

Мехмет Кемаль Пилавогълу

**МУСУЛЬМАН
БАЛАЛАРЫНА
ПЕЙГЪАМБЕРЛЕР ТАРИХЫ**

Акъмесджит
2006

*Бу китап тюркиели динкъардашымыз
Мехмет Алтунбашиның малиевий
ярдымы ве азербайджанлы нашир Али-
бей Шамильниң къолтутувы саесинде
дюнья юзюни коръди.*

**Китап Къырым мусульманларының
Муфтияты тарафындан бакылды ве
такъдирленди**

Терджиме эткен: **Зера Бекирова**
Муаррир: **Эдие Муслимова**

Мухтерем окъуйыджылар!

Юдже Китабымыз Къур'ан-ы Керимде адлары анылгъан пейгъамберлернинъ аятлары акъкында кыскъа икялерден ибарет ишбу китап Мехмет Кемаль Пилавогъунынъ къалемине менсуптыр. Муэллифнинъ кырымтатарджагъа чевирильген бу экиндже китабы окъуйыджыларымыз тарафындан мемнуниетликнен къаршыланыладжагъы шубесиздир.

Муэллиф окъуйыджыларны Адем алейхисселямдан башлап, соңки пейгъамбер Мухаммед Мустафа(с.а.в.)гъадже дюньяда яшап, инсанларгъа төвхид динини теблигъ ве тергъип эткен небилернинъ аятларындан чешит левхалар иле таныш эте.

Белли ки, бугуньгедже ана тилимизде Азрет-и Пейгъамберимиз акъкында матбуат, айрыджа «Хидает» газетасы саифелеринде баягъы бильгилер басылгъан олса да, дигер пейгъамберлер акъкында даа джиддий малюматлар дердж олунмады. Бу нокътай назардан бакъылгъанда, «Мусулман баласынынъ пейгъамберлер тарихы» китабы озын вакътында азырланылып, нешир этильмекте.

Китап ялынъыз балалар ичюн дегиль, буюклар ичюн де муим бильги менбасыдыр. Китапта эр бир пейгъамбернинъ аят ёлу, озын къавмыны

ялынъыз Аллаһкъа ибадет этмеге чагъыруу, бу ёлда чеккен азап-укъубетлери акъкъында сёз юрсели. О пейгъамберлер, вакъиалар акъкъында Къур'ан-ы Керимнинъ суре ве аетлерinden мисаллар кетириле.

Аетлернинъ кирилл арифлеринен транскрипция япылгъанда, энди Диний идаренинъ неширлеринде къулланылгъаны киби, арапчада созуп окъулмасы керек олгъан арифлер экишер дане язылды. «Аллаһ» сёзюнинъ сонъунда латиндже «h» арифи къулланылды ки, о йымшакъ шекильде теляффуз этильсин. Бойле окъулгъанда Аллаһнынъ исми додъру олып чыкъа.

Шуны айырджа къайд этмели ки, ишбу китап му'минлерге пейгъамберлеримизни Къур'ан ышыгъында танытувда буюк ярдымджы оладжакътыр.

Гъайрет бизлерден, инает – Аллаһтандыр!

*Закир Къуртнезир,
максус муаррир, Къырым мусульманлары
муфтисининъ диний тасиль ве матбуат-
нешир ишлери боюнчыса муавини.*

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

БИСМИЛЛЯХИ РАХМААНИР РАХИИМ

КИРИШ СЁЗЮ

Севимли балалар! Тарих кечмиштеки милләт-лерниң аятлары акъкъында баас эте. Оларның насыл тюшүнгөнлөрини ве насыл яшагъанларыны көсүтере. Тарихта биз ичюн чокътан-чокъ ибретлер бар.

Севимли балалар! Тарих эр девирниң бир кузыгюсидир, инсанлар о девирде яшагъанларның аятларыны корер, олардан ибрет алыр.

Тарих умумий ве хусусий оларакъ экиге айрыла. Умумий тарих бутюн инсанларның баасы Азрет-и Адемден шимдиге къадар келип кечкен инсанлар акъкъында икяе этер. Хусусий тарих исе ялынъыз бир милләтниң тарихыны тариф этер.

Севимли балалар! Биз де бу китапта бутюн инсанларның баасы олгъян Адем алейхиссерлямдан Пейгъамберимиз Мухаммед алейхиссерлямгъя къадар келип-кечкен пейгъамберлер акъкъында къыскъа малюматларны, халкъкъа не-

лер бильдиргенлерини, анги девирде кельгенлери, яшагъанларыны сырасынен язаджакъмыз. Бу языларымыздан файдаланып, акъикъатны билювинъиз, сиз ичон пек зарур бир бильгидир. Бу бильгилер сизге Исламның бильги рухуны бермекнен, сизни энъ гузель бир аят-къа къавуштырыр.

Эльхадж

Мехмет Кемаль Пилавогълу

БИСМИЛЛЯХИР РАХМААНИР РАХИИМ

АДЕМ АЛЕЙХИССЕЛИЯМ

Севимли балалар! Аллан Тааля бабамыз Адем алейхисселямны топракътан яратты. Онъа илим беререк, бутюн яраткъанлары ичинде энъ устюни япты.

Адем бабамыз бу илим саесинде яратылгъанларның энъ устюни олды. Эр шей онъа берильген илимнен онъа бойсунды.

Севимли балалар! Бугунь де Адем оғыуллары да шу илимнен бутюн яратылышкъа укюм этмейлерми?

Севимли балалар! Мелеклерге де Аллан Тааля бу илим себебинден онъа седже этмелерини эмир этти. Олар да Азрет-и Адемниң озылерinden устыюн бильгиси олгъаны себебинден онъа седжде эттилер.

Севимли балалар! Ялынъыз мелеклерниң оджасы Иблис онъа седжде этмеди. Азрет-и Адемге ичинде хасетлик (кунъджюлик) себебинден Аллаһкъя исъян этерек: «**Оны топракътан яраттынъ, мени де атештен яраттынъ. Мен Адемден даа устюним**», – деди. Адемге седжде этмеди ве онъа душман олды.

Севимли балалар! Аллаh Къур'ан-ы Керим-
нинъ А'раф суреси 22-нджи аетинде

۲۲ ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ﴾

**«ИННЕШЕЙТААНЕ ЛЕКУМ АДУВВУН МУ-
БИИНУН»**

«Шейтан сиз ичюн ачыкъ бир душмандыр»
дей ве онынъ ёлунен кеткенлернинъ ери джеэн-
немде олгъаныны бильдире.

Севимли балалар! Аллаh Адем алеҳисселям-
гъя 10 саифе эндириди. Бунынънен инсанларнынъ
инанчларыны, амеллерини бильдирди. Инанч-
нынъ асылы – Аллаhны бир бильмек, Онъя иба-
дет этмектир. Аллаhкъя инангъян Адем эвлятла-
ры эп бу бильгиге таяндылар ве бильгилер къа-
зандылар. Аллаhкъя къаршы чыкъыкан шейтан да
бу китаптан тыш дуйгъуларнен инсанларны ёлла-
рындан шашмалатты.

Севимли балалар! Эр не вакъыт бир миллетке,
бир къавмгъя пейгъамбер кельсе, шейтан даима ин-
санларны пейгъамберге уймамакъ ёлuna чагъырыр.

Севимли балалар! Пейгъамберлернинъ кетир-
ген китапларына инангъян, онынъ эмирлерине
итаат эткенлер мусульмандырлар, му'миндерлер.
Бу инанчларны къабул этмегенлер шейтангъя уй-
гъанлардыр ки, олар мункирлердир.

Мункир (инкяр эткен) ве му'миннинъ чар-
пышмасы бу инанчларнен башланыр.

Севимли балалар! Аллаһкъя инангъанларны Аллаһ дженнетнен мужделеген, инанмагъанларны да, шейтангъя уйгъанларны да джеэннем иле атеш азапларынен къоркъуткъан.

Севгили балар! Шейтан Азрет-и Адемге душман оларакъ, оны дайма Аллаһнынъ ёлундан къайтармагъа тырышты.

Севимли балалар! Азрет-и Ава валидемиз де Азрет-и Адемнинъ сол къабыргъасындан яратылды ве Адем алейхисселямгъа эш оларакъ дженнетке ерлештирильди.

Севимли балалар! Адем алейхисселямгъа душман олгъан шейтан Адем алейхисселямны къандырмакъ ёлunu тюшюне эди. Аллаһ Адем алейхисселямгъа: «**Дженнетте ашань-ичинъ, фактат шу терекке якъынлашмань. Бунынъ мейвала-рындан ашамань**», – деп эмир эткен эди. Шейтан Азрет-и Аваны къандырып, онынъ вастасынен Адем алейхисселямгъа о терекнинъ мейвасындан ашатты. Дженаңбы Хакъ Адем алейхисселямны эмирини тутмагъаны себебинден, дженнеттен экисини де къувды, ер юзюне чыкъарды.

Севимли балалар! Азрет-и Адем ер юзюнинъ Индистан тарафына, Азрет-и Ава Джидда тарафына чыкъарылды. Чокъ йыллар айры яшап, тёвбе этип ағълаштылар. Аллаһ тёвбелерини къабул этти. Меккеде бирлештилер. Бугуньки Бейтуллахнынъ еринде ильки кере темель атып, таваф эттилер.

Севимли балалар! Азрет-и Ава даима бир кызыз бир огъул дөгъургъан. Зурриети артты. Шит алейхисселям 21-нджи дөгъушында бир озю дөгъулды. Аллаh да онъя Пейгъамберликни багышлады.

Севимли балалар! Бу вакъыткъа къадар эгиз дөгъгъан балалар бири-бирлеринен эвлендилер, сонундан эгиз олмагъан кызыз ве огъланларнынъ бирлешновлери эмир этильди. Адем алейхисселямнынъ Къабил адлы огълу озюнен дөгъгъан Элькима адлы къызыны Хабилге бермеге истемеди. Бу себепте, оны ольдюорди ве китаптан, динден чыкъты. Ер юзюнде инсан ольдюрюв адисеси бундан башланды. Къабилнинъ эвлятлары Аллаhнынъ китабыны динълемегенлери ичюн кяфир оларакъ дюньягъа яйылдылар. Аллаh оларны дөгъру ёлгъа къоймакъ ичюн Шит алейхисселямны ёллады.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимде Адем алейхисселямнынъ ады 21 аетте кече.

ШИТ АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Азрет-и Адемнинъ вефатындан соң Шит алейхисселям пейгъамбер олды. Аллаh Тааля онъа да 50 саифелик китап эндириди. Шит алейхисселям бу 50 саифеге коре, Аллаhнынъ бирлигини, Онъа ибадет этмекни бильдире. Исьян эткен къавмыны Хакъ ёлуна давет эте.

Севимли балалар! Шит алейхисселям гедже-кунъдюз къавмыны Хакъкъа давет этсе де, къавмынынъ исьяны эп шиддетлене. Аллаhнынъ эмирлерини тутмагъанларгъа биринджи кере кылынч япкъан одыр. Кяфирлернен дженклешти. Кими-сини ольдюрди, кимисини эсир алды. Адем алейхисселям соң Кяб'ени япкъан, Аллаhнынъ эмирлерини тутмагъанларгъа кылынч чалгъан да одыр.

Севимли балалар! Шит алейхисселям ольген соң къавмы кене чиркин авеслерге берильдилер, Аллаhкъа ортакъ къоштылар, инсанларны путпест яптылар. Аллаh да къулларыны аджып, озюни бильдирмек, исьян эткен къавмларгъа акъикъатны аньлатмакъ ичюн Идрис алейхисселямны ёллады.

Севимли балалар! Шит алейхисселям Кябени таш ве чамурдан япкъан, ольгенден соң да, Мекеде Адем алейхисселямнынъ янына комюльген.

Севимли балалар! Азрет-и Ава да Джидда да комюльген.

ИДРИС АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Идрис алейхисселям Шит алейхисселямдан сонъ инсанларгъа Аллаһнынъ бирлигини бильдирмек, Онъя ибадет этмек ичюн Аллаһ тарафындан ёлланылгъан. Онъя 30 саифе энди. Бунынънен халкъны Хакъкъа давет эте эди.

Севимли балалар! Шит алейхисселямдан сонъ халкъ кене бир Аллаһны ташлап, чешит путларгъа табына эди. Идрис алейхисселям онъя эндирильген китапнен оларны путперестликтен узакълаштырды, дөгъру ёлны косятерди, имансызларнен дженклешти.

Севимли балалар! Эвельде сёйлегенимиз Аллаһкъа инанмагъан Къабилниң эвлятлары ер юзюне дагъылгъанлар, чешит-тюрлю яманлыкълар япкъан ве ондан зевкъ алгъанлар. Идрис алейхисселям буларнен дженклешмек ичюн мемур тайин этильди. Оларны енъди ве оларгъа хакъ динни яйды.

Севимли балалар! Идрис алейхисселямгъа къадар бутюн инсанлар айванларнынъ терисинден тикильген урбалар кие эдилер. Ильки кере бугуньки урбаларны тиккен – одыр.

Идрис алейхисселямгъа къадар къалемнен язув усулыны кимсе бильмей эди. Къалемнен бириндижи кере язы язгъан – одыр.

Теразе, ольчуо киби шейлерни ильк дефа иджат эткен – одыр.

Идрис алейхисселямгъа Аллаh тарафындан экимлик ве осюмликлерниң сырты ачылып, нидже санатлар акъкында илим берильген.

Эр бир хусуста Идрис алейхисселям инсанларгъа диний, дюньявий илимлөр огратти.

Идрис алейхисселямгъа коклерниң сырлары да ачылғанда. Аллаh Таалая да оны тири экенде кокке котерди.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимниң Мерьем суреси 57-нджи аетинде бу акъта баас этилир экен:

وَرَفَعْنَاهُ مِنْ كَانَ أَعْلَىٰ
⑤٧

«Верефа’ наху мекянен алийиен»

«Биз оны юксек мекянгъа, ерге котердик!»

Севимли балалар! Идрис алейхисселям Адем алейхисселямдан 1140 сене соңы дюньягъа кельген.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимде Идрис алейхисселям акъкында Мерьем суресининь 56, 57-нджи ает-и керимелеринде ве Тёвбе суресининь 11-нджи, Худжурат суресининь 10-нджи ает-и керимелеринде бильги бериле.

Севимли балалар! Бу аетлерде, джумледен, Мерьем суресининь 56, 57-нджи ает-и керимелеринде:

وَأَذْكُرْ فِي الْكِتَابِ اذْرِسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَّبِيًّا
⑥٦

وَرَفَعْنَاهُ مِنْ كَانَ أَعْلَىٰ
⑤٧

**«ВЕЗКУР ФИЛЬ КИТААБЫ ИДРИИСЕ ИН-
НЕХУУ КЯАНЕ СИДДИИГЪАН НЕБИЙЙЕН *
ВЕРАФА'МЕЖЯАНЕН АЛИЙЙЕН»**

«Китапта Идрисни де ань, чокъ акыкъатчы
пейгъамбер эди. Оны юксек мекянгъа чыкъар-
дыкъ», – денильген, онынъ Аллаh къатындаки
юджелиги аньлатылгъан.

НУХ АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Идрис алейхисселям кокке котерильген соңъ, инсанлар кене дөгъру ёлдан чыкътылар. Путларгъа табынмагъя башладылар. Аллан Таалия инсанларгъа дөгъру ёлны косытереджек Нух алейхисселямны ёллады.

Севимли балалар! Нух алейхисселям къавмына кельген вакъытта оларның «Суваа» адлы, къадын шекилиндеки путларгъа, «Веддаа» адлы эрекк шекилиндеки путларгъа, «Йегъусе» адлы арслан шекилиндеки путларгъа, «Йеукъя» адлы ат шекилиндеки путларгъа, «Несра» къартал шекилиндеки путларгъа табынгъанларыны корьди. Буларнен гедже-куньдюз курешип, инсанларны хакъ ёлуна давет этти. Факъат олар ёлгъя кельмедилер.

Севимли балалар! Нух алейхисселямның къавмынен иле олғын субетлерини Къур’ан-ы Кериминин А’раф суресининъ 59, 60-нджы ает-и керимелеринде шойле дениле. Нух алейхисселям къавмына:

لَقَدْ أَرَنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِي اعْبُدُ
وَاللَّهُ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٌ مُّثَرِّبٌ إِذَا خَافُتُ عَيْنَكُمْ عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيمٍ ⑤٩ قَالَ الْمُلَائِمُونَ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَزَّلْنَاكَ فِي
ضَلَالٍ لِمُبْيِنٍ ⑥

«ЛЕКЪАД ЭРСЕЛНАА НУУХАН ИЛЯ
КЬАВМИХИИ ФЕКЪААЛЕ ЙАА КЬАВМИ БУ-
ДУЛЛААХЕ МААЛЕКУМ МИН ИЛЯХИН
ГЪАЙРУХУУ ИННИИ ЭХААФУ АЛЕЙКУМ
АЗААБЕ ЙЕВМИНАЗИИМИН-ГЪААЛЕЛЬ МЕ-
ЛЕУ МИН ГЪАВМИХИИ ИННА ЛЕНЕРААКЕ
ФИИ ДАЛААЛИН МУБИИНИН»

«Ант олсын ки, Нухны эльчи оларакъ къавмына ёлладыкъ. Деди ки: «Эй, къавмым! Аллаһкъа къуллыкъ этинъ, сизинъ ондан башкъа танърыныз ёкътыр. Догърусы, мен сизинъ усътюнъизге келеджек буюк бир куньнинъ азабындан къоркъамакътам», – деди. Онынъ къавмындан илери кельгенлер дедилер ки: «Биз сени акъикъатен ап-ачыкъ сапыкъалыкъ ичинде корьмектемиз», – дедилер.

Нух суресининъ 5, 6, 7-нджи ает-и керимелеринде Нух алайхисселям Раббисине ялвара:

فَالَّرَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لِيَلَّا وَنَهَارًا ۚ فَلَمَّا نَزَّدْنَا مُهْمَّدًا عَلَى الْأَرْضِ فَرَكَارًا ۗ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ طَمْمَ جَعَلُوا أَصَابَاهُمْ فِي أَذَانِهِمْ وَأَسْتَغْشَوْا شَابَاهُمْ وَأَصْرَرُوا وَأَسْتَكْرُوا ۖ
سَتِّكْرَارًا ۚ

«КЪААЛЕ РАББИ ИННИИ ДЕАВТУ КЪАВ-
МИИ ЛЕЙЛЕН ВЕНЕХААРАН * ФЕЛЕМ ЙЕЗИД-
ХУМ ДУААИИ ИЛЛЯ ФИРААРАН * ВЕ ИН-
НИИ КУЛЛЕМАА ДЕ АВТУХУМ ЛИ ТАГЬ-
ФИРАЛЕХУМ ДЖЕАЛУУ АЗАБАИ АХУМ
ФИИ ААЗААНИХИМ ВЕСТАГЪШЕЙ СИЯАБЕ-
ХУМ ВЕ ЭСАРРУ ВЕСТЕКБЕРУС ТИКБАА-
РАН» яни «Раббим, дөгърусы, мен къавмны гед-
же-кунъдюз (имангъа) давет эттим. Факъат ме-
ним даветим анджакъ къачувларыны арттырды.
Керчектен де, мен Сенинъ оларның гунахлары-
ны багъышлавунь ичон не заман давет этсем, пар-
макъларыны къулакъларына тыкъадылар, (мени
корымемек ичон) кийимлеринен бурюндилер, аякъ
тиредилер, кибирлендикче кибирлендилер».

Нух суресининъ 21, 22, 23-нджи ает-и кериме-
леринде:

فَلَمْ يُوحِّدْ رَبِّ إِنْهُمْ عَصَوْفٌ وَأَتَبْعَوْا مِنْ لَمِيزَذَهْ مَا لَهُ
وَوَلَدَهُ الْأَخْسَارًا ⑥ وَمَكْرُوْمَكْرَا كُبَارًا ⑦ وَقَا
لُوا لَانْدَرْ مُنَّ الْمَتَكَبِّرُونَ ⑧

«КЪААЛЕ НУУХУН РАББИ ИННЕХУМ
АСАВНИИ ЙЕТТЕБЕУУ МЕНЛЕМ ЙЕЗИДХУ
МААЛУХУУ ВЕ ВЕЛЕДУХУУ ИЛЛЯ ХА-

СААРАН * ЙЕМЕКЕРУУ МЕКРАН КУББАА-РАН * ВЕКЪАЛУУ ЛЯА ТЕЗЕРУННЕ ААЛИ-ХЕТЕКЮМ»

«Раббим! Догърусы, булар манъа къаршы чыкътылар да, малы ве баласы озь зияларыны арттырувдан башкъа ишке ярамагъан, кимсеге уй-дилар. Ве инсанларгъа: «Сиз сакъын озь «танъры»ларынъыздан вазгечменъиз», – дедилер.

Нух алайхисселям да Нух суресининъ 26, 27-нджи ает-и керимлеринде:

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ
دَيَارًا ④ إِنَّكَ إِنْ تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا
يَلْمِدُوا إِلَّا فَلِجْرًا كَفَارًا ⑤

«ВЕКЪАЛЕ НУУХУН РАББИЛЯА ТЕЗЕР АЛЕЛЬ АРДЫ МИНЕЛЬ КЯФИРИИНЕ ДЕЙЙ-ААРААН * ИННЕКЕ ИНТЕЗЕРХУМ ЙУДИЛЛУУ ИБААДЕКЕ ВЕЛЯА ЙЕЛИДУУ ИЛЛЯА ФААДЖИРАН КЕФФААРАН»

«Я Rabbi! Ер юзүнде кяфирлерден ич кимсени къалдырма. Чюнки сен оларны къалдырсань, олар къулларынъы ёлдан аздырырлар ве олар ялынъыз чокъ инкярджы ве ахлякъсыздан корь кимселерни догъурырдар», деген.

Къавымына беддуа этти, Аллаh Тааля да буны къабул этти. Онъа геми яп дие бильдирди. Нух алехисселям къырда буюк бир геми япмагъа башлады. Гемини япар экен, оны инкяр эткенлер мыскъыллап: «**Эй, Нух, эвель пейгъамбер эдинь, шимди дюльгер олдынъмы?**», дедилер. Геми биткенде мешур Нух туфаны башлады.

Севимли балалар! Гедже-кунъдюз 150 кунь шиддетли ягъмур ягъды ве ерден сувлар къайнап чыкъты. Нух алехисселямгъа инангъан 80 адам ве эр чешит айванлардан бирер чифт гемиге миндилер. Инанмагъанлар шу туфанда гъаркъ олдылар.

Эр тараф деньиз олгъан, сувлар бутюн дагъларны къаплагъан, гемиге минмеген бутюн инсанлар, айванлар бөгүлгъанлар.

Севимли балалар! Азрет-и Нухнынъ гемиси 150 кунь сув ичинде ялдагъан сонъ, Джуди дагъынынъ усьтюне отургъан. Ондан чыкъкъанлар ашайджакъларыны бир къазан ичине къюоп къайнаттылар. Бугунъки Мухаррем айынынъ 10-нджы кунюн шорба япып ашадылар. Иште, Ашыр аши денильген емекнинъ асылы будыр.

Севимли балалар! Туфандан сонъ Нух алехисселямнынъ учь оғылундан инсанлар даркъагъан. Онынъ ичюн Нух алехисселямгъа экинджи Адем денильди.

Севимли балалар! Учь баладан бириниң ады Яфестир ки, ондан даркъагъан къабилелер тюрк-

нинъ бабасы дие адландырылды. Экинджи огълунынъ ады Самдыр.

Бундан да арап, рум, адjem къавмы даркъады. Судан халкъынынъ бабасы «Хам»дыр. Бутюн судан халкъынынъ ондан даркъагъаны риваеет этиле.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимде Нуҳ алейхисселям акъкында 34 ает-и кериме, бир де Нуҳ суре бар.

Севимли балалар! Нуҳ алейхисселямнынъ омюри бинъ йыл олгъаны риваеет этиле.

ХУД АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Ад къавмынынъ укюмдары Шеддат адлы бир инсан эди. Озюни халкъкъя Аллаh деп таныткъан, дженнетке бенъзетип бир шеэр яптыргъан. Адыны Багъ-ы Эрам дениле эди.

Бу шеэр о къадар буюк ве дюльбер биналар, багъчаларнен безетильген эди ки, бир яланджы дженнетни аньдыра эди. Олар путларгъа, Шеддаткъа табынып, дөгъру ёлдан чыкъкъан эдилер.

Севимли балалар! Худ алейхисселям бу къавмъя дөгъру ёлны косятермек ичюн Аллаh тарафындан ёлланылды. Шеддатнынъ къавмы Худ алейхисселямны динълемеди. Анджакъ араларындан 40 адам инанды. Иман этмегенлери де шиддетли бир рузгар гъайып этти.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимде Худ алейхисселям къавмына кельген вакътында А'раф суресининъ 65, 66, 70-нджи ает-и керимелеринде шуларны айткъан эди:

فَالْيَا فَوْمِ اغْبُدُ وَاللَّهُ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا
تَشْقَوْنَ ⑤ قَالَ الْمَلَائِكَةُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
إِنَّا لَنَرِيكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُوكَ مِنَّا

لَكَذِبَنَ ۚ فَأَتَبِعْمَا تَعِدُنَا إِذْ كُنْتَ
○ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝

«КЪАЛЕ ЙАА КЪАВМИ’ БУДУЛЛААХЕ
МААЛЕКУМ МИН ИЛЯХИН ГЪАЙРУХУУ
ЭФЕЛЯА ТЕТТЕКЪУУНЕ* КЪААЛЕЛЬ МЕЛЕ
УЛЛЕЗИИНЕ КЕФЕРУУ МИН КЪАВМИХИИ
ИННАА ЛЕНЕРААКЕ ФИИ СЕФААХЕТИН ВЕ
ИННАА ЛЕНЕЗУННУКЕ МИНЕЛЬ КЯАЗИБИ-
ИНЕ* ФЕ’ТИНАА БИМАА ТЕИДУНАА ИНКУН-
ТЕМИНЕССААДИКЬИИНЕ»

«Эй, къавым! Аллаһкъа къуллыкъ этинъ!
Сизинъ Ондан башкъа танърыныз ёкъ. Аля даа
сакъынмайджакъсынызымы?», деди о. Къав-
мындан кяфир олгъанлары: «Биз сенинъ аньсыз
экенинъни корип турамыз ве сени яланджылар-
дан саямыз. Сен бизге ялынъыз Аллаһкъа къул-
лыкъ этmemиз ве баба-деделеримиз табынып
кељген путларны терк этmemиз ичюн кельдинь-
ми? Ойле экен дөгъру сёзълюлерден олсанъ, биз-
ге ваде эткен шейинъни (яни Аллаһнынъ азабы-
ны) кетирчи», – дедилер.

Аллан Тааля да оларны шиддетли бир рузгар-
нен эляк этти. Бу рузгар келеджек вакъытта Худ
алейхисселям инангъанларны этрафына алды,
оларнынъ чевресине бир чызыкъ сыйзы ве эскен

рузгяр чызыкъының ичине кирмеди. Имансыздарды бир къалдырмай гъайып этти. Шеддат япъян Багъ-ы Эрам йыкъылды, тереклери тамырындан къопты, эписи ёкъ олды. Ялынъыз Аллаһкъа инан-гъанлар къуртулдылар.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимде Азрет-и Худ акъкъында 25 ает-и керимеде ве бир суреде икяе этиле. Булар Худ алейхисселям ве онынъ къавмы акъкъында акъикъий бильгилер бере.

САЛИХ АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Салих алейхисселям Семут къавмына ёлланылгъан эди.

Семут къавмы Шам иле бугуньки Хиджаз арасындаки Хаджер денильген ерде яшагъан бир къавм эди. Олар да юксек дагъларны тешип, буюк эвлер япкъанлар, шеэрлер къургъанлар. Факъат Аллаһкъа ортакъ къошып, путларгъа табына эдилер.

Салих алейхисселям Аллаһ тарафындан оларгъа ёлланылды. Салих алейхисселям оларгъа кельгенде, «**Эй, къавым! Аллаһкъа ибадет этинъ, Ондан башкъа ибадет этиледжек бир илих ёкътыр**», деди. Олар «**Шу дагънынъ къолтугъындан бир ыргъачы деве чыкъса, санъа инанырмыйз**», дедилер. Салих алейхисселям дуа этии ве шу арада андан бир ыргъачы деве чыкъты. Амма къавмы кене иман этмеди, ыргъачы деве янына чапып бардылар, оны соймагъа тырыштылар.

Салих алейхисселям «**Онъа токъунманъызы, онъа токъунсанъызы, азапкъа огърарсынъызы**», деди. Ля-кин къавмнынъ буюклери оны мыскыллай, онъа инанмай эдилер. Салих алейхисселям «**Аллаһтан къоркъунъ, бир олгъан Аллаһкъа ибадет этинъ, бу ыргъачы девени сойманъ, Аллаһнынъ яйлясында отласын, о бир муджизедир**», дей.

Амма олар динълемедилер, девени сойдылар. «**Эй, Салих! Сен Аллаһнынъ пейгъамбер исенъ,**

бизге ваде берген азапны кетир», дедилер. Шу ань дешетли, къоркъунчлы бир сес эшитильди, бу сестен ялынъыз иман эткенлер къуртулды, имансызларның эписи тургъан ерлеринде ольдилер.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимниң А’раф суресининъ 79-нджи аетинде Салих алехисселям къавмына бойле деген:

فَوَلِّ عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ آتَيْنَاكُمْ رِسَالَةً
رَأَيْنَاهُنَّا نَصَّحْنَاكُمْ وَلِكُنْ لَا تَحْبُّونَا تَحْسِينٌ ⑤

«ФЕТЕВЕЛЛЯА АНХУМ ВЕКЪАЛЕ ЙАА КЪАВМИ ЛЕКЪАД ЭБЛАГЪТУКОМ РИСААЛЕТЕ РАББИИ ВЕНЕ САХТУ ЛЕКУМ ВЕЛЯА КИНЛЯА ТУХИББУУ НЕННАСИХИИНЕ»

«Эй, къавымы!.. Мен сизге Аллаһның беянларыны бильдирдим. Насиат эттим, лякин сиз огют бергенлерни севмейсинъыз», деди.

Худ суресининъ 64-нджи аетинде:

وَيَا قَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ أَيَّهَا فَذَرُوهَا تَأْكُلُ فِيمَا
أَرْضَ اللَّهِ وَلَا تَقْسُوْهَا بِسُوءٍ فَإِنْ أَخْذَكُمْ مَعَذَابٌ

فَهُبْ ⑥

«ВЕЙАА КЪАВМИ ХААЗИХИИ ХАА КЪАТУЛЛААХИ ЛЕКУМ ААЙЕТЕН ФЕЗЕРУУХАА ТЕ’КУЛЬ ФИИ АРДИЛЛААХИ ВЕЛЯА ТЕМЕС-

СУУХАА БИСУУИН ФЕ ЙЕ'ХУЗЕКУМАЗАБА- УН КЬАРИБУН»

«Эй, къавымы!.. Бу сизге бир муджизе оларакъ Аллаһнынъ девесидир. Быракъынъ оны, Аллаһнынъ топрагъында отласын. Онъа феналыкъ этмень, ёкъса пек якъын бир азапкъа оғтарсынызыз», деди.

Севимли балалар! 65-нджи ает-и керимеде де:

فَعَرُوهَا فَقَالَ تَمَّتُوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ آيَاتٍ مِّذْكُورٍ
وَعُدْ غَيْرُهُمْ كُذُوبٌ ⑯

«ФЕАКЪАРУУ ХАА ФЕКЪААЛЕ ТЕМЕТ- ТЕУУ ФИИДААРИКУМ СЕЛЯАСЕТЕ ЭЙАА- МИНЗААЛИКЕ ВА'ДУНГЪАЙРУМЕКЗУУБИН»

«Бунья бакъмадан олар девени сойдилар. О вакъыт Салих: «Юртунызыда учь кунь даа къалынызыз. Бу керчек бир сёздир», – деди.

Севимли балалар! Бу учь кунь кельгенде нелер олгъаныны шу суренинъ 67 ве 68-нджи ает-и керимелеринде бильдириле:

وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الْقِيمَةَ فَاضْجَوْا فِي دِيَارِهِمْ جَائِئِينَ
كَانُوا يَنْهَا إِلَّا أَنْ عَوِيدَ كَفَرَ وَارْتَهَ
الْأَبْعَدُ لِلشَّمْوَادٌ ⑰

**«ВЕ ЭХАЗЕЛЛЕЗИНЕ ЗАЛЕМУССАЯХАТУ
ФИ ДИЯРИХИМ ГЪАСИМИНЕ КЕ ЭНЛЕМ
ЙАГЪНЕВ ФИХА ЭЛЯ ИННЕ СЕМУДЕ КЕФЕ-
РУ РАББЕХУМ ЭЛЯ БУДЕН ЛИ СЕМУДЕ»**

«Акъсызлықъ япқъанларны бир къычкъырув тутты ки, турған ерлеринде тиз устюне чёке бердилер. Гуж о ерде асыл яшамагъанлар. Билинъиз ки, Семуд къавмы Раббилерини инкяр этти ве билинъиз ки, Семуд миллети эляketке оғырады».

Севимли балалар! Семуд къавмы бойле бир шиддетли сес иле эляк олды. Иман эткенлерни де Салих алейхисселям Мекке тарафкъа алып кетти.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимде Салих алейхисселям акъкъында 22 ает-и керимеде бильги бериле.

ИБРАХИМ АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Ибрахим алейхисселям туфандан бинъ сексен йыл соңь бугуньки Иракъ, о замандаки Гелданий къавмы олгъан Бабильде дюньягъа кельди. Бабильниң эалиси йылдызларгъа, путларгъа табына эдилер, Аллаһлыкъ давасыны эткен Немрудның сёзлерини тута эдилер.

Севимли балалар! Ибрахим алейхисселям оларны бу ёлдан хакъ ёлuna чевирмеси ичюн Аллаh Таала онъя 10 саифе ёллады.

Ибрахим алейхисселям да бу китаптаки бильги узерине оларны дөгъру ёлгъя давет этти.

Севимли балалар! Ибрахим алейхисселям эвель пут япып саткъан бабасыны Къур'ан-ы Керимге коре, шу сёзлернен хакъкъа давет этти. Мерьем суресининъ 42, 43, 44, 45-нджи аети-керимелеринде Ибрахим алейхисселямның бабасына айткъан сёзлери бойле тариф этиле:

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَقْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبَصِّرُ وَلَا يُغْنِي
عَنْكَ شَيْئًا ﴿٤٢﴾ يَا أَبَتِ إِنِّي فَدِيْجَاءُ فِي مِنَ الْعِلْمِ مَا
لَمْ يَأْتِكَ فَاَتَيْتُكَ أَهْدِيْكَ صِرَاطًا سَوِيْنًا ﴿٤٣﴾ يَا أَبَتِ
لَا تَقْبِدِ الشَّيْطَانَ زُلْزِلَ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّجْفَنِ

عَصِيَّا ۝ يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمْتَكَ عَذَابٌ
مِّنَ الْجَنِّ فَكُوْنُ لِلشَّيْطَانِ وَلِيَّا ۝

«ИЗКЪАЛЕ ЛИЭБИХИ ЙАА ЭБЕТИ ЛИМЕ
ТА БУДУ МААЛАА ЙЕСМЕУ ВЕЛЯА ЙУНИИ
АНКЕ ШЕЙ ЭН ЙАА ЭБЕТИИ НИИ ЭХДИКЕ
СИРАТАН СЕВИЙЙЕН ЙА ЭБЕТИ ЛЯ ТАЬБУ-
ДИШШЕЙТАНЕИННЕШШЕЙТАНЕКАНЕЛИР-
РАХМАНИ АСИЙЙЕН ЙА ЭЕБИ ИННИ ЭХАФУ
ЭН ЙЕМЕССЕКЕ АЗАБУН МИНЕРРАХМАНИ
ФЕТЕКУНЕЛИШШЕЙТАНИ ВЕЛИЙЙЕН»

«Эй, бабам! Эшитмеген, корымеген ве санъа
бир файдасы олмагъан пултаргъа не ичюн табы-
насынъ? Эй, бабам! Акъикъатен, санъа кельме-
ген бир илим манъа кельди. Манъа уй, сени дөгъ-
ру ёлгъа ириштирейим. Эй, бабам! Шейтангъа
ибадет этме, чонки шейтан Раҳман олгъан
Аллаһкъя исъян этти. Эй, бабам! Аллаһ тарафын-
дан санъа бир заар келовинден къоркъам ки,
бойле этип шейтаннынъ досту олурсынъ».

Севимли балалар! Азрет-и Ибрахимнинъ ба-
басы Азер: «Эй, Ибрахим! Сен бизни иляхлары-
мызгъа ибадеттен юзы чевирмек истейсинъми?
Буны токътатмасанъ, сени ташларнен дёгерим.
Айды, белли бир муддет къаршыма кельме мен-
ден узакълаш», – деди.

Ибрахим алейхисселям да онъа: «**Аллаһның селямети узеринъе олсун. Сен ичюн Раббимден магъфирет тилейджегим. О меним дуамының къабулыны ваде этти**», – деген эди.

Севимли балалар! Бабасы Азр ве онынъ иле Хакъны инкяр эткенлер Немрудгъа Азрет-и Ибрахим устюндөн шикяйт эттилер. О да оларгъа: «Сиз неге ибадет этесинъиз?» – деди. Олар: «Путларгъа ибадет этемиз», дедилер. Азрет-и Ибрахим: «Сиз дуа эткенинъизде олар эшителерми, бир файдалары я да заарлары олурмы?», деди. Олар: «Бабала-рымыздан бойле коръдик», дедилер. Азрет-и Ибрахим: «Бабаларынызынъ ибадет эткен шейле-ри меним душманларымдыр, достум ялынъыз алемлерниң Раббидир. О Рабб мени яратты, манъа хидает этти, мени ашатыр, ичирир, хасталансам шифа берир, мени ольдюрип тирильтир», деди.

Севимли балалар! Ибрахим алейхисселям ба-басыны давет эткени киби къавмыны да бу ёлгъа давет эткен, лякин къавмы Ибрахим алейхисселям-нынъ даветини къабул этмеген.

Севимли балалар! Ибрахим алейхисселям олар олмагъанда ибадетханелерине кирип, путларыны балтасынен къырды, балтаны да энъ буюк пут-нынъ узерине асты.

Севимли балалар! Олар Азрет-и Ибрахимден: «Иляхларымызгъа къаршы буны сен яптынъмы?», дие сорадылар. О да буюк путны косътерип:

«Элинде буюк балта туткъан сою япкъан, корь-мейсинъизми?», деди.

Кяфирлер де Азрет-и Ибрахимге: «Буларның сёйлемегенлерини, бир шейге кучылери етмегенини сен де билесинъ де», дедилер. Ибрахим алейхисселям: «Сөз сёйлемегенлерини, бир шейге къадир олмагъянларыны сиз де билесинъиз. О алда бу файдасы ве не заары олмагъан шейлерни нечюн Аллаh саясынызы, нечюн оларгъа Аллаh деп табынасынызы?», – деди. Къавмының буюги Немрут адамларына: «Азрет-и Ибрахимни якъынъиз!», дие эмир этти.

Къавмы да бир мейдангъа одун топлады, атеш якъты ве Азрет-и Ибрахимни атешке аттылар.

Севимли балалар! Азрет-и Ибрахим атешке атылгъанда Джебраил: «Менден бир истегинъ бармы?», деп сорады.

Ибрахим алейхисселям бойле джевап берди: «Мен Рabbимден гъайры кимседен бир шей истемем. О меним алымны биле, коре». Шу ань Аллаh «**Эй атеш, Ибрахимни якъма!**», дие эмир этти. Атеш гулистангъа чевирильди. Атеш де Ибрахим алейхисселямны якъмады, Немрут бундан айретте къалды.

Севимли балалар! Немрут Азрет-и Ибрахимни янына чагъырып: «Сен, Рabbим яратыр, ольдюрир, дейсинъ. Мен де яшатыр, ольдюририим», деди. Ибрахим алейхиселлям: «Рabbим кунешни догъудан догъудыра, сен исе къуветинъ олса, ба-

тыдан дөгъдыр», деди. Немрут Ибрахим алейхис-
селямгъа джевап бермедин сусты.

Севимли балалар! Азрет-и Ибрахим атешке
атылгъан ер бугунь Урфада аля да мешурдир.
Атештен къуртулгъан соң Харан тарафкъа кетип,
анда яшагъанлар, къардашынынъ огълу Лут алей-
хисселямны да янларына алгъанлар. Соңундан
Шам тарафкъа ерлешкенлер.

Севимли балалар! Ибрахим алейхисселям къа-
дыны Азрет-и Саренен бир заманлар Мысыргъа
къадар кеткенлер, къайткъанда Мысыр къыралы
берген Азрет-и Хаджерни алыш, оны бугуньки
Меккеге алыш кельгенлер.

Азрет-и Хаджерден дөгъгъян Исмаил мында ер-
лешкен, о ердеки Джурхум къабилесинден къызы алыш,
Исмаил огъуллары адынен анда чокълашкъанлар.

Севимли балалар! Азрет-и Ибрахимнинъ къа-
дыны Харан къыралынынъ къызы Саре де Шам
тарафларында булуныр экен, анда Азрет-и Исхакъ-
тан Исраил къавмы зуур эткен. Азрет-и Исхакъ-
нынъ огълу Якъубнынъ лагъабы Исраилдир. Шу-
нынъ ичюн де къавмына бени Исраил денильген.

Севимли балалар! Бени Исраил – Исраил огъ-
уллары манасындадыр.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимде Ибрахим
алейхисселям акъкъында 62 ает мевджут. Бир де
Ибрахим суреси олып, онда Ибрахим алейхисселям
акъкъында Хакъкъа давет ве бильгилер бериле.

ЛУТ АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Лут алейхисселям Ибрахим алейхисселямның къардашының огълудыр. Онынъен берабер Бабильден иджрет эттилер. Шамынъ Семуд денильген тарафында ерлештилер.

Бу ердеки голь – Лут алейхисселям шерифине адландырылгъан Лут голюдир.

Севимли балалар! Мындаки къавм ич бир къавм япмагъан феналыкъларны япа, эркеклери-ни къадынлар киби къуллана эдилер. Лут алейхис-селям буларны Аллаһның азабынен къоркъуз-ды. Оларгъа гедже-кунъдюз насиат этти. Амма олар бу адетлерinden вазгечмелир. Дженабы Хакъ да оларның башына таш ягъдырды. Зельзе-ле иле мемлекетнинъ астыны устюне чевирди.

Севимли балалар! Бугуньки Лут голю олар-ның мемлекетлерининъ кочюви нетиджесинде мейдангъа кельди. Лут алейхисселям онъя инангъянларнен берабер о ерден къачты.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимде Лут алей-хисселям ве къавмы ақъынында 29 ает бар. Бунынъ-нен Аллаһ Тааля инсанларгъа огютлер бере.

ИСМАИЛ ве ИСХАКЪ АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Азрет-и Ибрахим Немрудынъ атешинден къуртулгъан сонъ, Урфа тарафындаки онъа инангъан Харан къыралынынъ къызы Сареге эвленген ве Суриеде Шам тарафкъа кеткен эдилер.

Суриеден де бираз вакъыттан сонъ Мысыргъа баралар ве андаки халкъны Хакъынынъ ёлuna давет эткенлер.

О ернинь укюмраны Ибрахим алейхисселямнен къонушып, онъа бир чокъ эдиелернен берабер, Аджер адлы къадынны да джарие оларакъ багъышлагъан.

Севимли балалар! Азрет-и Ибрахимнинъ Азрет-и Аджерде бир огълан дюньягъа кельди. Адыны Исмаил къойдилар.

Азрет-и Сареден бала олмагъанындан Азрет-и Саре къоджасыны Азрет-и Аджерден куньледи. Оларнынъ бу диярдан узакъ олувларыны истеп, аякъ тиреди. Азрет-и Ибрахим де Азрет-и Аджер ве оғылу Исмаилни Меккеге алып, барып ташлады.

Севимли балалар! Азрет-и Исмаил анда буюди, Джурхум къабилесинден къыз алды. 12 эвляды олды.

Севимли балалар! Исмаил алейхисселям буюгенде Азрет-и Ибрахим Меккеге кельди. Азрет-и

Исмаилнен берабер Бейтуллахны къурдылар. Анда таваф эттилер. Аллаһ тарафындан Азрет-и Ибрахим Меккенинъ Къубейс дагъына чыкъып, инсанларны Кя'бени таваф этмеге чагъырды.

Севимли балалар! Онынъ бу сесини эшиткен рухлар бу алемде бу даветке уяракъ, Кя'беге келлер. «Леббейк» диерек, яни бу чагъырувны эшиттик ве къабул эттик деп, о ерни таваф этелер.

Севимли балалар! Исмаил алейхисселям бу ердеки къавмны Хакъынъ ёлуна давет эткен. Хиджаз ве Йемен эалисини Алланынъ бирлигиге, Онынъ ибадетине ёнельмеге арекет эткен.

Севимли балалар! Азрет-и Исмаилнынъ оғъуллары, торунлары чокълашып, этрафларгъа даркъалгъанлар. Бу къавмгъа Исмаил оғъуллары денильди.

Севимли балалар! Азрет-и Исмаилниң 40-нджы эвлядындан Азрет-и Ресулуллах дюньягъа кельди. Ресулуллах да бутюн алемге эльчи оларакъ ёлланылып, бутюн инсанларны Хакъынъ бирлигине давет эткен.

Севимли балалар! Ибрахим алейхисселямнынъ къадыны Азрет-и Саре баласы олмагъанындан себеп чокъ агълай, Аллангъа дуа эте эди.

Аллаһ онъя да Исхакъ адлы бир оғъул берди. Азрет-и Саре Исхакъны къартлыкъ чагъында дөгъурды, чокъ дуа этти.

Севимли балалар! Азрет-и Исхакъ буюген сонъ, Шам ве онынъ дживарындаки эалини Хакъ-

къа даветке мемур этильди. О да бутюн халкъны Аллаһынъ бирлигине, Онъа ибадетке бабасы Ибрахимниң ёлу узъре, китабы узъре давет этти. Азрет-и Ибрахим ольген сонъ, бу тарафта теш-викъатны Исхакъ алейхисселям девам эттириди.

Севимли балалар! Исхакъ алейхисселям баба-сына пек бенъзей эди. Онынъ сакъаллы юргени-ни коръгенлер тыпкъы Ибрахим алейхисселям беллэй эдилер.

Севимли балалар! Исхакъ алейхисселямнынъ Айс ве Якъуп адлы эки эвляды дюньягъа кельди.

Севимли балалар! Айс эмджеси Азрет-и Ис-маилнынъ кызына эвлениди. Шам тарафта чокъ-лаштылар. Ондан чокъ эвлят дюньягъа кельди. Якъупкъа да, бабасы Исхакънынъ вефатындан сонъ, пейгъамберлик берильди. О да бабасынынъ ерине кечти. Халкъны Ибрахим алейхисселям-нынъ китабы, ёлу узъре Хакъкъа давет этти.

Севимли балалар! Исхакъ алейхисселям баба-сынынъ юрту Кенан илинде къалды, анда эвлениди ве чокълашты.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимде Исмаил алейхисселям акъкъында 15 ает, Исхакъ алейхиссе-лям акъкъында да 15 ает бар. Бу аетлерде Азрет-и Исмаил, Исхакъ акъкъында огютлер бериле.

ЯКЪУП ве ЮСУФ АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Азрет-и Якъупның сойадына Исраил къошулды. Огъулларына ве ондан этрафкъа дагъылгъанларгъа Исраил огъуллары манасындаки бен-и Исраил денильди.

Севимли балалар! Азрет-и Исхакъынъ ве фатындан соң оның ерине Якъуп алейхисселям пейгъамбер олды. Богъдай тюс юзылю, узун бойлу, вуджуды зайыф бир зат эди. Оның 12 оғылу олгъан.

Севимли балалар! 12 оғылундан о энъ кичиги Юсуфны зияде севе эди. Азрет-и Якъуп оның буюк бир адам оладжагъыны сезген ве оны пек севген. О вакъыт Юсуф алейхисселям бир тюш коре ве бабасына тариф эте: «Эй, бабам! Мен тюшүмде 11 йылдыз ве кунешниң манъа седжде эткенлерини корьдим», – дей.

Бабасы да бу 11 йылдызының 11 агъасы олгъаныны ве олардан усьтион бир зат оладжагъыны ве 11 агъа-къардаш онъа боюн эгеджегини анълап, Юсуфкъа: «Огълум, тюшюнъни агъаларынъа сёйлеме. Санъа ийле этерлер. Шейтан инсанларгъа душмандыр, агъаларынъа весвесе берир, къальп-лерине хасет тюшюрир ве олар санъа бир яманлықъ япарлар. Огълум, Раббим сени буюк этеджек, сени пейгъамбер этеджек», – деди.

Севимли балалар! Якъуп Юсуфны пек севе эди. 11 агъасы буны корип, чыдамады, куньледилер. Оны къыргъа алыш бармакъ, о ерде къуюгъа атмакъын тюшюндилер.

Севимли балалар! Дженаңбы Хакъ Къур'ан-ы Керимде Юсуф суресининъ 8-нджи аетинде агъалары бир-бирлеринен къонушкъанлары бойле тариф этиле:

إِذْ قَالُوا يُوسُفُ وَأَخْوَهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِنْكُمَا وَنَخْنُ

Ⓐ عَصْبَةٌ

«ИЗКЪААЛУ ЛЕ ИУУСУФУ ВЕ ЭХУУХУ ЭХАББУ ИЛЯА ЭБИИНАА МИННАА ВЕ НАХНЮ УСБЕТУН»

«Юсуф ве кендисини бабамыз бизден зияде севе. Албуки, биз даа зияде къуветлимиз. Иш беджергенлерденмиз», дегенлер.

Бабалары Азрет-и Юсуф ве кучюк къардашы Буньяминни севгени себебинден хасет этелер. Юсуфны къыргъа алыш бармакъ ичюн бабаларынынъ узурына кельгенлер.

Бу акъта Къур'ан-ы Кериминъ 12, 13, 14-нджи ает-и керимелеринде бойле икяе этиле:

أَرْسِلْنَاهُ مَعَنَا عَذَابًا يَرْتَعُ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

قالَ إِنِّي لِخَرْبَنِيَ أَنْ تَذَهَّبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْتِيَ
كُلَّهُ الدِّيْنُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ⑬ قَالُوا
لَئِنْ أَكَلَهُ الدِّيْنُ وَنَخْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذَا مَحَنا
سِرُونَ ⑭

«ЭРСИЛХУ МЕ АНААГЪАДЕН ЙЕР ТА'ВЕ ЙЕЛЬ АБ ВЕ ИННАА ЛЕХУ ЛЕ ХААФИЗУУНЕ * КЪААЛЕ ИННИИ ЛЕ ЙЯХЗУНУНИИ ЭН ТЕЗХЕБУУ БИХИИ ВЕ ЭХААФУ ЭН ЙЕ'КУЛЭХУЗЗИ'БУ ВЕ ЭНТУМ АНХУ ГЪААФИЛУУНЕ КЪААЛУУ ЛЕ ИН ЭКЕЛЕ ХУЗЗИ'БУ ВЕ НАХНУ УСБЕТУН ИННАА ИЗЕН ЛЕ ХААСИРУУНЕ»

«Эй, бабамыз! Ярын оны бизнен къыргъа ёлла, кезсин, ойнасын. Биз оны къорчалармыз», – дедилер. Бабалары Якъуп алайхисселям: «Эгер оны алып кетсенъиз, мени кедерлендирирсинъиз. Мен, сизлер гъафлет къалып, оны къашкъыр ашар, деп къоркъам», – деди. Олар: «Эй, бабамыз! Биз берабер олгъанда, оны насыл къашкъыр ашасын? Оны къашкъыр ашаса, биз зарар корыгенлерден олурмыз», дедилер.

Севимли балалар! Агъалары Юсуфны къыргъа алып кеттилер. Оны бир къуюнынъ ичине атып, эвлерине къайттылар. Бабаларына ялан айталар: «Эй,

бабамыз! Биз ярышлашмагъа кеткен эдик. Юсуфны эшъяларымызынъ янында къалдырдыкъ. О вакъыт оны къашкыр ашагъан, биз сёзюмизге инанмазсынъ, – дие (бир къанлы кольмекни косътерип), – бу Юсуфнынъ къашкыр йырткъан къанлы кольмеги. Инанмасанъ, алямети иште будыр».

Севимли балалар! Бу ривааетке коре, агъалары Юсуфны къуюгъа аткъан соң, бир къозу я да копек баласыны союп, кольмекни онынъ къанына былаштыргъанлар.

Севимли балалар! Бабалары Якъуп алейхисселям бу сёзлерни эшитип, пек агълады ве оларгъа: «Оны къашкыр ашамады. Бельки нефсинъиз сизни алдатты да, сизлер манъя ялан айтасынъыз. Меним исе сабыр этмектен башкъа чарем ёкъ», деп окюр-окюр агълады.

Гедже-кунъдюз агълагъаны акъибетинде Якъуп алейхисселямнынъ козълери кёр олды. О, даима Юсуфны хатырлай, козъяшы тёке эди.

Севимли балалар! Юсуф къуюда экенде, о тарафтан бир керван кечкен. Сув къыдырып, къуюгъа бакъсалар, ичинде нур топу киби бир оғланннынъ бойну букюк, козъяш тёkkенини анълай ве аман бир-бирлерине хабер берелер. Юсуфны къуюдан чыкъаралар. Керван нур киби баланы Мысыргъа алып барадар ве Мысырнынъ буюги Ализге каталар. Оны сатын алгъан Мысырнынъ буюги Азиз къадынына: «Бу баланы яхшы бакъ,

бельки бизге файдасы тиеджек баладыр. Оны эвлят этейик, оны тербиелейик», деди. Къадыны Зулейха Юсуфны осътюрди, буютти. Онынъ дюльберлиги къаршысында даяналмады.

Севимли балалар! Юсуф о вакытта 18 яшында эди. Нур толу киби, козылерни къамаштыргъан гузеллиги бар эди. Азизнинъ къадыны бир кунь даяналмайып, онъа кель, деди. Азрет-и Юсуф исе ред этип, Аллаhtан къоркъаракъ, юзъ чевирди. Зулейха ачувланып, Юсуфнынъ кольмегине япышып, оны йырткъан. Шу анъда къапугъа дөгъру чапыштылар.

Бу арада Мысырнынъ укюмраны Азиз де кельген, айретте къалгъан. Къадыны къоджасына: «Манъа феналыкъ япкъанынъ джезасы nedir?», дие сорады. О да: «Зиндангъа атылыр», деди.

Юсуфны зиндангъа аттылар. Азрет-и Юсуф-нен берабер эки къул да зинданда эди. Олар Юсуфта корюльген буюклик себебинден оны урьмет эте эдилер.

Севимли балалар! Булардан бири Мысыр буюгининъ шербетчиси, дигери де фурунджысы эди. Олар бирер тюш корелер, табирини Азрет-и Юсуфтан сорайлар. Азрет-и Юсуф оларгъа: «Эй, зиндан аркъадашларым! Бу тюшнинъ табири, мындан чыкъаджакъсынъыз. Чыкъкан сонъ бириңиз асыладжакъ, бириңиз де султангъа шарапчы оладжакъсынъыз», деди. Шербетчиге чевирилип, бу ерден чыкъкан сонъ, мени о ерде анъ, деди.

Севимли балалар! Оларның тюшлери Юсуф алейхисселям айткъаны киби чыкъа. Фурунджы дарагъачъа асыла, дигери де, Мысыр султанының шербетчisi ола.

Севимли балалар! Шербетчи Юсуф алейхисселямның сёзлерини унуткъан, Мысыр султанының янында онынъ адыны анъмагъян. Азрет-и Юсуф еди йыл зинданда ятты. Бу вакъытта султан бир тюш коре. Тюшүнде 7 зайыф сыгъыр 7 семиз сыгъырны ашай. Тюшүнинъ табирини Мысырның бутюн алимлеринден сорай. Кимсе табирлеп оламай. Къарышыкъ тюш дедилер. Шу ерде шербетчининъ акъылына зиндан аркъадашы Азрет-и Юсуф кельди. «Бу тюшни о табирлер», деди.

Севимли балалар! Азрет-и Юсуф зинданда султаннының бу тюшүни табирлеерек, 7 сене боллукъ оладжакъ, оргъан берекетинъизден ашайджакъсынызыз, о къадырыны къалдырынызыз, чюники сонъ 7 сене къытлыкъ оладжакъ. Иште о вакъытта къалдыргъан берекетинъизни ашайджакъсынызыз, деди. Шербетчи Юсуфның бу сёзлерини султангъа еткизди. Султан айретте къалып, бу заат буюк заттыр. Манъя кетиринъ, меним янымда къалсын, деди.

Севимли балалар! Юсуф алейхисселям 7 йыл зинданда яткъан сонъ, азатлыкъа чыкъты. Мысырның малие назири олды. Султан оны озюне везир тайин этти.

Севимли балалар! 7 йыл боллукътан соң 7 йыл къытлыкъ зуур этти. Ич бир ерде ашамагъя ич бир шей къалмады. Этрафлардан Мысыргъя еmek араштырып кельмеге башладылар. Оларның арасында Якъупның эвлятлары да бар эдилер. Азрет-и Юсуф агъаларыны аман таныды. Амма озюни танытмады. Кучюк къардашлары Буньямин де Юсуфкъа пек бенъзей эди. Азрет-и Якъуп йыларнен агълай, кучюк оғылу Буньяминни янына ала, онынънен теселли тапа эди. Юсуф агъаларыны коръгенинен: «Сизлер кимсинъиз, джасус олмагъайдынъыз?», деп сорады. Олар: «Ёкъ, биз джасус дегильми. Бир бабаның эвлятларымыз. Бабамыз да пек мухтерем бир заттыр. 12 агъа-къардаш эдик, бириси ольди, 11-имиз къалдыкъ, шими 10-ымыз мында. Бири гъайып олгъан къардашымызгъа ошагъаны ичюн, бабам оны янында алыш къалды», дедилер. Юсуф алейхисселям эписине иззет-икрам этти. Исселерини берди. Эгер кучюк къардашынъызын кетирсөнъиз, сизге даа да чокъ икрам этеджем, деди. Агъалары Якъуп алейхисселямның янына къайттылар.

«Эй, бабамыз! Мысыр султаны чокъ иззет-икрам этти. Эгер кучюк къардашынъызын алыш кельсенъиз, даа чокъ шей бермеге ишандырды», дедилер. Якъуп алейхисселям оларгъя: «Сизге эмин олгъан эдим. Буньямин ичюн насыл эмин ола билирим? Аллаh къорчалай-

ыджыларның хайырлысыдыр. Эрхамеррахи-миндир», дие агълады.

Севимли балалар! Мысырдан кельгенлер кетирген малларының ичинде параларыны да таптылар. Ве кене Мысыргъа кетмек ичюн бабасындан Буньяминни алдылар.

Севимли балалар! Буньяминнен берабер Мысырда Азрет-и Юсуфның узурына бардылар. Азрет-и Юсуф оларгъа буюк урьмет косытерди, зияфет берди. Соңра бир ара тапып Буньяминни кенаргъа чекерек: «**Буньямин!.. Сен меним къардашымсынъ. Мен къуюгъа атылгъан ве андан чыкъарылгъан агъян Юсуфым**», деди. Буньямин агъасыны агълай-агълай күчакълай, агълап, севишелер. Агъасы онъа: «Сакын буны кимсеге айтма, мен юкинъ ичине бир алтын тас къояджам, сени мында къалдыраджам, соңра бабамызыны да мында кетирип, козъяшларыны токтатаджам», деди.

Севимли балалар! Буньяминнинъ юю ичине гизлиден бир алтын тас ерлештириле. Керван шеэрден чыкъаджакъта артындан бир мемур ёлланып, сиз хырсызылыкъ япкъансынъыз, эшъяларынъыз тинтиледжек, дей. Ве шейлер тинтюв япылгъанда, Буньяминнинъ юкиндөн алтын тас чыкъя. Буның джезасы оның саиби эсир этилювидир, дие Буньямин кери къайтарыла. Агъалары да агълай-агълай Азрет-и Юсуфның узурына барадар. Онъа: «Эй, азиз! Буньяминнинъ бабасы къарт, бу айы-

рылықъкъа даянлмаз, оның ерине биримизни ал», дие ялваралар. Азрет-и Юсуф, олмаз, деп разы олмагъан. 9 агъа-къардаш къайталар. Якъуп алейхисселям эп агълай эди. Ах, Юсуф, вах, Юсуф, дие агълай, козъеринден къанлы козъяшлар келе. «Сен Юсуф дие агълайсынъ, оның гъайып олгъанына 21 йыл олды. Аля даа оның севгиси къальбинъден кетмей», дедилер. О, исе, оғъулларына, барынъыз да къардашларынызын аранызы, Аллаh мерхаметлидир, илле ярдым этер, дей. 9 агъа-къардаш кене Мысыргъа кетелер. Азрет-и Юсуфның оғюнде козъяш тёкмеге меджбур олалар: **«Эй, Мысырның азизи! Къардашымыздың бизге багъышла, бабамыз пек ихтияр, асретликтен козъяш тёке. Юсуфның джойгъан соң агълай-агълай козълери корьмез олды».** Юсуф алейхисселям оларгъа бакъты, кулюмсиреерек: «Сиз джаиллигинъизге барып, Юсуфқъа не къанынызын билесинъизми?» – деди. Агъалары бирден Юсуфның юзүнен бакътылар. **«Ёкъса, сен Юсуфсынъмы?»**, дедилер.

«Эбет, мен къуюгъа сизлер аткъан Юсуфым. Аллаh мени къорчалады, Мысыргъа султан этти», – деди Юсуф алейхисселям. Олар: «Эй, къардашымыз Юсуф! Биз хата ишледик, Аллаh бизни афу этсин. Сенден де афу истеймиз», дие агълаштылар. Азрет-и Юсуф да оларгъа теселли берди. «Энди сизге яман сөз ёкътыр, Аллаh мерхаметлилерниң мерхаметлисидир, О, сизлерни афу эт-

син, – деди. – Шу кольмегимни алып барып, ба-
бамынъ юзюне сюртюнъиз, козылеринден пер-
делер чекилип, эвелькиси киби корип башлар.
Аиле азаларынызыны мында алып келинъ», – деди.
Азрет-и Юсуф буларны сёйлегенде, рузгяр коте-
рилип, кольмекнинъ къокъусыны бабасынынъ
бурнуна еткизди. Якъуп алейхисселям козыleri-
ни ачты. Юсуфнынъ къокъусы келе, деп агълап
башлады. Янында олгъанлар: « Сен аля Юсуфны
умют этесинъ. Арадан 21 йыл кечкен, сен эп оны
унутмайсынъ», дедилер. О козъаш тёке. «Ах, манъа
бунағъансынъ деменъ. Бурныма Юсуфнынъ
къокъусы келе», дие агълай эди. Бир муддет кеч-
кен соңъ, оғыуллары Мысырдан къайттылар. Не-
шели сёзлернен: «Бабачыгъымыз, Юсуфны корь-
дик. Мысыргъа султан олгъан. Онынъ кольмеги-
ни кетирдик», дедилер. Якъуп алейхисселям Аллаһкъа шукюр иле седжде этти. Аллаһкъа шу-
кюрлер олсун. Юсуфнынъ кольмегини юзюне
къойды, соңъ оғыулларынен бирликте Мысыргъа
кеттилер. Юсуф алейхисселям Мысыр султаны-
нен берабер бабасыны къаршыладылар. Сарай-
гъа алып бардылар. Эписи севинчлеринден
Аллаһкъа седжде эттилер.

Якъуп алейхисселям Мысырда 17 йыл яшады.
Азрет-и Юсуфны везир эткен малик вефат этти.
Азрет-и Юсуф 110 яшында Мысырда вефат этти.
Исраил оғыуллары Муса алейхисселям иле бера-

бер Мысырдан Фелестинге кельгенде, онынъ джеседини «Табут-у секине» денильген, табут ичинде **Филистинге** алып барадар.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимде Якъуп алейхисселям акъкъында 15 ает бар. Юсуф алейхисселям акъкъында 2 ает ве «Юсуф» адлы 111 аетли бир суре мевджуттыр. Анда беян олунгъан бу къыссалар инсанларгъа айдынлатылгъандыр.

ЭЙЙУБ АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Эййуб алейхисселям Ибрахим алейхисселямнынъ дини узъре къавмыны Аллаһынынъ бирлигине ве Онъя ибадетке давет эте эди.

Севимли балалар! Исхакъ алейхисселямнынъ оғылу Айс Исмаил алейхисселямнынъ къызыны алгъан, иште Эййуб алейхисселям ондан дөгъгъан.

Эййуб алейхисселям пейгъамберлик тарихында дерт ве азапларгъа къатланувы себебинен тиллерде дестан олгъан заттыр.

Севимли балалар! Эййуб алейхисселямнынъ Шам тарафларында ады-эсабы олмагъан къадар маллары бар эди. Озю де пек гузель эди. Раҳмет адлы къадыны да чокъ темиз ве пак къадын эди.

Севимли балалар! Эййуб алейхисселям малдан зенгин олса да, вуджуты Аллаһынынъ бир имтианына чекильди. Вуджуды яраларнен толу эди. Маллары да гъайып олды. Аллаһы инкяр эткенлер онъя: «**О, пейгъамбер олса эди, бойле дертлерге оғырамаз, маллары да гъайып олмаз эди**», дие мыскылладылар.

Севимли балалар! Албуки о, Аллаһынынъ севени бир пейгъамбер эди. Эр къул бу дюньяда бир шейнен имтиян бергени киби, о да вуджуды иле имтиян берди, бутюн дертлерге сабыр этти, Аллаһкъа шукюр этти.

Севимли балалар! Эййуб алейхисселям Аллаһкъа дуа этти, дуасы къабул олунып, сагълам-

лыкъкъа иришти. Гъайып олгъан маллары да эки къат зиядесинен Аллаh тарафындан къайтарылды.

Севимли балалар! Аллаh Тааля Къур'ан-ы Керимнинъ Сад суреси 41, 42-нджи ает-и керимелеринде Эййуб акъкъында бойле дениле:

وَإِذْ كُرْعَبَ نَارًا يَوْمَ أَذْنَادِي رَبَّهُ أَفِي مَسْنَى الشَّيْطَانِ
يُنْصَبِ وَعَذَابٌ ④١ أَزْكُضْ رِجْلَكَ هَذَا مُفْسَلٌ بَارِدٌ
وَشَرَابٌ ④٢

«ВЕЗКЮР АБДЕНАА ЭЙЙУУБЕ ИЗНААДАА РАББЕХУУ ЭННИ МЕССЕНИЙЕШШЕЙТААНУ БИ НУСБИН ВЕ АЗААБИН * УРЬ КУД БИ РИДЛЖИКЕ ХААЗАА МУГЪТЕСЕЛУН БААРИДУН ВЕ ШЕРААБУН»

«Къулымыз Эййубни де ань. О Раббиге ниге этип: «Акъикъатен, шайтан мени ёргъунлыкъ ве азап иле якъалады», – дегенини хатырла! Шу вакъыт онъя: «Аягъынънен ерни теп!» – денильди. О, Аллаhнынъ эмирини эда этти ве шу ерден чешме фышкъырып чыкъты. «Иште ювунмакъ ве ичмек ичюн салкъын сув!» – дедик биз. Эййуб сувда ювунып, бу сувдан ичкенинен бутюн зеэрли ве джисманий дертеринден арынды».

Севимли балалар! Эййуб алейхисселямның ады, сабыры толайысынен Аллаh Тааля оны не гузель къулдыр, деди. Тедавийленген соң да халкъны Хакъкъа давет этювде девам этти.

Севимли балалар! Эййуб алейхисселямның вуджудында ачылгъан яралар о къадар чокъ эди ки, усътлери къуртлагъан. Кимсе янына баралмагъан. Ялынъыз къадыны Рахмет онъа хызмет этти. Дуасының нетиджесинде вуджуды эвельки алына келе. Бешир адлы бир оғылу дюньягъа кельди. О, да Эййуб алейхисселямдан соң халкъны Хакъкъа давет этти.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимде алты ерде Эййуб алейхисселям акъкында ает-и керимелер бар. Онда Эййуб алейхисселямның башына тюшкен мусибетлер беян этильген, сабыры къайд этильген ве озюне де «**Не гузель къулдыр**» денильген.

ШУАЙБ АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Шуайб алейхисселям Ибрахим алейхисселямның атешке атылгъан куню иман этип, онынънен Шамгъа иджрет эткен бир къабилеге менсюптири. Къартанасы да Лут алехисселямның къызы эди.

Севимли балалар! Шуайб алейхисселям Ибрахим алейхисселямның дини узьре Медъен ве Эйке эалисини Хакъның динине давет этти.

Бу къавмының энъ фена адетлери – алыш-вериште ийле япмакъ, ольчюде эксик чекмек ёлунен пара къазанмакъ эди.

Севимли балалар! Аллаh Тааля Худ суресининъ 84-нджи аетинде беян этерек, онынъ насиатларыны бойле беян эте:

وَإِلَى مَدِينَةِ أَخَاهُمْ شَعِيبًا قَالَ يَا قَوْمِ اغْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٌ غَيْرُهُ وَلَا تَنْقُصُوا الْمِنَاجَالَ وَالْمِيزَانَ إِنَّ أَرْبِكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنَّ أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابًا يَوْمٌ مُّحِيطٌ

«ВЕ ИЛЯА МЕДЬЕНЕ ЭХААХУМ ШУАЙБЕН КЪАЛЕ ЯА КЪАВМИ' БУДУЛААХЕ МААЛЕКУМ МИН ИЛЯХИН ГЪАЙРУХУУ ВЕЛЯА ТЕНГЪУСУЛ МИКИЯЛЕ ВЕЛЬ МИЗАНЕ ИННИ ЭРАКУМ БИХАЙ-

РИН ВЕ ИНИИ ЭХАФУ АЛЕЙКУМ АЗАБЕ ЙЕВМИН МУХИТИН»

«Медъен къавмына озь къардашларындан Шуайбын ёлладыкъ. О къавмына: «Эй, къавым! Алланкъа къуллыкъ этин! Сизлер ичон Ондан башкъа Танъры ёкътыр. Ве ольчегенде, чеккенде эксилтмень, алдатмань. Шубесиз, мен сизинь боллукъ ичинде олгъанынызын корем. Ве иман кетирсөнъиз, сизинь устьюнъизге къиямет кунюниң азабы тюшмесин, деп къоркъам», – деди.

Севимли балалар! Бу насиатларны халкъ динълемеди, Медъенде сыйджакълар артты, сувлар къайнады. 7 кунь девам эткен бу сыйджакътан соң кокте бир булат пейда олды. Эр кес шу булатның астына топланды. Булаттан атешлер ягъды. Эйке эалисининь эписи янды. Медъен эалиси де дешетли сес чыкъарып, бир аньде ольди.

Севимли балалар! Шуайб алейхисселям инангъянларны, онъя табий олгъянларны алып Меккеге кетти. Вефатына къадар анда яшады, ибадетнен мешгүуль олды.

МУСА ве ХАРУН АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Шуайб алейхисселям Медъенде олгъанда кызыны Муса алейхисселямгъа берди.

Севимли балалар! Муса алейхисселям Мысырда дөгъды. Юсуф алейхисселямдан соң Мысырда Исраил къавмы чокълашты.

Севимли балалар! Юсуф алейхисселямның девринде Мысырда ерлешкен Исраиллерни күул киби къулана эдилер. Мысырдаки къавмгъа да Къыптийлер дей эдилер. Йылдызларгъа ве путларгъа табыныр, Исраил къавмыне акъарет иле бакъя эдилер.

Севимли балалар! Исраил огъуллары Мысырда 12 къабиле алында яшай, Фыравунның зулумындан инълей эдилер. Деделеринин ювалары Кенан иллерине кетмек истей эдилер. Амма ич бир чаресини тапалмай эдилер.

Севимли балалар! Бир кунь бир фалджы Фыравунгъа Исраил огъулларындан бир огълан дөгъаджакъ. Сенинъ девлетинъни сенден аладжакъ, деген. Фыравун Исраилден дөгъъян эр бир огълан баланы ольдюрьмеге башлады.

Севимли балалар! О сырода Якъупның учь огълу Лавининъ торунларындан бир затның къадынындан Азрет-и Муса дюньягъа кельди. Анасы бајғы вакъыт баланы гизлиден эмиздирди, буютти, илихий бир эмирнен оны бир сандыкъының ичине къойып, Нил деръясына ата. Ичинде бала олгъан

сандыкъ Нилде ялдаяракъ, Фыравунның сарайы оғюнден кечкенде, Фыравунның къадыны сандыкъны коре, эмир берип, оны алдырта. Ичинде пек дюльбер бир оғыланны корип, севине. Мусаның анасы исе козьетиджи тутқынанындан, оғылуның Фыравунның сарайына тюшкенини билип ала.

Севимли балалар! Бир девир Азрет-и Муса Фыравунның янында Асиенинъ тербиесини алып осе, анасы исе сүт анасы оларакъ сарайгъя алышынды.

Севимли балалар! Бу Фыравун тарихта мешур экиндже Рамзестир. Муса алейхисселям 40 йыл оның янында яшады. Муса алейхисселям бир кыптийнинъ бир исраил оғыулларындан бири-синен къавгъалашкъаныны корьди. Оның кокюсине бир юмрукъ урып ольдюре. Азрет-и Муса Мысырдан къачып, Медъенге бара. Анда Шуайб алейхисселямның кызы Сафуреге эвленди.

Севимли балалар! Сафурени алып Мысыргъя кеткенде Тур дагъында онъя Аллаh тарафындан вахий келе. Къардашы Харун иле берабер Фыравунны хакъ динге давет этюв ичюн ёлланылды. Азрет-и Муса Азрет-и Харуннен берабер Фыравунның узурына барып, оны хакъ динге давет эттилер.

Севимли балалар! Фыравун Муса алейхисселямгъя: «Сен бизим сарайымызда булундынъ, къабаат ишлеп къачтынъ», деди. Муса алейхисселям да: «Бир янълыш яптым, къоркъумдан къач-

тым. Шимди алемлернинъ Рабби манъа ресуллик берди, сени Аллаһнынъ бирлигине чагъырмакъ ичюн ёллады», деди.

Фыравун: «Алемлернинъ Рабби кимдир?», деп сорады. Муса алейхисселям да: «Коклернинъ, ернинъ ве бутюн махлюкъларнынъ Раббидир», деди.

Севимли балалар! Фыравун бунъа пек ачувланды: «Менден башкъа Рабби танысанъ, зиндангъа ташларым», деди. Муса алейхисселямгъа таягъыны ерге ташламакъ эмири кельди. Таякъ адждерха киби корюнди. Бу бир тылсым дие, бутюн этрафкъа адам ёллап, тылсымджыларны топлады. Муса алейхисселям иле къаршылаштырды. Тылсымджыларнынъ да ерге ташлагъан йиплери, таякълары дешетли йылан киби корюнди. Олардан Муса алейхисселям биле къоркъты.

Севимли балалар! Аллан Таала Муса алейхисселямгъа сағъ элинъдеки таякъыны ташла, оларнынъ япкъан шейлерини ютар, дие буюрды. Муса алейхисселям таякъыны ташлады. Аса бир адждерха олып, оларнынъ япкъанлары ютты. Тылсымджылар Мусанынъ Раббине инандыкъ дедилер. Чюнки, Азрет-и Мусанынъ таягъы тылсым дегиль, бир муджизе эди. Фыравун оларгъа ачувланаракъ, аякъларынызын-къолларынызын кестириrim, дие багъыра эди.

Тылсымджылар: «Бу муджизедир. Раббимиз тарафындан кельген. Биз сени мевлямыз ерине коралмамыз. Не япсань яп, сенинъ укюминъ тек

бу дюнья аятына кечер», дедилер. Ондан юзь чевирдилер. Чокъ инсанлар да Фыравундан юзь чевирдилер. Фыравун Азрет-и Мусагъя исраиллерни Мысырдан алыш кетмесини эмир этти.

Севимли балалар! Фыравунның къавмы Азрет-и Мусагъя ве Харунгъя иман этмединдер. Азрет-и Муса ве Азрет-и Харун Исраил къавмыны Мысырдан чыкъарды, Сувайш къаналына кетирди.

Севимли балалар! Фыравун берген бу эмиреден рухлангъан аскерлери оларны яқъаламакъ макъсадында, озю де баш оларакъ, Азрет-и Мусаның пешине тюше.

Муса алейхисселям Фыравунның келеяткъаныны корыгенинен, асасыны Сувайшның сувұна урды. Сувайшда 12 ёл ачылды. 12 къабиленинъ эр бири бир ёлдан деньизге таба юре башладылар. Бу анда Фыравун якъынлашты ве о ёллардан кечеяткъанда деньиз устьлерине къапалды. Фыравун ве ордусы деньизде bogъулды.

Севимли балалар! Муса алейхисселям Исраил оғұулларыны о девирдеки энъ буюк шеэр Эрихагъя кетире. Бу ерни Амалика къавмындан алмакъ истеди. Къавмы онъа: **«Мустемлекеджи къавмнен дженклешип оламамыз, сен бар да, Раббинънен дженклеш»**, дедилер.

Муса алейхисселям оларны къаргъай ве олар Тих сахрасында 40 йыл Мысырда чеккен эзиетлерини унуттылар. Кешке чыкъмасайдыкъ, дедилер.

Севимли балалар! Муса алейхисселям мында-
ки Турисина дагъына чыкъты. Къавмына
Аллаһтан 10 эмир кетирди. Турисинада Раббиси-
нен къонушты. Турисинагъа кеткенде къавмы-
нынъ башына Харун алейхисселямны къойды.
Амма Муса алейхисселям Турда олгъанда Сами-
рий адлы бир къюмджы кумюш ве алтынны эри-
тип, бузав эйкелини япты, онъя сес берди, онъя
ибадет эттирмеге башлады.

Харун алейхисселям чокъ насиат этсе де, динъ-
лемедилер. Азрет-и Муса Турдан къайтып келип,
къавмыны бу алда корип, пек джаны сыкъылды,
агъасы Харуннынъ сакъалына япышты. Харун
алейхисселям: «**Я, Муса къардашым, чокъ наси-
ат этсем де, динълемедилер, аз къалды ольдю-
реджек эдилер**», деди.

Севимли балалар! Муса алейхисселямнынъ
телькъининен бузавгъа табынгъанлар пешман
олдылар, Аллаһнынъ бирлигине къайттылар.

Севимли балалар! Муса алейхисселям 120
яшында Тих сахрасында вефат этти. Онъя Тевраты-
шериф назиль олды. Бунынънен Исраил къав-
мына инанч ве амеллер ёлланылды.

Севгили балалар Къур'ан-ы Керимде Муса
алейхисселям акъкында 118 ает-и кериме бар.

Севимли балалар! Муса алейхисселям Бейти
Мукъаддес дживарында милядийден 1805 сене
эвель вефат эткен, мезары да шу ердедир.

ХЫДЫР АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Хыдыр алейхисселям Муса алейхисселямның девринде яшай эди. Муса алейхисселям оны бир къаяның янында тесадуфен расткетире. Къур’ан-ы Керимнинъ Кеңф суресининъ 65, 66-нджы ает-и керимелеринде:

فَوَجَدَ اعْبُدًا مِنْ عِبَادِنَا أَتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا
وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ⑯ قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ
أَتَيْمُكَ عَلَى آنَّ نَعْلَمْنَ مِمَّا عِلْمْتَ رُشْدًا ⑰

«ФЕВЕДЖЕДАА АБДЕН МИН ИБААДИНАА АТЕЙНААХУ РАХМЕТЕН МИН ИНДИНАА ВЕ Аллемнааху мин ледуннаа илмен * Къале лехуу муусаа хель этте биуке-алаа аллимени миммаа уллимте рушден».

«Бу арада къулларымыздан бирини таптылар ки, биз онъя янымыздан раҳмет берген ве озуне илим ограткен эдик. Муса онъя: «Санъа огратиль-ген илимден манъя да хайыргъя еткизген бир бильги алсам олурмы?», деди.

Севимли балалар! Муса алейхисселям шарият ильмини бильген. Хыдыр алейхисселям да иль-

ми Ледунни биле эди. Оны оғренмек ичүон бу сёзлөрни айткъян.

Хыдыр алейхисселям да Азрет-и Мусагъя: «Сен меннен олмагъа сабыр эталмазсынъ, илиминъниң етип оламагъан шейде итираз этерсинъ», деди.

Муса алейхисселям да итираз этмейджегине ваде берип, онъя табий олды. Хыдыр алейхисселям онъя: «Эгер манъя табий олсанъ, мен икметини сёйлемегенге къадар ич бир шей сорама», деди. Соң экиси бир гемиге отурдылар. Гемиджи оларны парасыз миндирген эди.

Севимли балалар! Хыдыр алейхисселям гемини тешмеге башлады. Муса алейхисселям даяналмады: «Не ичүон бизни гемисине бедава миндирген адамның гемисини тешесинъ?», дие итираз бильдирди.

Хыдыр алейхисселям онъя: «Я мен санъя меннен олмагъа сабыр эталмазсынъ демедимми?», деди. О да: **«Афуэт, унугтыйм»**, деди. Кене кеттилер. Хыдыр алейхисселям бир баланы ольдюрди. Муса алейхисселям кене де даянмады. Хыдыр алейхисселям: «Меннен берабер олмагъа такъат эталмазсынъ, демедимми?», деди. Соң бир къасабагъа бардылар, оларны кимсе мусафир оларакъ къабул этмеди. Хыдыр алейхисселям йыкъыладжакъ бир диварны дөгърултты. Муса алейхисселям кене даяналмайып: «Булар бизни мусафир этмедилер, истесек ишимиз ичүон акъкъыны алыр эдик», деди.

Хыдыр алейхисселям да энди айырылмакъ вакъты кельгенинден, онъа: «Санъа буларнынъ икметини анълатайым», деди.

Икметини бойле анълатты:

– Бириндиси: гемини тешкенимниң икмети – илериде бир залым укюмдар гемиде къусур корьмесе, оны запт этер. Мен де гемини къусурлы шекильге кетирдим.

Ольдюргигим сабий салих бир бабанынъ алчакъ бир эвляды эди. Келеджекте бабасыны феналыкъкъа сюйреклейджеги мухакъкъакъ эди, оны ольдюрмекнен салих бабаны къуртардым.

Бу йыкъылмакъ узъре олгъан диварнынъ алтында оксюзлерниң бабалары комыген хазинеси, весиети бар. Балалар буюгенге къадар хазинелери ачыкъкъа чыкъмасын дие, диварны тюзеттим», деди ве экиси бири-бириндеп айырылалар.

Севимли балалар! Хыдыр алейхисселям ильми Ледунен Къур’ан-ы Керимде къайд этильген. Базыларына Неби, базыларына да Вели дерлер.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимде беян этильген 28 пейгъамбер арасында ады къайд этиле.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимде Хыдыракъында Кеңф суресининъ 66-нджы ает-и керимеден башлап 82-нджи ает-и керимеге къадар малюмат бар.

Севимли балалар! Муса алейхисселямгъа наэиль олгъан Теврат акъкъында да Къур’ан-ы Керимде 43 ает-и керимеде малюмат бар.

ЙУУШАА АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Муса алейхисселямның вефатындан соң, оның ерине Йуушаа алейхисселям кечти. Вефатындан учы куньден соңынша иллөрни чөльден чыкъарды. Эриха деръясының кенарына кетирди, о ердеки Эхира шеэрини алды.

Севимли балалар! Йуушаа алейхисселям бундан соңы Наблускъа кетти. Азрет-и Юсуфының Мысырдан кетирильген табутыны эвель ағъалары тарафындан атылгъан къуюның янына комъди.

Бундан соңы Шамны запт этти. Эр тарафкъа мемурларыны ёллап, халкъыны Хакъкъа давет этти.

Севимли балалар! Йуушаа алейхисселям Юсуф алейхисселямның торунларындандыр. 110 яшында олгъанына бакъмадан, дагълы Любнанда вефат этти. Къабири о ердедир.

Севимли балалар! Йуушаа алейхисселям исраиллөрнин 28 сене къарышкъан ишлерини тюзельтти. Оның вефатындан соңы, Исмаил алейхисселям кельди. О да 11 сене Исраилнин үзеринде бир олгъан Аллаңкъа ве Онъя ибадетке даветчи олды.

Севимли балалар! Истанбулда Йуушаа алейхисселямныңки дие косытерильген мезар, эски юнан эфсанесинде ер алгъан пельван Эркюльнин мезарыдыр.

Севимли балалар! Азрет-и Мусаның олюминден 490 сене кечкен эди. Бундан соңынча де-вирлер укюмдарлық, небийлик девридир.

ДАВУД АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Давуд алейхисселям Азрет-и Якъупның неслиндendir. Онъа пейгъамберлик, укюмдарлыкъ берильген ве дөрт китапның бири олгъан Зебур да онъа назиль этильген.

Севимли балалар! Бу заманда бени Исраилнинь арасы бозулгъан, бир къысмы Талют адлы бир реиснинь укюми алтына, дигер къысмы да Сапатий адлы кимсениң укюмине кечкен эди.

Севимли балалар! Давуд алейхисселямгъа еудийлер табий олдылар. Бойлеликнен Давуд алейхисселям эм пейгъамбер, эм де салтанат саibi олды.

Азрет-и Давуд Талют тарафындан чыкъарақъ душманлары Гъалютни ольдюрди. Бойлеликнен, душманлары Амалика бозулды, бени Исраил Амаликагъа аким олды.

Севимли балалар! Бундан эвель Амалика бени Исраил узеринден гъалип кельген эди.

Севимли балалар! Азрет-и Давуд къолунен бени Исраил гъалебе къазанды, шуретке малик олды, къавмына укюмдар олды.

Севимли балалар! Давуд алейхисселям онъа назиль олгъан Зебурны окъур, онынънен инсанларны Хакъкъа давет этер эди. Озюндеки иляхий бир сеснен эр кеске тесирини кечире эди. Аля бугунъ де «Давудий сес» – шу пейгъамберниң сесидир. Бутюн маҳлюкълар да бу сесниң тесири алтында къалгъан эди.

Севимли балалар! Демир Аллан Тааляның эмиринен Давуд алейхисселямның имаесине берильгендер. Яни оның элинде демир истеген шекильге кире эди.

Севимли балалар! Аллан Тааля Себе' суресининъ 10, 11-нджи ает-и керимелеринде Азрет-и Давуд акъкында икяе этерken бойле дей:

وَلَقَدْ نَاتَّنَا لَهُ دُوَّادِمَتَّا فَضْلًا لِيَجْعَلَ أَوْبَيْ مَعَهُ وَالظَّنِيرَ وَأَ
لَّهَمَّ احْمَدِيدَ ① أَزِانْعَمْ سَابَقَاتٍ وَقَدْرَ زِفَ السَّرِيدَ

«ВЕЛЕКЪАДААТЕЙНАА Даавууде МИН-НАА ФАДЛЕН ЙАА ДЖИБААЛУ ЭВВИ БИИ МЕАХУУ ВЕТТАЙРА ВЕ ЭЛЕННАА ЛЕХУЛЬ ХАДИДЕ * ЭНИ'МЕЛЬ СААБИГЪАТИН ВЕ ГЪАДДИР ФИССЕРДИ»

«Эй, дагълар ве къушлар! Давуд тесбих эткенде, сиз де оны текрарланызыз», деп ант олсын ки, онъя тарафымыздан шойле устюнлик бердик. «Къавий зырхлар, савутлар яп ве оларны ясагъанда метинликнен иш коръ», деп онъя демирни йымшаттыкъ. Эй, инсанлар. Ярарлы ишлер япнызыз. Шубесиз мен япкъанларынызыны корем».

Севимли балалар! Давуд алейхисселям 40 йыл бени Исраилге укюмранлыкъ этти. Къудусны меркез япты. Халеп ве Эрменистанны запт этти. 70 яшында вефат этти.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимде Давуд алейхисселям акъкъында 14 ает-и кериме бар. Давуд алейхимсселямгъа назиль олгъан Зебур акъкъында да Ниса суресининъ 161-нджи, Иса суресининъ 55-нджи ве Энбия суресининъ 105-нджи ает-и керимелеринде бильгилер бар.

СУЛЕЙМАН АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Давуд алейхисселямның вефатындан соң ерине оғылу Сулейман алейхисселям кечти. Эм пейгъамбер, эм укюмдар эди. Бабасы башлагъан Бейти Мукъаддесни битирди. Халкъны Хакъ ёлuna чагъырды.

Севимли балалар! Онъа буюк муджизeler берильди. Къур'ан-ы Керим бу акъта Себе' суресининь 12-нджи аетинде икяе эте:

وَلِسَلِيمَنَ الْرَّجُحَ عُذْوَهَاشْهُرُو رَوَاحْمَاهَشْهُرُ وَأَسْلَنَا
لَهُ عَيْنَ الْقَطْرِ وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَعْلَمُ بَيْنَ يَدَيْهِ يَا ذِنْ رَبِّهِ

«ВЕЛИ СУЛЕЙМААНЕРРИИХА ГЪУДУВ-
ВУХАА ШЕХРУН ВЕРАВАХУХАА ШЕХРУН ВЕ
ЭСЕЛНАА ЛЕХУУ АЙНЕЛЬ КЪИТРИ ВЕ МИ-
НЕЛЬ ДЖИННИ МЕН ЙА'МЕЛЮ БЕЙНЕ ЙЕ-
ДЕЙХИ БИ ИЗНИ РАБИХИИ»

«Куньдюз экенде бир айлыкъ месафеге кетип, ақышам да бир айлыкъ месафеден кельген рузгярны Сулеймангъа бойсундырыкъ. Оның ичөн сувдай ириген бакъыр ақыыттыкъ. Раббининъ изнинен, джинлерден де оның къолы астында ишлеген кимселерни онъа бойсундыргъанмыз. Олардан ким де ким бизим эмримизден тайса, биз алевли атешнинъ азабыны тартырырмыз».

Севимли балалар! Сулейман алейхисселямгъа илим ве бутюн махлюкъларнен къонушмакъ истидаты берильген. Немль суресининъ 15, 16-нджы ает-и керимелеринде бойле дениле:

وَلَقَدْ أَتَيْنَا دِرْوَادَ وَشِلَمْنَ عَلَّا وَقَالَ لَا أَنْهَدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا
عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ⑤ وَوَرِثَ شِلَمْنَ دِرْوَادَ
وَقَالَ يَا آيُهَا النَّاسُ عَلَّنَا مَنْطِقَ الظَّاهِرِ

«ВЕЛЕКЪАД ААТЕЙНАА ДААВУУДЕ ВЕ СУЛЕЙМААНЕ ИЛЬМЕН ВЕ КЪАЛЕЛЬ ХАМДУЛИЛЛАХИЛЛЕЗИИ ФАДДАЛЕНАА АЛЯА КЕСИРИНМИНИБААДИХИЛМУ'МИНИИНЕ * ВЕ ВЕРИСЕ СУЛЕЙМААНУ ДААВУУДЕ ВЕ КЪААЛЕ ЙАА ЭЙЮХЕННААСУ УЛЛИМНАА МЕНТИКЪАТТАЙРЫ»

«Ант олсын ки, Давудгъа ве Сулеймангъа илим берген эдик. Экиси де: «Бизни му'мин къулларнынъ чокъусындан усьтюн эткен Аллаһкъа шерифлер олсын», - дедилер. Сулейман пейгъамберликте ве илимде Давудгъа мирасчы олды ве деди: «Эй, инсанлар! Бизге къуш тили огратильди ве бизге башкъа пейгъамберлерге берильген эр шейден болджа берильди. Шубесиз, бу ап-ачыкъ лютф-мерхаметтири».

Севимли балалар! Сулейман алайхисселям къушларның ве къарынджаларның тилини аньлай эди. Къур’ан-ы Керимде бильдирильген Удуд къушы иле къонушувы мешур олгъаны киби, къарынджаларнен лаф эткени де мешурдыр.

Севимли балалар! Кене де Къур’ан-ы Керимнинъ Немль суреси 18, 19-нджы ает-и керимелеринде бильдирильгенине коре:

حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْ أَعْلَىٰ وَإِذَا التَّعْلِيقَاتُ عَلَيْهِ يَا آتَيْتَهَا الْمُلْأَادُ
خُلُوًّا مَسَاكِنَكُمْ لَا يَخْطُمُتَكُمْ شُلَيمُونُ
وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْرُؤُزُ ۝ ۱۸ فَبَسَمَ صَاحِكًا
مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أُوزِغَنِيْ أَنَّ أَشْكُرْ بِعْنَاتَكَ الَّتِي أَنْفَتَتَ
عَلَىَّ وَعَلَىَّ وَالِدَيَّ وَأَنَّ أَعْلَمَ صَاحِحَاتَ رَضِيَّهُ وَأَدْخِلْنِي
إِنْجِنِيكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ۝ ۱۹

«ХАТТАА ИЗАА ЭТЕВ АЛЯА ВА’ДИН НЕМЛИ КЬААЛЕТ МЕМЛЕТУН ЙАА ЭЙИУХЕН НЕМЛЮДХУЛУУ МЕСААКИНЕКУМ ЛЯА ЙАХТИМЕННЕКУМ СУЛЕЙМААНУ ВЕ ДЖУНУУДУХУУ ВЕ ХУМЛАА ЙЕШ УРУУНЕ * ФЕ-

ТЕБЕССЕМЕДААХИКЕНМИН КЬАВЛИХАА ВЕ
КЬАЛЕ РАББИ ЭВЗИ'НИИ ЭН ЭШКУРА НИ'-
МЕТЕКЕЛЛЕТИИ ЭН АМТЕ АЛЕЙЕ ВЕ АЛЯА
ВААЛИДЕЙЕ ВЕ ЭН Э'МЕЛЕ СААЛИХАН
ТЕРДААХУ ВЕ ЭДХИЛНИИ БИ РАХМЕТИКЕ
ФИИ ИБААДИКЕССААЛИХИИНЕ»

«Сулейман алейхисселямнынъ ордусы бир вадийден кечип, къарынджалар олгъан вадийге еткенде бир къарынджа: «Эй къарынджалар! Юваларынъызгъа киринъиз, Сулейманынъ ордусы фаркъына бармайып сизни эзмесин», - деди. Сулейман онынъ сёзюне енгильден кульди ве: «Раббим! Мени ве ана-бабамны берген ни-метинье шукюр этмеге ве озюнъ хошнут оладжагъынъ яхши амеллерни япмагъа муваффакъ эт. Раҳметинънен мени яхши амеллерни япмагъа муваффакъ эт. Раҳметинънен мени яхши къулларынъ сырасына къой», - деди.

Севимли балалар! Иште Сулейман Алейхисселямнынъ рузгярларгъа эмир берген, бутюн махлюқъларнынъ тилини анълагъан, эр бир яратылгъаннен тиль тапмакъ ильми берильген бир Небий оларакъ беллидир.

Бабасы Давуд алейхисселямгъа берильген Зебурны окъур, халкъны Хакъынъ бирлигине ве Онъя ибадетке давет этэр эди.

Севимли балалар! Азрет-и Сулейман бабасынынъ васиетине коре, Месджиди Акъсаны япты.

Шаркъта, гъарпта бир чокъ мемлекетлерни запт этип, джихангир олды. Тарихта мешур Себе къыралличесине Удууд вастасынен мектюп ёллап, Хакънынъ динине давет этти. 40 йыл укюм сюрьди, эркес онъа табий олды.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимде Сулейман алайхисселям ақъкында 13 ает-и кериме бар. Булар онъа берильген юдже илим ақъкында икяе этелер.

Севимли балалар! Сулейман алайхисселям джинлерге де укюмранлыкъ япты. Къуддус ибадетханесини джинлерни чалыштырып буюк ташлардан яптыргъан эди.

ЛУКЪМАН АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Лукъман алейхисселям Да-вуд алейхисселям ве Сулейман алейхисселям дев-ринде яшагъан, Сулейман алейхисселямнынъ ве-фатындан сонъ, халкъны Аллаһнынъ бирлигине давет эткен.

Севимли балалар! Лукъман алейхисселям Аз-рет-и Ибрахим сюлялесиндендир. Зебур иле Хакъ-къа давет эткен.

Севимли балалар! Дженабы Хакъ Лукъман алейхисселямгъа икмет берген, бу икметли сёз-лери асырлар девамында инсанларнынъ тилле-ринде долашкъан. Онъа айретнен бакъкъан бир инсангъа:

— Юзюме не бакъасынъ? Дудагъым къалын ве чатлакъ олса да, ичинден чыкъкъан келям сагъ-лам ве инджедир. Юзюм къара олса да, къальбим акътыр, — деген.

Севимли балалар! Ондаки юксек ахлякъкъа айретте къалгъанлар, бойле ахлякъны кимден ог-рендинъ, деп сорагъанлар.

— Ахлякъсыздардан огрендим. Оларнынъ чир-кин адетлери манъя ярамай тесир этти ве мен ойле япмадым, деген.

Севимли балалар! Кене бир кунь эфендиси Лукъ-мангъа шу тарлагъа сусам сач деген эди. О исе арпа сачкъан, махсулы етишкенде эфендиси онъа:

– Не ичюн мында арпа сачтын? Мен санъа сусам сач дедим де, – деген.

– Не япайым сусам эккен эдим, арпа чыкъты, – дие, джевап берген Лукъман.

– Бу насыл олды? Сусам экилип, арпа чыкъармы? – деди. Лукъман да:

– Насыл олур да бу дюнья тарласына сен феналыкъ экесинъ де, ахретте эйилик оладжагъына умют этесинъ? – деди.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимде Лукъман суреси Лукъман алайхисселям акъкынададыр 35 аети джелиледир.

Севимли балалар! Лукъман суресининъ 12-нджи ает-и керимесинде:

وَلَقَدْ أَنْذَنَا الْفُلْقَمَ الْحِكْمَةَ إِذَا شَكَرَ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا
يَشْكُرْ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ عَنِّيْ تُحِبِّدُ ۝

«ВЕЛЕКЬАДААТЕЙНАА ЛУКЪМААНЕЛЬ ХИКМЕТЕ ЭНИШКУР ЛИЛЛААХИ ВЕМЕН ЙЕШКУР ФЕ ИННЕМАА ЙЕШКУРУЛИ НЕФСИХИЙ ЕМЕН КЕФЕРА ФЕ ИННЕЛЛААХЕ ГЪАНИЙЮН ХАМИИДУН»

«Ант олсун ки, Лукъмангъя, Аллаһкъя шукюр этмеси ичюн икмет бердик. Шукюр эткен кимсе анджакъ озю ичюн шукюр эткен олур. Ким де шукюрсизлик этсе, бильсин ки, Аллаһнынъ

бир шейге итияджы ёкъ ве О, шукюрге – шерифке ляйыкъ заттыр».

Севимли балалар! Лукъман алайхисселям оғълұна 13-нджи ает-и керимеде бойле васиет эте:

وَإِذْ قَاتَ لَقْمَنَ لِابْنِهِ وَهُوَ عَيْظُهُ يَا بْنَى لَا شَرِكَ
بِاللّٰهِ إِنَّ الشَّرِكَ لَفَلْمٌ عَظِيمٌ
⑯

«ВЕ ИЗКЬААЛЕ ЛУКЪМААНУ Либнихии вехуве йе изихи йаа бунейиे ляа тушрик билляхи иннеширке ле зулмун азиймун»

«Эй, огълум! Аллаһқыа ортакъ къошма! Догърусы Онъа ортакъ къошмакъ буюк бир зулумдыр».

Севимли балалар! 17-нджи ает-и керимеде:

يَا بْنَى أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمِرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهِ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ
عَلَى مَا أَصَابَكُ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ
⑭

«ЙАА БУНЕЙИЕ ЭКЬИМИССАЛЯАТЕ ВЕ-МУР БИЛ МА'РУУФИ ВЕНХЕ АНИЛ МУНКЕРИ ВАСБИР АЛЯА МАА ЭСААБЕКЕ ИННЕ ЗА-АЛИКЕ МИН АЗМИЛ УМУУРИ»

«Эй, огълум! Намаз къыл, яхшылықъны эмир эт, яманлықъны токътат, башынъа тюш-

кен белягъя сабыр эт! Булар макъсаткъа уйгъун, дегерли ишлердир», дей.

Севимли балалар! 18-нджи ает-и керимеде оғылуна:

وَلَا تُصْرِفْ خَدَّكَ لِلتَّارِسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ حَرَجًا
 إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَوْرٍ ⑯

«ВЕЛЯА ТУСА'ЫР ХАДДЕКЕ ЛИННААСИ ВЕЛЯА ТЕМШИ ФИЛЬ АРДЫ МЕРАХАН ИННЕЛЛААХЕ ЛЯА ЙУХИББУ КУЛЛЕ МУХТААЛИН ФЕХУУРИН»

«Эй, оғылум! Адамлардан бийсинмейип юзь чевирме ве ерде кибирленип юрьме. Чюнки Аллаh тек озюни бегенген макътанчакъ кишилерни ич севмез».

Севимли балалар! 19-нджы ает-и керимеде Лукъман алейхисселям оғылуны тенбиелей:

وَاقْصِدْ فِي مَسِيقَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ
 آنَّكَ رَأَلَامَوْاتِ لَصَوْتِ الْجَمِيرِ ⑯

«ВАКЪСИДФИИ МЕШИЙКЕ ВА'ДУД МИН САВТИКЕ ИННЕ ЭНКЕРАЛ АСВААТИ ЛЕ САВТУЛХАМИИРИ»

**«Юрюшинъде табиий ол, ортаджа ёл тут ве
сесинъни сакинлет. Сеслернинъ энъ чиркини,
шубесиз эшек сесидир».**

Севимли балалар! Бу ниетлернен огълуна,
инсанларгъа огют бере.

Севимли балалар! Лукъман алэхисселям акъ-
кында Къур'ан-ы Керимде 4 ает-и кериме ве бир
суре-и шериф бар.

ИЛЬЯС ве ЭЛЬЙЕСА АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Ильяс алейхисселям Харун алейхисселямның учь тиз торуныдыр. Теврат иле халкъны Аллаһның бирлигине, Онъа ибадетке давет эткен эди.

Севимли балалар! Ильяс алейхисселям давет эткен къавм бугуньки Исраил турғын ердеки къавмдыр.

Олар о вакъытта «Байл» адлы къадын путкъя табына эдилер. Халкъның итикъады бозулғын, ахлякъы пек чиркинлешкен. Тевратны бир четке ташлап, озь бильгенлерине дөгъру кете эдилер.

Байл мабудесининъ янында гедже ышыкъ якъ-макъны савап деп бильгенлер.

Севимли балалар! Бугуньки христианлықъя аязмаларда якъылғын мумлар бу мабетлерден алынгъан тюрбелерде якъылғын мумлар, иште андан кечкendir.

Севимли балалар! Мусульманлықта тюрбелерде мум якъмакъ ёкътыр.

Севимли балалар! Ильяс алейхисселям оларға, Байлден вазгечинъиз. Бир олгъан Аллаһны танынъыз, Онъа ибадет этинъиз, деп насиат этти. Аллаһның азабынен къоркъутса да, олар динъ-лемедилер. Оны мемлекетлеринден къувдымдар.

Севимли балалар! Ильяс алейхисселям кеткен соң Аллаh оларның мемлекетлерине ягъмур

ягъдырмады. Шиддәтли сыйджакълар чыкъты. Ач-лыкътан ольдилер.

Ач олгъанда лешлерни ашадылар. Соңра бу белянынъ Ильяс алейхисселямгъа инанмагъанла-рындан олгъаныны анъладылар. Оны арап таптылар ве тёвбе эттилер. Аллан да дуаларыны къабул этти. Беляларыны узерлеринден алды.

Севимли балалар! Баилбек эалиси раатлыкъ-къа къавушкъан соңъ, кене берген сёзлеринден къайтып, кяфир олдылар.

Ильяс алейхисселям да насиат бермектен безди, быкъты ве озюнинъ ерине Эльйеса алейхиссе-лямны къалдырды. Озю теналыкъка чекильди.

Севимли балалар! Эльйеса алейхисселям да еудийлерни денъиштирмек ичюн чокъ огърашты. Олар вакъты-вакътынен дөгъру ёлны терк эттилер, оны танымадылар. Эльйеса алейхисселямнынъ муджизelerине инанмадылар. Ниает исъян этип, инкяр ёлуны туттылар.

Севимли балалар! Дженабы Хакъ да олар-нынъ узерине Асурийлерни ёллады. Асурий-лер мемлекетлерини харап этти, адамларыны ольдюрдилер.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимде Ильяс алейхисселям акъкъында 3, Эльйеса алейхис-селям акъкъында исе 2 ает-и кериме бар. Бу ает-и керимелер Эн'ам суресининъ 85-нджи ает-и керимесидир:

وَزَكِّرْتَنَا وَيَخْنَى وَعِيسَى وَالْيَاسَ كُلُّ مِنَ الصَّالِحِينَ ⑧٦

«ВЕЗЕКЕРИЙАА ВЕ ЯХЬЯ ВЕ ИСАА ВЕ ИЛЬЯАСЕ КУЛЛУН МИНЕССААЛИХИИНЕ»

«Зекерья, Яхья, Иса ве Ильяс – эписи ойле хулюс къальпли абаданлардандырылар».

Энам суреси 86-нджы ает-и керимеде де:

وَاسْمِعْ إِلَّا وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلَّا فَصَلَّنَا

عَلَى الْعَالَمَيْنِ ⑧٦

«ВЕ ИСМААИИЛЕ ВЕЛЬЕСЕА ВЕ ЮНУУСЕ ВЕ ЛУУТАН ВЕ КУЛЛЕН ФЕДДАЛЬНАА АЛЕЛЬ ААЛЕМИИНЕ»

«Исмаилны, Эльйесаны, Юнусны ве Лутны – эписини дюньяда устюн эттик – дөгъру ёлгъя ириштирди».

Ильяс ве Эльйеса алайхиссеням дигер пейгъамберлер киби хидаетке иришкенлери ве салихлерден олгъанлары Индаллах макъбул инсанлардан олгъанларыны бильдириле.

ЮНУС АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Юнус алейхисселям Азрет-и Буньяминниң торунларындандыр. Асурий укюметининь баш шеэри олгъан Ниновада путперест халкъны Хакъның динине давет эткен. Пек чокъ насиатларнен мураджаат эткенине бакъмадан, олар иманғъа кельмедилер. Озы путларыны терк этмедилер.

Севимли балалар! Юнус алейхисселям да оларгъа иман этмеселер 40 куньгедже Аллаһның азабы келеджегини бильдирди. Бунъя да инанмадылар. Юнус алейхисселям оларгъа ачувланды ве Диджле деръясына тюшип, анда бир гемиге отурып, олардан къачты.

Геми деньиз ортасына кельгенде, токътады. Гемиджи аранъызда бир сучлы адам олмалы ки, геми юрьмей, деди. Къура атайыкъ, дедилер. Къура учь кере Юнус алейхисселямгъа тюшти. Оны деньизге аттылар. Буюк бир балыкъ оны ютты. Юнус алейхисселям Аллаһны тесбих эте эди. Тёвбе-истигъфар этти.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимниң Энбия суресининъ 87, 88-нджи ает-и керимелери бу адисе бойле тариф этиле:

وَذَالِّئُونِ إِذْهَبَ مُفَاصِبًا فَظَنَّ أَنَّ لَنْ فَتَدِرَ
عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَّ

سُبْحَانَكَ إِنِّي كَنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ⑧٧

فَاسْتَجِبْنَا لَهُ وَنَحْيَنَا مِنَ الْفَٰتِحَةِ ⑧٨

«ВЕ ЗЕННУУНИ ИЗЗЕХЕБЕ МУГЪААДИ-
БЕН ФЕ ЗАННЕ ЭНЛЕН НАКЪДИРА АЛЕЙХИ
ФЕНААДАА ФИЗЗУУМААТИ ЭНЛАА ИЛЯ-
АХЕ ИЛЛЯА ЭНТЕ СУБХААНЕКЕ ИННИИ
КУНТУ МИНЕЗЗААЛИМИИНЕ * ФЕСТЕД-
ЖЕБ НААЛЕХУУ ВЕНЕДЖДЖЕЙНААХУ
МИНЕЛЬ ГЪАММИ»

«Юнус океленип чыкъып кетти. Онъа ку-
чюмиз етмейджек санды. Къаранлыкъта (яни
балыкъының къурсагъында) «Я Раб! Сенден
башкъа Танъры ёкътыр. Сени тесбих ве тензих
этерим. Мен озюме зулумлыкъ яптым». Биз
онынъ дуасыны къабул эттик. Оны гъам-кедер-
ден къурттардыкъ».

Севимли балалар! Эр бир пейгъамбер Аллаһнынъ эмри олмадан вакъытсыз ишини таш-
ламаз. Юнус алайхисселям бу къавмны быракъып, терк этювде къабаатлы эди. Аллаһкъа дуа этти.
Аллаһ оны балыкъының къурсагъындан чыкъа-
рып, тазе къувет берди.

Севимли балалар! Юнус алайхисселям гемиге
минген сонъ, Нинова шеэри узеринде кок юзю
къаарарды, Нинова шеэрини къоркъунчлы бир

думан къаплады. Эр кес Юнус алейхисселямның 40 кунь ичинде келеджегини айтқын азапның ке-леяткъаныны анъладылар. Юнус алейхисселямны араштырдылар. Харичте, шимди Тёвбе Тепеси денильген тепеликке чыкъып, Аллаһъ дауэттىلەر. Юнус алейхисселям да мемлекетке къайткъ-ан вакъытта Ниновагъа кирмеден олар къаршы-ладылар. Иман эттилер. Азрет-и Юнускъа урьмет косытерип, оның ёлундан кеттилер.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимде Юнус суреси денильген 109 ает-и керимели бир суре бар. 8 ает-и кериме Юнус алейхисселям акъкъындадыр.

ЗЕКЕРИЙЯ ве ЯХЬЯ АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Зекерийя алейхисселям Сулейман алейхисселямның торуныдыр. Къудуста Бейти мукъаддесте ибадетнен мешгүль олгъан бир зат эди. О Муса алейхисселям шериатына таби бир пейгъамбер эди. Дженабы Хакътан озюне хайырлы бир эвлят истеди ве дуа этти. Аллаh да онъя Яхъя адлы бир эвлят берди.

Севимли балалар! Зекерийя Раббисине: «**Я Раббби! Мен дюньядан кеткенде мени зиярет этеджек хайырлы бир эвлядым ёкътыр**», деп ялварды. Дженабы Хакъ да онъя Мерьем суресининъ 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9-нджы ает-и керимелеринде бойле буюргъан:

إِذْ نَادَى رَبُّهُ بِنَدَاءٍ خَفِيًّا ② قَالَ رَبِّي وَهُنَّ الْعَظُمُ مِنِّي
وَأَشَّعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَا كُنْ بُدُّعَائِكَ رَبِّ
شَقِيقًا ④ وَأَقْبَلَ خَفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَائِي وَكَا
نَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِتَّا ⑤ يَرْجُنِي
وَرِثَتِي مِنْ أَلِي يَعْقُوبَةً وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ⑥

يَا زَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِفُلَادِ مِإِسْمُهُ يَحْيَى لَوْ
نَجْعَلُ لَهُ مِنْ قَبْلِ سَيْتَانٍ ⑦ قَالَ رَبِّيْنِيْكُونْ لِي غُلَامُ
وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغَتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتَيَا
قالَ كَذَلِكَ ⑧ قَالَ رَبِّكَ هُوَ عَلَيْهِ مَيْتُ وَقَدْ
خَلَقْتَكَ مِنْ قَبْلٍ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ⑨

«ИЗНААДАА РАББЕХУУ НИДААЭН ХА-
ФИЙЕН * КЪАЛЕ РАББИ ИННИИ ВЕ ХЕ-
НЕЛЬ АЗМУ МИННИИ ВЕШТЕ АЛЕРРЕ'СУ
СЕЙБЕН ВЕЛЕМ ЭКЮН БИ ДУАА ИКЕ РАББИ
ШЕКЬИЙЕН * ВЕ ИННИИ ХИФТУЛЬ МЕВА-
АЛИЕ МИН ВЕРААИИ ВЕ КЯАНЕТИМ РАЕ-
ТИИ ААГЬИРАН ФЕХЕБЛИИ МИНЛЕДУНКЕ
ВЕЛИЙЕН * ЙЕРИСУНИИ ВЕ ЙЕРИСУ МИН
ААЛИ ЙА'КЪУУБЕ ВЕДЖЕАЛХУ РАББИ РА-
ДИЙЕН * ЙАА ЗЕКЕРИЙАА ИННАА НУ-
БЕШШИРУКЕ БИ ГЪУЛАА МИННИСМУХУУ
ЙАХИАА ЛЕМНЕДЖАЛЛЕХУУ МИН КЪАБ-
ЛУ СЕМИЙЕН * КЪАЛЕ РАББИ ЭННАА ЙЕ-
КУУНУЛИ ГЪУЛААМУН ВЕКАНЕТИМ РАЕТИ
АКЬИРАН ВЕ КЪАД БЕЛАГЪТУ МИНЕЛЬ КИ-

**БЕРИ ИТИЙЕН * КЬААЛЕ КЕЗААЛИКЕ КЬА-
ЛЕ РАББУКЕ ХУВЕ АЛЕЙИЕ ХЕЙИИНУН
ВЕКЪАД ХАЛАКЪТУКЕ МИН КЪАБЛУ ВЕ-
ЛЕМТЕКУ ШЕЙ ЭН»**

«О, Раббине ичинден ялварып шойле деген эди: «Раббим! Керчектен кемиклерим зайди-фланды, сачларым агъарды. Раббим! Санъя ялвармакъынен шимдиге къадар бир шейден махрум къалмадым. Догърусы, менден соң ериме келеджек къардаш-урувларымыдан (меним динимни зая этип, унутырлар) деп къоркъам. Къадыным да къысыр, бала догъурмай. Янынъдан манъя бир огъул багъышла ки, манъя ве Якъупнынъ урувларына мирасчы олсын. Раббим! Онынъ разылыкъ къазанмасыны да темин эт!» Аллан: «Эй, Зекерийя! Биз санъя Яхъя адлы бир огъланнынъ оладжагъы хаберини берирмиз ки, бу адны даа кимсеге бермеген эдик», – деди. Зекерийя: «Раббим! Къадыным догъмаз, мен де соң дередже ихтияр олсам, насыл этип огълум ола билир», – деди. Аллан: «Раббинъ шойле буюрды. Чюнки бу манъя къолайдыр. Я мен эвель сени де даа озюнъ ёкъ экенде яраткъян эдим де», – деди

Яхъя алейхисселям дюньягъа кельди. Яхъя алейхисселям да Тевратнен мешгүуль ола, Азрет-и Мусанынъ шериаты иле Исраилге насиат эте эди. Аллан оны пейгъамбер этти. Яхъя алейхисселям

Тевратнен мешгъуль олуркен, Иса алейхисселямъя Инджиль назиль олгъан эди. Яхъя алейхисселям да Инджиль иле амель этип башлады. Бу вакъытта Къуддустан Герадос адлы бир Исраилнинь буюги къардашынынъ къызыны алмакъ истеди. Яхъя алейхисселям, Иса алейхисселямнынъ шериатына келишмегени ичюн, никях къыймады. Къыз ве онынъ анасынынъ бунъя пек джанлары агъырды. Азрет-и Яхъянынъ ольдюрильмесини истедилер. Герадос Яхъя алейхисселямны бөгъуп ольдоре ве о, шеит кете.

Азрет-и Яхъя 32 яшында шеит олды. Эмдже-си Зекерийя алейхисселям Мерьемни озь ибадетханесине алды. Зекерийя алейхисселямнынъ къадыны Иша Азрет-и Мерьемнинъ анасы Ханненинъ къызы къардаши эди. Ханненинъ къоджасы Имран эди. Ханне Раббисине дуа этип: «Я Раб! Эгер манъя эвлят берсенъ Бейти мукъаддеснинъ хызметине багъышларым», деди. О заман огълан балалар о ерге бериле эди. Амма Ханне къызы корьди. Азрет-и Ханне: «Я Раб, мен къызы дөгъурдым», деген. Къызы огълан дегиль, диерек онынъ адыны Мерьем яни Абиде – Аллаһкъа ибадет этиджи, деп къойгъан эди. Аллаһ оны къабул эйлеген, Бейти мукъаддесте Азрет-и Зекерийянинъ имаесинде буюген эди. Азрет-и Зекерийя онынъ ибадетханесине киргенде Мерьемнинъ ибадетханесинде яз-къыш тазе мейвалар

коре эди. Азрет-и Мерьемден: «Я, Мерьем! Санъа булар къайдан келе?», деп сорай. «Коръген шейлеринъ манъя Аллаһтан келе», деди. Азрет-и Мерьемден Аллаһнынъ эмри иле Азрет-и Иса дюньягъа кельди. Къавмы Азрет-и Зекерийагъа ифтира этип, оны шеит эттилер.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимде 6 ерде Зекерийя алейхисселям акъкъында ает-и кериме бар. 11 ерде Яхъя алейхисселям акъкъында ает-и кериме бар.

ИСА АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Иса алейхисселям пейгъамберимизден 570 йыл эвель Филистинде Вифлеем голю кенарындаки Насыра къасабасында Азрет-и Мерьемден бабасыз оларакъ дөгъгъан.

Севимли балалар! Аллаh Таала Адемни насыл анызыз-бабасыз яраткъан олса, оны да бабасыз яратты.

Севимли балалар! Бундан себеп Аллаh Къур'-ан-ы Керимнинъ Али Имран суресининъ 59-нджы ает-и керимесинде:

إِنَّمَا كُلُّ عَسْوٍ عِنْدَ اللَّهِ كَثِيرٌ أَدَمُ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَاتَلَهُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

⑤٩

«ИННЕМЕСЕЛЕИСААИНДАЛЛААНХУКЕМЕ-СЕЛИ ААДЕМЕХАЛЕКЪАХУУМИНТУРААБИН СУММЕКЪАЛЕЛХУУКУНЬФЕЙЕКУУНУ»

«Эльбетте, Исанынъ бабасыз дөгъгъанынынъ мисали Аллаhнынъ огюnde тыпкы Адемнинъ мисали кибидир ки, оны топракътан яратып, соңра «Ол!» деди ве о джанлы адам олды».

Севимли балалар! Христианлар Азрет-и Исанынъ бабасы олмагъанындан оны Аллаhнынъ огълу дейлер. Аллаhкъа баба, Исагъа огъул ве Мерьемге ана дерлер. Бу дөгъру дегиль. Аллаh яратып, лякин кимсенинъ бабасы я да анасы олмаз.

Севимли балалар! Бунынъ ичюн Къур'ан-ы
Керимде Ихляс суреси 3-нджи аетинде:

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوْلَدْ ⑤

«ЛЕМ ЙЕЛИД ВЕЛЕМ ЙУУЛЕД»

«Аллаh дөгъмагъан ве дөгъурмагъан» деп
буюрыларакъ, христианларнынъ бу тюшондже-
лерине джевап берильген. Аллаhнынъ бир олгъя-
ны ве ич бир кимсеге бенъзетильмегени бильди-
рильгендир.

Севимли балалар! Аал-и Имраан суресининъ
45-нджи аетинде:

إِذْ قَاتَلَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمٌ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكُمْ

بِكَلِمَةٍ مِّنْهُ أَنَّهُ أَمْسَحُ عَسَى ابْنَ مَرْيَمَ وَ

جِهَادِ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقْرَبَاتِ ④٥

**«ИЗ КЪАЛЕТИЛЬ МЕЛЯ ИКЕТУ ЙАА
МЕРИЕМУ ИННАЛЛААНХЕЙ УБЕШШИРУКИ
БИ КЕЛИМЕТИН МИНХУ ИСМУХУЛЬ МЕСИ-
ИХУ ИИСЕБНУ МЕРИЕМЕ ВЕДЖИИХЕН ФИД-
ДУНЬЯА ВЕЛ ААХИРАТИ ВЕМИНЕЛЬ МУКЪ-
АРРАБИИНЕ»**

«Мелеклер: «Эй, Мерьем! Аллаһ санъа Озюнден бир сёзни, ады Мерьем оғылу Иса олгъан Месихни, дюнъяда ве ахретте шерифли ве Аллаһкъя якъын этильгенлерден мужделер ве о инсанларнен бешикте экенде де, чагъына еткенде де къонушаджакътыр ве о эйилерден олур», дие буюрылгъандыр.

Севимли балалар! Бу аетте Джебраиль алехисселям Исанынъ келеджегини анасы Азрет-и Мерьемге хабер этип, Иса ибн Мерьем яни Мерьемнинъ оғылу Иса, дей. Бойлеликнен Иса бабасыз дөгъгъан. Дженабы Хакъ Иса алехисселямнынъ дөгъулгъаныны бойле беян эте.

Мерьем суресининъ 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 29, 30, 31, 32, 33-нджи ает-и керимелеринде:

وَأذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَا فِي أَنْبَدَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرَقَّاً ⑯ فَأَخْذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحًا فَتَلَّهَا بَشَرًا سُوِّيًّا ⑰ قَالَ إِنِّي أَعُوذُ بِرَحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقْتِلَنِي ⑱ قَالَ إِنَّمَا أَنْذِرْنَاكُمْ رَبِّكُمْ لَا هَبَّ لَكُمْ غُلَامًا زَكِيًّا ⑲ قَالَ أَنَّمَا يَكُونُ لِي غَلَامٌ مَوْلَانِي سُبْنِي بَشَرًا وَلَا أَنْتَ بَغِيًّا ⑳ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبِّكِ هُوَ عَلَى هِئَاتِنِ وَلِخَفْلَةَ أَيَّةٍ لِلْتَّاسِ وَرَحْمَةً

مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَقْضِيًّا ⑯ فَهَلَّتْهُ فَأَنْبَذَتْ بِهِ مَكَانًا
 قَصِيًّا ⑰ فَاجَاءَهَا الْخَاصُّ إِلَى جَدْعِ الْخَلَةِ
 قَالَتْ يَا لَيْتَنِي مِثْ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَنْسِيًّا
 ⑱ فَأَتَتْ بِهِ قَوْمًا أَنْحَمِلُهُ فَالْوَاعِزُ يَمْلَأُهُ لَقَدْ حَتَّ
 شَيْئًا فَوْرَيًّا ⑲ فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ فَالْوَاعِزُ كَيْفَ نُنْكِلُ مِنْ كَانَ
 فِي الْمَهْدِ صَيْنَاهُ ⑳ قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ أَنَا فِي الْكِتَابِ وَ
 جَعَلَنِي نَبِيًّا ㉑ وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا إِنَّ مَا كُنْتُ وَأَوْصَافِي بِإِ
 لَصْلَوَةِ وَالرَّكْوَةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ㉒ وَبَرَّأْتُ بِالْدَفْ وَلَدَ
 يَجْعَلُنِي جَارًا شَقِيقًا ㉓ وَالسَّلَامُ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْ
 مَآمُوتُ وَيَوْمًا بُعْثَ حَيًّا ㉔

**«ВЕЗКУР ФИЛЬ КИТААБИ МЕРЬЕМЕ
 ИЗИН ТЕБЕЗЕТ МИН ЭХЛИХАА МЕКЯАНЕН
 ШАРКЪИЙЕН * ФЕТТЕХАЗЕТ МИНДУУНИ-
 ХИМ ХИДЖАБЕН ФЕ ЭРСЕЛЬНАА ИЛЕЙХАА
 РУХААНАА ФЕ ТЕММЕССЕЛЕ ЛЕХАА БЕШЕ-
 РАН СЕВИЙЕН * КЪАЛЕТ ИННИИ ЭУУЗУ**

БИРРАХМААНИ МИНКЕ ИНКУНТЕ ТЕКЬИЙ-
ЕН * КЪАЛЕ ИННЕМА ЭНЕ РАСУУЛУ РАБИ-
КИ ЛИЭХЕБЕЛЕКИ ГЪУЛААМЕН ЗЕКИЙИЕН
* КЪАЛЕТ ЭННАА ЙЕКУУНУ ЛУГЪУЛАА-
МУН ВЕЛЕМ ЙЕМСЕСНИИ БЕШЕРУН ВЕЛЕМ
ЭКУ БЕКЬИЙИЕН КЪАЛЕ КЕЗАЛИКИ КЪАЛЕ
РАББУКИ ХУВЕ ААЛЕЙИЕ ХЕЙИНУН ВЕЛИ
НЕДЖАЛЕХУ ААЙЕТЕН ЛИННАСИИ ВЕРАХ-
МЕТЕН МИННАА ВЕКААНЕ ЭМРАН МАКЬ-
ДИЙИЕН * ФЕ ХАМЕЛЕТХУ ФЕНТЕБЕЗЕТБИ-
ХИИ МЕКЯАНЕН КЪАЗИЙИЕН * ФЕ ЭДЖАЭ-
ХЕЛЬ МАХААДУ ИЛЯАДЖИЗ ИННААХЛЕТИ
КЪАЛЕТ ЙАА ЛЕЙТЕНИИ МИТТУ КЪАБЛЕ
ХАЗАА ВЕ КУНТУ НЕСИЙИЕН МЕНЗИЙИЕН *
ФЕ ЭТЕТБИХИ КЪАВМЕХА ТАХМИЛУХУ
КЪАЛУУ ЙАА МЕРЬЕМУ ЛЕКЪАДДЖИ'ТИ
ШЕЙ ЭН ФЕРИЙИЕН * ФЕ ЭШААРЕТ ИЛЕЙ-
ХИ КЪАЛУУ КЕЙФЕ НУКЕЛЛИМУ МЕНКЯА-
НЕ ФИЛЬ МЕХДИ САБИЙИЕН * КЪАЛЕ ИН-
НИИ АБДУЛЛААХИ ААТААНИЙЕЛЬ КИТАА-
БЕ ВЕДЖЕАЛЕНИИ НЕБИЙИЕН * ВЕДЖЕАЛЕ-
НИИ МУБААРЕКЕН ЭЙНЕМАА КУНТУ ВЕ ЭВ-
СААНИИ БИССАЛЯАТИ ВЕЗЗЕКЯАТИ МАА-
ДУМТУ ХАЙИЕН * ВЕ БЕРРАН БИ ВААЛИДЕ-
ТИИ ВЕЛЕМ ЙЕДЖАЛНИИ ДЖЕББААРАН
ШАКЬИЙИЕН * ВЕССЕЛЯАМУ АЛЕЙИЕ ЙЕВ-
МЕ ВУЛИДТУ ВЕ ЙЕВМЕ ЭМУУТУ ВЕ ЙЕВМЕ
УБАСУ ХАЙИЕН»

«(Эй, Ресулим) Китапта Мерьемни де ань. О, аиласинден айрылып куньдогъуш тарафта бир ерге чекильди. Соңра инсанлардан гизленмек ичюн перде чеккен вакъытта биз онъа рухымызыны (Джебраилни) ёлладыкъ ки, о Мерьемге тыпкъы адам олып корюнди». Мерьем: «Эгер Аллаһтан сакынгъан бир кимсе исенъ, мен Раҳмангъа сыгъынырым», – деди. Рух (Джебраил): «Мен санъя ялынъыз темиз бир оғълан багъышламакъ ичюн Раббинъниң санъя ёллагъан эльчисим», – деди. Мерьем: «Эгер манъя инсан эли тиймеген олса ве озюм де бозукъ къадын олмасам, менде насыл этип бала олсын?», – деди. Ойледир амма Раббинъ шойле буюрды: «Бу мен ичюн къолай иш ве биз оны инсанлар ичюн бир муджизе ве Озы тарафымыздан раҳмет этеджекмиз», – деди.

Севимли балалар! Азрет-и Мерьем Азрет-и Иса алейхисселямтъа агъыраякълы олып, агърылары тутты. Ве Азрет-и Исаны дөгүрдү. Пек гъамлы эди. Чюнки халкъ онынъ бабасыз дөгъургъаныны корип, масхара этип башладылар.

«Эй, Мерьем! Шашыладжакъ шей яптынъ сен, эй, Харуннынъ кызы къардашы!», дедилер.

Мерьем балагъа ишмар этти. Бешиктеки бала оларгъа: «Мен, шубесиз, Аллаһнынъ къулым. О, манъя Китап берди ве мени пейгъамбер этти. Дюньяда яшар экеним, намаз къылмамны, зекят бер-

**мемни ве анама незакетли олмамны эмир этти.
Мени зорбалы ве бедбахт этмеди. Догъян кунюмде,
оледжек кунюмде, гъайрыдан тириледжек кунюмде
манъа тынчлыкъ-аманлыкъ олсун», деди.**

Севимли балалар! Къундакътаки баладан буны эшиткенлер айретте къалдылар. Азрет-и Адем-нинъ бабасыз, анасыз олгъанына инангъанлары алда, Азрет-и Исанынъ бабасыз олгъанына бир тюрлю инанмадылар. Мыскыллап кульдилер.

Севимли балалар! Азрет-и Мерьем де Азрет-и Исаны къуджагъына алып, эмджесининъ оғылу Юсуфнен Мысыргъя кетти. 12 йыл анда яшадылар. Соңра Къудустаки Насыра шеэрине къайттылар.

Севимли балалар! Азрет-и Иса мында 30 яшында экенде, Аллаh Тааля она халкъны давет этмек ичюн Инджиль китабыны эндириди. Инджиль иле инсанларны Аллаhнынъ бирлигине, Онъа ибадетке давет этти. Азрет-и Иса онъа инангъан 12 адамгъя барынъыз бутюн миллетлерге Инджильни такъдим этинъиз, деди.

Севимли балалар! Инджиль – хайырлы сёзлер манасындадыр. Вазифе алгъанлар шу хайырлы сёзлерни инсанларгъя еткизмеге тырыштылар.

Севимли балалар! Инджиль ибранийдже (къадимий еудийдже) язылгъан эди. Юнанджагъа тердже мие этильген соңъ, асыл ортадан гъайып олгъан. Эллерде долашкъан Инджиллер Азрет-и Исағъа назиль олгъан акъикъий Инджиль дегильдир.

Севимли балалар! Еудийлер Иса алайхисселямны ольдюрмекни тюшюндилер. Аллах Таала Иса алайхисселямны кокке котерди. Оны яқынамақъ ичюн кельген, Азрет-и Исагъа бенъзеген Шемун Иуда 30 кумюш эсабына Исаны тутып турмакъны ишандыргъан. Кельгенлер Шемун Иуданы Иса беллеп, оны хачкъа керип, мыхлагъянлар.

Севгили балалар Христианлар хачкъа керильген Иса алайхисселям олгъяныны сёйлеселер де, Къур’ан-ы Керимде Ниса суресининъ 157-нджи ает-и керимесинде:

وَقَوْلَهُمْ إِنَّا قَاتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا
قَاتَلُوهُ وَمَا هُمْ بِإِلَيْهِ شَيْءٌ هُمْ^۱

«ВЕ КЬАВЛИХИМ ИННАА КЬАТЕЛЬНЕЛЬ МЕСИИХА ИИСЕБНЕ МЕРЬЕМЕ РАСУУЛАЛЛААХИ ВЕМАА КЬАТЕЛУУХУ ВЕМАА САЛЕБУУХУ ВЕЛЯАКИН ШУББИХЕ ЛЕХУМ»

«Аллаһынынъ пейгъамбери олгъан Мерьем оғылу Иса Месихни ольдюрдик», деген сёзлери себебинден биз оларны лянетледик. Албуки, олар оны не ольдюрдилер, не де астылар. Факъат олар гъя шай корюнди».

Севимли балалар! Азрет-и Иса къатль этильмеди. Дженабы Хакъ оны еудийлерниң шеррinden къуртарып семагъа котерди.

Севимли балалар! Азрет-и Исадан соң оның якъынлары Инджильни гизлиден нешир этип башладылар. Бу гизли нешир халкъның эң зияде зайыфларгъа яни фактъырларгъа ола эди.

Севимли балалар! Булар бир-бирине ярдым ичон, дуя ичон топланғын ерлерине Эглис – топлашув манасында кильсе денильди. Христианлар та Константин девирине къадар гизли топлашувлар де-вам этти. Император Константин Азрет-и Исадан соң 310-нджы йылды христиан динини къабул этти.

Севимли балалар! О замангъа къадар бир-бирине бенъземеген 64 Инджильден 4-и къабул этилерек, 60 данеси якъылды.

Севимли балалар! Коресинъиз ки, Азрет-и Исагъа бир Инджиль эндирильгени алда, соңундан 64-ке чыкъкъан. Шубесиз, бу ал китапның денъиштирильгенини косытере.

Севимли балалар! Христиан денильмесининь себеби, христианлар Иса алейхисселямгъа Христос дегенлериндендер.

Севимли балалар! Насраний денильмеси исе Азрет-и Исаның «Насыра» къасабасында дөгъгъаныны бильдире.

Севимли балалар! Иса алейхисселям кетирген Инджиль денъиштирильгенинген Аллаh Азрет-и Мухаммед алейхисселямгъа Къур’ан-ы Керимни эндирген, онынъле бутюн акъикъатны бизге бильдирген.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимде Иса алейхисселям акъкъында 44 ает-и керимеде бильги бар.

Севимли балалар! Азрет-и Исанынъ анасы Мерьем акъкъында Мерьем суреси назиль олгъан. Анда Азрет-и Мерьем ве Иса акъкъында бутон акъикъатлар берильди.

МУХАММЕД АЛЕЙХИССЕЛЯМ

Севимли балалар! Пейгъамберимиз Мухаммед алейхисселям Азрет-и Исадан 570 йыл соң Меккеде бени Хашим мааллесинде дюньягъа кельген.

Севимли балалар! Ресулллахның келюви Ребиуль эввель айының 12-си базарэртеси куню сабагъа якъындыр. Бугуньки айларымыздан апрель айының 22-сине дөгъру келе.

Севимли балалар! Пейгъамберимизниң ба-басы Абдуллах, анасы да Эминедир.

Бабасы Абдуллах Эминеге эвленген соң, тиджаретке Суриеге кете. Къайткъанда Мединеде 22 яшларында вефат эте.

Севимли балалар! О вакыт Пейгъамберимиз даа дөгъмагъан, анасының къурсагъында алты айлыкъ хамиле эди. Бабасы Абдуллахтан бир къач деве, бир де Умму Эймен адлы хызметчи къадын къалғын.

Севимли балалар! Ресулллах дөгъгъанда энди оксюз олып дөгъды.

Севимли балалар! Анасы Эмине Пейгъамберимиз дөгъмадан эвель бир тюш корьди. Тюшүнде онъя: «**Эй, Эмине, сен аджайип бир оғлангъа юқлюсинъ. Дөгъгъанда адыны Мухаммед къой**», денильди.

Севимли балалар! Пейгъамберимизниң дөгъув вакытында къулагъына бир сес кельди. Азрет-и Эмине къоркъып, асабийлешти. Титреп башлады. Бир-

ден эвнинъ ичи нургъа толды. Акъкуу шеклинде бир мелек келип, онынъ аркъасыны сыйпады. Шу ань пек сувсагъан Азрет-и Эминеге бир мешребе ичинде сют киби беяз, балдан татлы шербет берди.

Бу аньде Азрет-и Эмине Азрет-и Мухаммед саллаллаху алейхи весселлемни дөгъурды.

Азрет-и Эминенинъ ятагъы этафында узун бойлу гузель мелеклер долашып, огълунынъ дюньягъа келювинен хайырладылар.

Севимли балалар! Азрет-и Эминенинъ козюнден перделер чекилип, о эр ерни корыген, сагъ тарафындан нур фышкыртып бир сес оны куньдогъугъа, кунь батыгъа алып кетильгенни бильдирген эди.

Севимли балалар! Онынъ дөгъугъа, батыгъа алып кетилюви онынъ динининъ эр тарафкъя яйыладжагъынынъ, бутюн инсанлыкъка ёлланылгъанынынъ беяныдыр.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз бутюн инсанларгъа ёлланылгъан.

Севимли балалар! Эр бир пейгъамбер бир миллетке ёлланылгъан олса, Пейгъамберимиз бутюн инсанларгъа ёлланылгъан, дөгъу ве баты дюньясына хытап эткен.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимниң Себе' суресининъ 28-нджи ает-и керимесинде:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافِةً لِلنَّاسِ ۝

«ВЕМАА ЭРСЕЛНААКЕ ИЛЛЯ КААФФЕ-ТЕНЛИННААСИ»

«Биз сени бутюн инсанларгъа ёлладыкъ», деп буюрыла.

Севимли балалар! Корюле ки, Пейгъамберимиз бутюн инсанларгъа ёлланылгъан.

Пейгъамберимиз бир мубарек сёзүнде буны бильдиререк: «Менден эвель эр пейгъамбер бир къавмгъа ёлланылгъан, мен исе бутюн дюньягъа ёлланылдым», дегенлер.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз дөгъар-дөгъмаз мелеклер оны алып, дюньянынъ эр тарафыны долаштылар, бутюн алемни мужделедилер.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз дөгъгъянда суннетли, кобеги кесильген алда дөгъгъян. Мубарек эки омузынынъ арасында бир муурь бар эди.

Бу муурьде пейгъамберимиз ичюн: «**Я, Мухаммед, сени мужделеймиз. Ич бир кимсе сенинъ юксеклигинье котерильmez. Сен пейгъамберлеринъ энъ джесуры ве соңкисидирсинъ. Къайда барсанъ да, нусретке (гъалебеге) иришеджек-синъ**», денильген эди.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз дөгъгъянда дюнья узеринде бир чокъ буюк адиселер юзь берди. Бу вакъиалар дюньянынъ башкъа бир алемге киргенини мужделеген муджизелер эди.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз дөгъгъян гедже къартбабасы Абдулмутталиб бир тюш корь-

ди. Тюшүнде элинден беяз бир зынджыр чыкъынан. Буның бир уджу кокке, бир уджу ерге, бири дөгүгъя ве 4-нджиси де батыгъя дөгъру узангъан. Бирден зынджыр бир терекке чевириле. Терекниң алтында эки къарт аякъта тура экенлер, оларның ким олгъанларыны сорагъанда, бириси Нух, бириси де Ибрахим олгъаныны сёйледилер, соңыра Абдулмутталибге меним эдждадымдан санъа къадар кельди, сен оны къорчала, о яшайджакъ несиль, даллы-бутакълыджакъ, дедилер.

Севимли балалар! Къартбабасы о заманки тюштабир эткенлерден сорады. Олар: «**Эй, Абдулмутталиб! Сенинъ эдждадынъ Ибрахим ве Нухкъа барып таяна. Сенинъ несилинъден бир бала келджең, о бала бутюн дюньяны шад эйлейджең, несиль-несиль бутюн дюньягъа дагъыладжакъ**», дедилер.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз Ибрахим алейхисселямның оғылу Исмаил алейхисселямның 40-нджы тиз торунларындандыр. Ибрахим алейхисселям да Нух алейхисселямның зурриетинден ола. Бу тюштабир эткенлерден сорады. Олар: «**Эй, Абдулмутталиб! Сенинъ эдждадынъ Ибрахим ве Нухкъа барып таяна. Сенинъ несилинъден бир бала келджең, о бала бутюн дюньяны шад эйлейджең, несиль-несиль бутюн дюньягъа дагъыладжакъ**», дедилер.

Севимли балалар! Азрет-и Эмине пейгъамберимизни дөгъургъанда бир булут пейда олып, ичинде инсан сеси, ат кишнемеси, къанат къакъ-

ылмасы эшитильди. Бу булут баланы ортты. Бу анда бир нида кельди: «**Мухаммедни дюньяның әр тарафына алып барынъ, әр шей оны танысынъ**».

Севимли балалар! Дигер бир риваэтте Азрет-и Мухаммед дөгъгъанда магъриб ве мешрикъны айдынлаткъан бир нур пейда олды, деген.

Севимли балалар! Ресулллахның манълайында парлагъан бир нур вуджуткъа кельген ки, бу нур бутюн пейгъамберлерден кельген бир нурдыр. Ресулллах алемге кельгенде Иранда Сава голю чёккен, Къысраның 300 йыл эвель яптыргъян сарайның 14 диреги йыкъылгъан. Иран падишасы Къысра да къоркъунчлы бир тюшонде арап ат ве девелерининь Дижле деръясыны кечерек, Ирангъа киргенини коръген.

Севимли балалар! Бу тюш айны чыкъылан, Сава голю киби Ираннынъ куфюр, путперестлиги, атешперестлиги, Исламиеттинъ даркъалмасы иле йыкъылгъан, Ирандаки йылларджа янгъан атеши шу куню сёнген, Исламның анда яйладжагъыны мужделеген.

Севимли балалар! Сарайның 14 диреги йыкъылмасы да 14 Иран укюмдарларындан соң Исламиет мында даркъалгъан.

Севимли балалар! Аналары Азрет-и Эмине Пейгъамберимизни 7 кунь эмиздирген. Сютю етишмегенинден, Сувейбе адлы бир къадын эмиздирди.

Сонъра Сад къабилесинден Хариснинъ кызы Алиме онынъ сют анасы оларакъ озь мемлекетине алып кетти.

Севимли балалар! Пейгъамберимизни сабиyllигинде мемлекетине алып кеткен Алиме чокъ берекетлерге наиль олды. Нидже эйиликлерге иришти. Азрет-и Алиме Пейгъамберимизни эмизиркен, озюнинъ нур ичине гъаркъ олгъаныны ве ятқыан одасынынъ ичи гузель къокъулар къаплагъаныны дуя эди.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз 2 яшына киргенде сүттен кесильди. Баланы анасы Эминеге къайтардылар.

Севимли балалар! О вакъытларда Мекке пек сыйджакъ, веба хасталыгъындан къоркъула эди. Текrap сют анасынынъ юртуна алып кеткенлер ве о, 4 яшына къадар анда къалгъан.

Севимли балалар! Пейгъамбер 4 яшында экенде, сют къардаши Шейманен кыргъа чыкъынлар. Сют анасы «**Бу сыйджакъта чыкъманызыз**», деди. Шейма: «**Къоркъма, ана, бир булут келе, оны къорчалай**», деди.

Бир кунъ къоюнларыны отлаткъанларында къуш шекилинде 2 мелек кельди. Бириси дигеринден: «**Бу – омы?**», деп сорады. Экинджиси «**Эбет**», деди. Тюштилер. Пейгъамбернинъ юргини ярдылар, ичинден уюгъан къан парчасыны чыкъарып, оны сув ве буз иле чайкъадылар, илядж сепип, кене кокюсини къапаттылар.

Севимли балалар! Иште бу мешур Шерхи садир денильген Аллаh тарафындан Пейгъамбернинъ кокюсини феналыкътан темизлеп иман иле толдурылма адисесидир.

Бу Шерхи садир адисеси Пейгъамберимизнинъ 4 яшында юзь берди.

Севимли балалар! Сют анасы Ресулуллахны аман Меккеге алып барып, анасына теслим этти.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз 6 яшына киргенде анасы вефат этти. Олюминден эвель 6 яшындаки оғылұна шуларны сёйледи: «Оғылум. Эр тири оледжек, эр янты шей эскиреджек. Иште, мен олем. Не баҳытты инсаным ки, сен киби бир әвлятты қъалдырмакътам».

Севимли балалар! Азрет-и Эмине милядий 576 сенеси вефат этти.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керимнинъ Духа суресининъ 6-нджы ает-икеримесинде:

الَّذِي جَدَ كَيْتَمَّا فَأُوْيَ ①

«ЭЛЕМЙЕДЖИДКЕ ЙЕТИИМЕН ФЕААВАА»

«О сени оксюз алында тапып, озюне сыгъындырмадымы?!» дениле.

Севимли балалар! Пейгъамберимизнинъ анасы вефат эткен сонъ, милядий 579 сенесине къадар къартбабасы Абдулмутталибинъ янында яшады.

Севимли балалар! О йылларда Меккеде мудхиш бир къытлықъ укюм сюре, ич бир ягъмур ягъмай эди. Къартбабасы Абдулмутталиб онда корыген аджайип аляметлер, оны къолундан тутып, Кя'беге алып барып, элини котерип: «**Я Рабби, бу балаланың ақъкъы ичюн бизге ягъмур бер**», деп дуа эте, халкъ да дуада иштирак эте.

Севимли балалар! Аллаh Тааля деръал меккелилерге бол ягъмур багъышлады.

Бу вакъиа ақъкъында эмджеси Эбуталиппинъ элимизде булунған языларында шойле денильмекте: «Мухаммед саллаллаху алехис весселлем ойле бир кимсе ки, оның парлакъ, мукъаддес юзю урьметине Аллаhtан ягъмур истенилир. Аллаh да бол ягъмур ихсан этер».

Севимли балалар! Пейгъамберимизниң къартбабасы 579 сенеси 82 яшында вефат этти. Вефат эткенде озын балаларына Пейгъамберимизни косыттирип, оны эпинъизге эманет этем, эпинъиз тербие-сине дикъкъят этинъ, деген. Баланың эмджелеринден ангисини сайлайджагъыны озюне авале этти.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз чапып Эбуталип эмджесини күчакълады. Къартбабасы буны корип кульди. Оғылу Эбуталипке козъяши тёкерек: «**Эй, Эбуталип! Бу бала ана-баба шефкъатыны корь-меди, онъя мерхаметли ол**», деди ве ольди. Пейгъамберимиз күчюк яшларында экенде оның дженазесинде иштирак этти, мезарлыкъя алып барды.

Севимли балалар! Пейгъамберимизнинъ эмджеси Эбуталипнинъ янында милядий 579-дан 595 сенесине къадар яшады.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз 12 яшында экенде, эмджеси тиджаретке Шамгъа кете эди. Онъа «**Эй, эмдже, мени мында кимге къалдырып кетесинъ? Меним не анам бар, не де бабам**», деген эди. Эмджеси бу сёзлерден пек кедерленди, козъяш тёкти. Оны да озюнен берабер алып, Шамгъа дөгъру кеттилер.

Севимли балалар! Шам ёлунда Басра коюнинъ 6 миль месафесинде бир ерде токътадылар.

Мында Абдулгъайс денильген бир ибадетхане олып, Бахира адлы мешур бир рахип булуна эди. Бу рахип бутюн китапларны окъугъян, келеджек Пейгъамбернинъ бутюн аляметлерини биле эди.

Севимли балалар! Он эки яшындаки Пейгъамберимизни коръди, келеджек Пейгъамбернинъ аляметлерини онда корыгенинен, Эбуталип эмджесине: «**Эй, Эбуталип! Бу бала келеджеги бекленильген, китапта аляметлери язылгъан бир Пейгъамбер олса керек. Сакъын буны Шамгъа алып бармань. Андаки Шам еудийлери онъинъ аляметлерини билирлер, онъа яманлыкъ япарлар. Малынъызыны мында сатынъ**», деди. Эбуталип малларыны шу ерде сатаракъ къайттылар.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз кучюклигинде биле путларгъа табынмагъан. Эмджеси

Эбуталип бир кунь Къурейшлилер табынгъан буюк бир путкъа табынмагъа зорлады.

Кучюк яшындаки Мухаммед алейхисселям: «**Асла табынмам**», деди.

Эмджеси бунъа пек къызды, онъа о куньге къадар япмагъан серт муамеледе булунса да, Пейгъамберимиз кене де **«Мен путларгъа табынмам»** демектен къайтмады.

Эмджеси Эбуталип, мен путлардан санъа бир заар кельмесинден къоркъам, деди.

Севимли балалар! Ривааетлерге коре, мелеклер козълерине корюнерек, сакъын онъа якъынлашма, дегенлерини эшилти. Путларгъа якъынлашып, ибадет этмеди.

Севимли балалар! Кене шу йылларда Меккеде къытлыкъ олды, ягъмур ягъмады, эр кес ягъмур сорап, путларгъа чаптылар, кене бир тамчы ягъмур ягъмады. Ниаит эмджеси Эбуталип кучюк Мухаммеддинъ элинден тутып, Кя’-беге алып барды. Эллер семагъа ачылды. Кучюк Мухаммед пармагъыны семагъа ишарет этер-этmez кок булутларнен къапланды, кок гүрюльтисинен ягъмурлар башланды.

Эмджеси Эбуталип севинч козъяшларынен буны бир шиир оларакъ язды. Онынъ нурлы юзюнинъ урьметине ягъмурлар ягъа, деди.

Севимли балалар! Ресулуллахнынъ бутон генчлик омюри тер-темиз кечкен.

Севимли балалар! Ресулллах 16 яшында Фудждар дженкине иштирак эткен.

Севимли балалар! Исламиеттен эвель Арабистанда арды узюльмедин дженклер ола эди. Иште булардан бири де Фудждар дженкидир ки, 9 сене девам эткен. Ресулллах бу дженкте душман тарафындан атылгъан окъларны эмджесине топлап берген, силя къулланмагъан.

Севимли балалар! Ресулллах миляднынъ 587 сенеси 17 яшларында экенде, эмджелери Аббас ве Зубеирлернен Йемен тарафкъа тиджарет сеферине де баргъан.

Севимли балалар! Миляднынъ 590 сенеси 20 яшында экенде, Меккеде дагълы Джияднынъ артында эмджеси Эбу Талипнинъ къюон-эчкимерини бакъкъан.

Севимли балалар! О заманларда Мекке генчлери адети узьре дайма Мекке дживарында къюон-эчкимерни отлаткъанлар. Пейгъамберимиз де шу яшларда къюон бакъкъан.

Севимли балалар! Ресулллах эфендимиз миляднынъ 592 сенесинде 22 яшларында Хилфульфудул адлы яни фадыллар емининде иштирак эткен.

Бу емин Меккеде дёрт къабиле зулумлыкъ, феналыкъкъа ер къалдырмамакъ ичюн бунъа къаршы куреш огърунда шойле емин эткенлер. Пейгъамберимиз де феналыкънен курешке топлангъан джемиетте иштирак эткен.

Севимли балалар! Залымларгъа къаршы къоймакъ ичюн япылгъан бу тедбир сонъра Ресуллахкъа арз этильгенде, бугунь олса кене иштирак этерим, деген.

Севимли балалар! Пейгъамберимизге Мекке халкъы даима «**Мухаммедуль Эмин**» дей эдилер. Онынънен тиджарет япмакъ ичюн бутюн параларыны онъя теслим этмеге истей эдилер.

Севимли балалар! Хатидже адлы зенгин бир къадын онъя сермия берип, Майсара адлы къулынен берабер Шам тарафкъа ёллагъан. Шам ёлунда Бахиранынъ булунгъан Басра шеэрине бардылар, о заман Бахира ольген, Настура адлы бир рахип онынъ ерине кечкен.

О, да Пейгъамберни корип, Майсарагъя: «**Я, Майсара! Азрет-и Иса хабер берген, мужделеген сонъки пейгъамбер будыр. Шамгъа барманызыз, мында алыш-вериш япып, артыннызгъа къайтынызыз**», деди.

Шу вакъытта Майсаранен Шам тиджаретине ёллагъан Хатидже бир тюш корьди. Тюшюни эмджесининъ оғылуна сёйледи. Эмджесининъ оғылу, сен ахыр заманда келеджеги мужделенген Пейгъамберинъ къадыны оладжакъсынъ, деген эди.

Севимли балалар! Сонъра Азрет-и Хатидже Пейгъамберимизнен эвлениди, о вакъытта Пейгъамберимиз 24 яшында, Азрет-и Хатидже де 40 яшында эди.

Севимли балалар! Шу заманларда Къурейшилдер Кя'бени янъыдан яптылар. Хаджеруль Эсвед денильген ташны ерине къоймакъ ичюн къабилелер биз къояджакъмыз, дие къавгъа этмеге башладылар. Ниает къылычнен даваны токътатып, Эмин дие адландыргъан Пейгъамберимизниң къоймасына, укюм этмесине разы олдылар.

Пейгъамберимиз Хаджеруль Эсвед ташыны бир безге къойып, бутюн къабилелерниң буюклерине шу безниң кенарыны туттырып котерти. Ве озы эллериңен де Хаджеруль Эсведни ерине къойды. Къурейшилдер пек мемнүон олдулар, къавгъа тынч-сакин аль этильди.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз о вакъытта 35 яшында эди.

Севимли балалар! О вакъытларда Меккениң янында йылда бир кере Суку Укказ ярмалыгъы къурула эди. Анда бутюн этрафтан арапларның шайрлери келир, хатиплери сөз сёйлер эдилер.

Пейгъамберимиз де о ерге баргъан, Къусибни Саиде адлы бириisinинъ ахыр заманда пейгъамбер келеджегини бильдирген сёзлерини динълеген эди.

Севимли балалар! О, адам бойле деген: «Эй, инсанлар, Аллаһның янында бир дин бар. Шимди булунгъанымыздан даа усьтюндир. Ве Аллаһның келеджек бир Пейгъамбери бар ки, келювине пек аз къалды. Кольгеси башымызның

узерине кельди. Онъя иман этеджеклер не баҳыт-
лылар ве оны инкяр эткенлерге язықълар олсун!»

Севимли балалар! Аллаһкъа хамд олсун ки,
бизлер онъя инандыкъ, иман эттик ве бу юдже
девлетке ириштик.

РЕСУЛЛАХЪА ХИРА ДАГЫНДА ВАХЙ ИЛЯХИЙ ОЛУВЫ

Севимли балалар! Ресуллах эфендимиз 40 яшларына кельгенде, Меккенинъ янындаки Хира дагына барыр, анда тенхалыкъта отурыр эди.

Севимли балалар! Бу чекилюв эр йыл бир айдан эксик олмаз эди. Ашайджагъыны озюнен алып барыр, ашайты биткенде барып эвинден алыр эди. Пейгъамберимиз эсасен зейтун, зейтун ягъы ве пексимет (къурутылған отымек) ашар эди.

Севимли балалар! Бу Хира дагы Меккенинъ 5 километр оғюнде, 500 метр юксеклигинде күчүк бир тепе эди. Этрафы чалылар, ташларнен толу бир ер эди. Кунешнинъ якынды нурлары алтында тимтик тургъан бу күчүк тепенинъ ичинде севгили Пейгъамберимиз бир ай ибадет эттер эди.

Севимли балалар! Меккелилер онъа Мухаммед Раббисине ашықъ олгъян, дер эдилер.

Севимли балалар! Милядий 610 сенеси рамазаны шерифининъ 17-си, базарэртеси куню Пейгъамберимиз бу Хира дагында ибадет эткенде, бир нур оны къаплады, соңъ Джебраил алейхисселям кельди, онъа мен Джебраилим, сен де Алланынъ Ресулысынъ, деди.

Къур'ан-ы Керимнинъ Алякъ суресининъ 1-нджи аетинде:

﴿إِنَّا بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾^①

«ИКЪРА’ БИСМИ РАББИ КЕЛЛЕЗИИ ХАЛАКЪА»

«Сени яратқын Аллаһның ады иле окъу»,
дие хытап этти.

Севимли балалар! Беш ает назиль олды. Ает-и керимелер ильк вахийнинь руху окъумакъ олувыдыр.

Бу ает-и керимелерде яни Алякъ суреси-нинъ 1, 2, 5-нджи ает-и керимелеринде бойле денильген:

﴿إِنَّا بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾^① ﴿خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ﴾

﴿عَلَقَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَفْلَمْ﴾

«ИКЪРА БИСМИ РАББИКЕЛЛЕЗИИ ХАЛАКЪА * ХАЛАКЪАЛ ИНСААНЕ МИН АЛАКЪИН * АЛЛЕМЕЛЬ ИНСААНЕ МААЛЕМ ЙА’ЛЕМ»

«Эй, Мухаммед бутюн мевджудатны яратқын, инсанны уюшкын къандан яратқын Раббининь адынен (яни «Бисмилля»нен) окъу. Окъу! Раббинь инсанлыкъа къалемни яни язувны огretken буюк керем саибидир. О, инсанғына онын бильмеген шейлерини огretti».

Севимли балалар! Ресулллахкъа ильк вахий «Окъу» олмакъынен инсан оны яраткъан Раббиси-ни биледжек, онынъ адына таянып-ишанып эр шейнинъ асылыны огренджек, окъуйджакъ. Бутон инсанларны къан тамчысындан яраткъан, бильмегенлерини бильдирген Одыр.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимиз эвиине къайткъан, шиддетли бир къоркъу ичинде Азрет-и Хатиджеге **«Мени орътюнь, мени орътюнь»**, деген. Соңра къобада олгъан вакъианы онъя сёйлеген, о да о заманнынъ алимлеринден эмджеси-нинь оғылу Невфельге бильдире. Невфель буны эшиткенинен, Аллаһкъа емин этерек, о Азрет-и Мусагъа кельген намусу экбер Джибрилdir, деген ве онынъ пейгъамберлигине инангъан.

Севимли балалар! 613 тарихында да Джебраил кельди ве Ресулллах эфендимиз юкълагъанда Муддесир суресининъ 1, 2, 3-нджи ает-и кериме-леринен онъя вахий олунды:

يَا أَيُّهَا الْمُدْرِرُ ۝ قُرْفَانِدِرُ ۝ وَرَبَّكَ فَكِيرُ ۝

**«ЙАА ЭЙЙЮХЕЛЬ МУДДЕССИРУУ *
КЬУМ ФЕ ЭНЗИР * ВЕ РАББЕКЕ ФЕКЕББИР»**

«Эй, орътюге бурюнген (Мухаммед)! Тур, ин-санларны тенбиеле. Ялыныз Раббинъни юд-жельт». Бу ает-и кериме назиль олунгъанда гед-женинъ ярысы эди.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимиз бир кунь гедже юкълагъанда «**Эй, ортюге бурюнген! Тур, къавмынъны Аллаһнынъ азабындан къоркъуз**» ает-и керимеси назиль олды. Ресулллах аман титрэй-титрэй тургъан, Азрет-и Хатидже валидемиз де тургъан. Ресулллах не ичюн юкълап раатланмагъаныны сорагъанда, онъа назиль олгъан ает-и керимени бильдирген ве бунъя ким инаныр, деген. Азрет-и Хатидже валидемиз Ресулллахны яхши бильгенинден аман, мен инанырым, деп джевап берген.

Пейгъамбер эфендимиз аман Аллаһнынъ бирлигини онъа телькъин эткен.

Севимли балалар! Бойлеликнен ильк иман эткен Азрет-и Хатидже валидемиз олды. Соңра Ресулллахкъя Шуара суресининъ 214-нджи аети назиль олды:

وَانْذِرْهُمْ لَا يُنَزِّهُنَّ ②٩

«ВЕ ЭНЗИР АШЫИРАТЕКЕЛЬ АКЪРАБИИНЕ»

«Якъын сой-акърабаларынъны да Аллаһнынъ азабындан къоркъуз».

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимиз аман акърабаларыны, сой-сопларыны Меккедеки Сафа тепелигининъ янына топлап, оларгъя: «**Эй, акърабаларым! Сизге шу дагъынынъ артын-**

дан душман атлыларынынъ келеяткъаны акъкъында хабер этсем, инанырсынъызмы?» деди. Акърабалары да: «Эбет, сёзюнъе инанамыз. Чюнки сен ялан сёйлемезсинъ, дюнъяда ялан сёйлемеген тек бир инсансынъ», дедилер.

Ресулллах: «Манъа инаныр экенсиз, мен сизлерни Аллаһнынъ бирлигине, Онъа ибадет этмеге давет этем. Сизни келеяткъан къыямет куню дешетининъ азабындан къоркъузам», деди.

Севимли балалар! О вакъытъа къадар Кя'бедеки 360 путкъа табынгъан, оларгъа инангъанлар аман сёзлерinden къайттылар. Пейгъамберни мыскъыллап, инанмадылар.

Севимли балалар! О куню Пейгъамберниң янында булунгъан ялынъыз кучюк Али Ресуллахъа сарылып, мен инанам, дие козъяшыны тёкип ағылагъан эди.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимизге Къур'ан-ы Керим 40 яшында ает-ает назиль олгъан, бу ает-и керимелернен о, инсанларны Аллаһнынъ бирлигине, Онъа ибадет, итикъад ёлларына давет эткен.

Севимли балалар! Бу аети керимелерниң сайысы 6666-дыр.

Севимли балалар! Ресулллах эфендимиз 63 яшына къадар, 23 йыл девамында бу ает-и керимелер назиль олды, инсанларгъа ве джинлерге Пейгъамберлик япты.

Севимли балалар! Кетирген динине Ислям дини, бу динге киргенлерге де мусульман денильди.

Севимли балалар! Исламиетке биринджи киргенлер, онынънен берабер энъ эвель намаз къылгъанлар Азрет-и Хатидже валидемиз, Азрет-и Эбубекир ве Азрет-и Али олдылар. Ве кене де азатлы къулы Азрет-и Зейд де Пейгъамберимизге инангъан, озюни алмагъа Шамдан кельген бабасынен кетмейип, Ресуллухның янында къалгъанлар. Меккеде инангъанларның сайысы 40-тан арткъанда мешур Азрет-и Умер де иман эткен.

Севимли балалар! Бу девирлерде Пейгъамберимиз чокъ акъаретленген, эзиет, джефа чеккен исе де, асла ёлундан къайтмагъан. Эмджеси Эбуталип оны ёлундан дёндирмеге тырышса да Пейгъамберимиз онъа къатиен: «Эй, эмдже! Сагъ элиме кунешни, сол элиме айны къойсалар, бу сыйкъ-лет алтында да эзиледжегимни бильсем, кене ёлумдан къайтмам», деген. Эбуталип де: «Эй, къардашымның оғылу! Не истесенъ сёйле, сенинънен бераберим», деген эди.

Ресуллух эфендимизниң бу къарапы мунафыкъларны титретти, Исламиетниң кунь-кунъден яйымасы оларны къоркъузгъан эди.

Севимли балалар! Аля оларның путларгъа табынувларыны мен этюви себебинден оларны бир ерге топлады, мусульманларгъа эзиет, джефаны арттырды.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимизни ве онъя инангъанларны бир муддет бир мааллеге къойып, эр тюрлю алыш-вериштен, ашамакъ-ичмек берювден кестилер. Мусульман балаларынынъ ачлыкътан феръят, фигъанлары Мекке сокъакъларыны инълется де, оларгъа кимсе аш-сув бермей эди. Бу сыкъынтылар чекильмез бир алгъа кельди. Бир вакъыттан соңра быракъылды.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимизге инанмагъан кяфирлер фена сёзлер сёйлей, мыскыллай ве меджнун дей эдилер.

Севимли балалар! Му'минлер бу эзиет, дже-фаларгъа къатланмайып, башкъа ерге кетмекни тюшондилер. Бир къысмынынъ Хабешистангъа иджрет этювлери изин берильди. Олар анда кеттилер. Мушриклер бундан къоркыып, анда кеткенлерни Хабеш къыралындан истедилер.

Къырал Неджаший иджрет эткенлернинъ башы Азрет-и Джәферни узурына чагъырды. Ондан пейгъамберлери акъында сорады. Азрет-и Джәфер Къур'ан-ы Керимден Мерьем суресини окъуды. Хабешистан къыралы буларны эшигерек, козълери яшланды. Бу Азрет-и Исагъа на-зиль олгъан китапнынъ экиси де бир чыракъынынъ нурыздыр дие, мусульманларны къорчалады, иман этти ве мушриклерге мусульманларны бермеди.

Севимли балалар! Меккеде къалгъан мусульманлар да тек сыкъынты ичинде яшай, мыскыл-

акъаретлерге огъратыла, котеклене эдилер. Четтен кельген ич бир кимсе оларның янына къоймай эдилер. Пейгъамберниң янына кирип-чыкъынларны къатты козь астына ала, сыкъыштыра эдилер. Бу къалабалыкъ, сыйынты ичинде яшагъан Азрет-и Умер мусульман ола, Пейгъамберге келип, козъашларыны төккен. Соң бутон асхаблар-нен Кя’беге бардылар. Анда эки рекят намаз къылдылар, Аллаһқъа шукюрлер этип, эллери니 семагъа ачтылар. Бу аньде Энфал суресининъ 64-ндже ает-и керимеси назиль олды:

يَا أَيُّهَا الَّتِيْ حُسْنَكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ⑥

«ЙАА ЭЙЮХЕННЕБИЙУ ХАСБУКЕЛЛААХУ ВЕ МЕНИТТЕБЕАКЕ МИНЕЛЬ МУ’МИНИНЕ»

«Эй, Пейгъамбер! Санъа ве санъа уйгъан му’минлерге Аллаһның озю етерлидир».

Севимли балалар! Бу ает-и кериме джумлемиздинъ юзюни кульдюрир. Чюнки, биз Эльхамду-лилля онъя табынамыз.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимизге табий олгъанлар Шааб Эбуталип мааллесининъ къапылары кене ачылды, мусульманларнен кене алыш-вериш япыла башлады.

Севимли балалар! Бу девирлерде Пейгъамберниң эмджеси Эбуталип иман этмеден ольди. Ре-

сулуллахъя иман эткен, онынъ ёлuna аятыны багъышлагъан къадыны Азрет-и Хатидже валидемиз де шу сене вефат этти.

Севимли балалар! О сенеге къайгъы сенеси дерлер. Чюнки, о сене Пейгъамберниң эмджеси Эбуталип ольген соңъ, баш котермегенлер де баш котердилер, бирлешмеген мушриклер де Пейгъамберге къаршы бирлештилер. Пейгъамберниң ёлунда арекет эткен, эв ишлерини япкъан, онъа теселли берген Азрет-и Хатидже валидемиз де ольген эди. Пейгъамберниң балалары оксуз къалдылар.

Севимли балалар! Ресулуллахның эмджеси ольгенинен, имансызлар текрап топланып эзиетлерини башладылар.

Севимли балалар! Эр Хадж мевсиминде дживаардаки койлерден, къасабалардан, шеэрлерден инсанлар Меккеге келе эдилер. Ресулуллах эфендимиз де буларнен къонушмакъ, динни телькъин этмеге истей эди. Амма Къурейшилдер онъа ёл бермей, онъа кельгенлерни чешит сёзлернен ёлдан къайтармагъя арекет эте эдилер.

Севимли балалар! Зульмежаз ярмалыгъында Ресулуллах инсанларгъа: «Эй, инсанлар! Аллаh бирдир, Аллаhtан башкъя танъры ёкътыр десенъиз, къуртулышкъя ириширсинъиз», дегенинен, Эбу Лехеб(Абдулузза) адлы эмджеси де онъа инанмань, дей, чиркин сёзлернен халкъны оны динълемектен чекиндире эди.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимиз оларгъа къаршы усанмадан чалыша эди.

Севимли балалар! Ресулуллах дайма оны корь-меге кельгенлерге Къур’ан-ы Керимни окъуды, оларны Аллаһ ёлуна давет этти.

Севимли балалар! Пейгъамберликнинъ 11-нджи йылында Хазреч къабилесининден 70 адам келип, Пейгъамбер эфендимизни корьмек истеген. Меккенинъ тышында Акъабе деген ерде оларгъа Къур’-ан-ы Керимни окъуп, оларны Хакъкъа давет этти.

Бу Хазреч къабилесининъ менсуплары аман иман эттилер. Бир-бирлерине бакъышты, козъашлары тёкерек, деделеримизден эшиткен ахыр заманда келеджек Пейгъамберге къавуштыкъ, дие севиндилер.

Севимли балалар! Мединеден кельген Хазреч къабилесинден иман эткен ильк кимселер булар эдилер.

Булар аджылықътан соңь Мединеге чапа-чапа бардылар, анда Пейгъамберни макътадылар, онынъ динини яймагъя огъраштылар.

Севимли балалар! Келеджек сене кене Мединеден бир чокъ кимселерни алып Пейгъамбернинъ узурына кетирдилер. Кене Акъабеде Пейгъамберге инангъанлар иман этип, Аллаһкъа шукюр этип, козъаш тёктилер.

Севимли балалар! Бойлеликнен, мединелилернинъ бир чокъу мусульман олгъян, Медине ичин-

де намаз кылгъанлар, бир олгъан Аллаһны бильгенлер чокълашкъан.

Меккедеки кяфирлер бир тарафтан эзиет эте, бир тарафтан да Ресуллухтан муджизе истей эдилер. Олар айны экиге айырса, иман этеджеклерини бильдире эдилер.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимиз де оларны бир ерге топлад, бир ишаретнен айны экиге айырды. Джумлеси буны корьдилер, амма бунъа да тылсым дие инанмадылар.

Севимли балалар! Ресуллухтан не къадар муджизе корьсeler де, къальплериninъ кёрлыгъындан инанмай эдилер, онъа азап, джефа кетирмектен чекинмей эдилер.

Севимли балалар! Ресулллах эфендимиз Исламиет теблигъынынъ 12-нджи йылында Мирадж вакъиасы юзъ берди.

Севимли балалар! Джебраил Аллаһнынъ эмринен Ресуллухны бир гедже Кя'бeden дженнет атларынынъ бирисине миндирип, Месджиди Акъсагъа алып барды. Анда эки рекят намаз кылгъан соңъ, андан семагъа котерилип, коктеки дженнет ве джеэннемдеки бутюн шейлер косытерильди ве Аллаһнынъ джемалы илихиесине къавушты.

Севимли балалар! Беш вакъыт намаз бу мираджда мусульманларгъа фарз олды.

Севимли балалар! Бу Мирадж адисесини Ресулллах эфендимиз кяфирлерге сёйлегенде олар

инанмадылар. «**Буны онъа инангъан Эбубекирге сёйлейик, о, инаныр экенми?**» деп, азрети Эбубекирге айттылар.

О да буны Пейгъамбер сёйлеген олса, дөгърудыр, чонки ондан ялан чыкъмаз, мен инандым, деди. Ресулллах буны эшиткенинен онъа Сыдыхынъа деди.

Севимли балалар! Бутюн асхаб Мираджны эши-тип севиндилер. Ресулллах эфендимизни хайырладылар. Инанмагъан мунафыкълар исе, Ресулллах эфендимизге эгер о, Месджиди Аксагъа баргъан олса, биз о ерни пек яхшы билемиз, сойраджакъ шейлеримиз бар, дедилер. Пейгъамбер эфендимиз, буюрынъыз, джевабынъызы берейим, деди. Ве не сорасалар да эписине бирер-бирер джевап берди.

Севимли балалар! Амма олар кене инатлыкъларына барып, Пейгъамбер эфендимизге инанмадылар. Эбу Джехильнинъ адамлары Исламиетнинъ къуветленмесинден, чоқлашмасындан къоркътылар. Мухаммед эп къуветлеше, эр тараф онъа инанып башлады, бу исе телюкелидир, дие оны ольдюрейик де, телюкенинъ огюни алайыкъ, дедилер.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимизнинъ эвини сарып алдылар. Джебрал алейхисселям исе Ресулллахкъа хабер берди. Пейгъамбер эфендимиз Азрет-и Алини озь тёшегине яткъызып, озю Ясин шерифни окъуй-окъуй эвинден чыкъты. 9-нджи ает-и керимеде бойле дениле:

سَدَا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدَا فَآغْشَيْنَا هُمْ فَهُمْ

لامبِصِرُونَ ⑨

«СЕДДЕН ВЕ МИН ХАЛФИХИМ СЕДДЕН
ФЕ ЭГЬШЕЙНААХУМ ФЕХУМЛАА ЙУБ-
СИРУУНЕ»

«Оглерине ве аркъаларына сед чеккенмиз,
козылерини къапаттыкъ ве артыкъ хакъны корь-
мезлер» келимеси иле ерден бир авуч топракъ
алып узерлерине септи. Араларындан кечип кет-
ти. Азрет-и Эбубекирнинъ эвине кирип, оны алды
вe дoгъру Мединеге кетти.

Севимли балалар! О куню Ресулллах эфендимиз Азрет-
и Эбубекирнен экиси яян дагълы Севр адлы къо-
багъя бардылар. Анда бир къач кунь къалдылар.
Кяфирлер Пейгъамберниң кеткенини анълап, эр
тарафкъя адамлар ёллап, оны араштырдылар.

Севимли балалар! Кяфирлер бу магъараның
къапусына къадар кельгенлеринде, Аллах Тааля
къобаның къапусыны орюмчек агъларынен орь-
дюрген, гогерджинлер юва япъынлар. Ресулллах-
ның излерини корыгенлер, оны такъип эткенлер

къобагъа къадар кельселер де, къапунынъ орюмчек агъларынен орюли олгъаныны корип, анда киргенине инанмагъанлар. Пейгъамбернен Азрет-и Эбубекир исе ичериден оларны коре эдилер.

Азрет-и Эбубекир къоркъъан, Пейгъамбер эфендимиз де, къоркъма, Аллаh бизнен берабер-дир, дие тынчландыргъан.

Кяфирлер къобанынъ къапусы янында бираз мунакъаша эткен сонъ дагъылдылар.

Севимли балалар! Эртеси куню Меккеден кетирген эки девеге минип, Медине муневвереге догъру юрьдилер.

Пейгъамбер эфендимизден эвель Мединеи муневвереге мусульманларнынъ чокъусы кельген эди.

Мединеи муневверенинъ огюндеки Къуба коюнде оны беклей эдилер.

Севимли балалар! Ресулллах Къуба коюнден Мединеге иджрет эткен, иман эткенлер оны беклей эдилер. Саатлернен козылери ёлда эди. Сыджакъ да баскъан эди. Сыджакътан талдагъа чекильген иман эхли онынъ асрединден янгъан къальпleri буюк бир теляш, эеджаннен беклеген вакъытта дамнынъ тёпесине чыкъъан бир еудий Пейгъамбер ве Азрет-и Эбубекир беяз орьтюлерге бурюонип, девлер усътюнде Къубагъа догъру келеяткъанларыны корьди. Талдада беклеген эхли имангъа: «**Эй, араб къавмы, кельмесини сабырсызлыкъынен беклегенинъиз, иште кельмекте**», дие багъырды.

Мусульманлар буюк бир эеджаннен, севинч козъяшларынен талдадан чыкъып, Пейгъамберни къаршыладылар.

Севимли балалар! О кунь ребиуль эвельнинъ 12-си, базарэртеси эди. Селямлашкъан соңъ, эр кес хурма терегининъ талдасында отурдылар.

Севимли балалар! Ресулуллах Къубада учь кунь – салы, чаршенбе ве джума акъшамы кунь-лери къалып, анда месджиди Къуба денильген месджидге ер азырладылар.

Севимли балалар! Ильк месджид бу ердедир.

Севимли балалар! Къур'ан-ы Керим бу акъта баас этер экен, ильк куньдан такъва (эйилик) эсасы узерине къурулгъан бир месджид, дие хабер бере.

Севимли балалар! Бир къач кунь девамында Пейгъамберни пек чокъ адам келип зиярет эткен.

Севимли балалар! Ресулуллах джума куню кунеш нурларыны этрафкъа сачып башлагъанда, янында бир силялы аркъадашынен Къубаны терк этип, Яслибге яни бугуньки Мединеге дөгъру ёл алдылар.

Яры ёлгъя еткенлеринде уйле олгъан. Пейгъамбер де асхабы иле мында джума намазыны къылалар.

Севимли балалар! Ильк джума намазы мында къылынды. Ильк джума хутбеси мында окъулды. Ресулуллах эфендимиз хутбеден соңъ: «**Эй инсанлар, сагълыгъынъызда ахиретинъиз ичюн азырлыкъ коринь. Мухакъкъакъ билинъ ки, къая-**

мет кунюнде Аллаһның узурына терджимансыз, вастасыз барғанынъызда Аллаһ санъа меним Эльчим келип, хабер этмедиими? Мен санъа мал бердим, санъа эйилик ихсан эттим, озюнь ичюн не азырлыкъ корьдинъ, деп сорайджакъ, о вакъыт сагъынъызгъа, солунъызгъа бакъып, ич бир шей тапмадан, оғонъизге бакъарсынъыз ве анда джеэннемден башкъа шей корьмейджексинъиз. Ойле экен, эр ким озюни ич олмадым яры хурма иле олса да, озюни атештен къорчалай биледжек бир хайыр ишлесин. Оны тапалмаса гузель бир сөзnen кендини къуртарсын. Чюнки, эйилик 10 мислинден 100 мислине къадар мукяфатланыр. Эпинъизге Аллаһның селямы, рахмети олсун», деген эди.

Севимли балалар! Ресуллухның ильк джума намазы кылгъан ерге бугунь «Месджид-и Джума» дениле.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимиз о хутбeden ве джума намазындан соң девесине ми-нип асхабынен берабер Мединеге дөгъру кеттилер. Ёлда, койлерде оны бутюн инсанлар къарышлай, Пейгъамберни корип, айретнен бакъа эдилер.

Севимли балалар! Нияет Мединеге якынлашкъанларында, мединелилер оны корьмек ичюн дамларның усътлерине толуштылар.

Оны Мединениң сенийетулы веда денильген тёпелигинде корыген халкъ джошып: «Аллаһның

Эльчиси Мухаммед Ресулллах кельди» деп севинч иле къычыра эдилер.

Севимли балалар! Къадынлар да «ТАЛААЛЬ БЕДРИ АЛЕЙНАА, МИН СЕНИЙЕТИЛЬ ВЕДА’А, ВЕДЖЕБЕШУКРУ АЛЕЙНАА, МААДЕАЛЛАНХУ ДААИ» яни «Сенийетуль веда денильген буюк тёпеликтен бизим узеримизге ай дөгъды, биз де Аллаһкъа дуа этип, бу буюк нимети ичюн шукюр этеджекмиз», дей эдилер.

Севимли балалар! Сенийетуль Веда тёпелиги Мединенинъ къаршысындаки кучюк бир тёпеликтир. Мединеге кельген эр бир ёлджу андан келе ве корюне. Пейгъамберимиз де андан корюнген. Халкъ оны коръгенинен оны Бедир яни дагъынынъ кенарында дөгъгъан айгъа бенъзетип, бир-бирлерини хайырлагъан, Мединени иманлы бир орду сарып алгъаны ичюн шукюр эткенлер.

Севимли балалар! Пейгъамбер Мединеге кирди. Мединенинъ балачыкълары да къувана-къувана «Биз къараманлыкъынен шурет къазангъан инсанларнынъ къывларымыз. Азрет-и Мухаммед бизге къомшу оладжагъынен ифтихарланамызыз», дие къычырыштылар. Пейгъамбер балаларгъа якъынлашып: «Мени севесинъизми?», деп сорады. Балалар, юректен севемиз, дедилер. Пейгъамбер бу кучюк оғылан-къывларнынъ джевапларындан эеджанланып, мен де сизлерни юректен севем, деди. Ресулллах оғге адымлар экен, маалелерден балалар, эсирлер, мусульман-

лар чыктып: «Кель, Неби!» дедилер. Неби алейхиссе-
лямның кельгенини мужделедилер.

Севимли балалар! Мединеде эр кес оны муса-
фир этмек ичюн эвине давет эте эди. Пейгъамбер
**«Девени озь алына ташлань, о къайда барып
токътаса, иште анда мусафир олурым»**, деди.

Деве ағыыр-ағыыр юререк, Пейгъамбер месджид
япқын ерге келип, чөкти. Бираздан соң турып, бир
къач адым даа юрьди, бугуньки Месджиди Небевий-
нинь минбери тургъан ерге чёкерек, бойнуны узат-
ты ве багырмагъа башлады. Пейгъамберимиз:
«Иншаллаһ, мензилимиз бу ердир», деп девесинден
тюшти. Мында кимнинь эви энъ якын, деп сорады.

Азрет-и Эййуп чапып кельди. **«Я, Ресулул-
лах! Меним эвим энъ якын бу ерге, мусафи-
рим ол»**, деди.

Севимли балалар! Пейгъамбер месджид къу-
рулып биткенге къадар о эвде мусафир олды.

Севимли балалар! Пейгъамбер девенинъ ильк
чёккен ерге месджид ве озю ичюн бир одачыкъ
къурдырды.

Иджретининъ экинджи йылышынъ сефер ай-
ында месджид азыр олды ве Пейгъамбер озю ичюн
япылгъан бинагъа авушты. Софа асхабынынъ да
сыгынымасы ичюн месджидден оларгъа бир къыс-
мы айрылды.

Севимли балалар! Месджид къурулгъанда Пей-
гъамбер эфендимиз де анда таш, тола ташыгъан ве

шу мубарек сёзлерни сёйлеген: «Раббимизниң янында энъ хайырлы, энъ пак, темиз олгъан юклер бу ташыгъан юклеримиз. Эй Аллаңым! Асыл савап ахирет савабыдыр, муаджиринъе сен мерхамет эйле».

Севимли балалар! Коресинъиз ки, Пейгъамбер эфендимиз энъ хайырлы ишлерде аркъадашларындан озюни айырмагъан, оларнен берабер чалыша эди.

Севимли балалар! Мединениң о куньге къадар ады Ясриб эди. Пейгъамбер эфендимиз кельген соңъ, Мединетун Неби яни Небининъ шеэри ве я да Мединеи муневвере, Ресулуллахның келювинен нурлангъан шеэр, денильди.

Севимли балалар! Пейгъамберниң келюви Ислям тарихының башлангъычы деп сайыла.

Севимли балалар! Мединеи муневвереде мусульманлар чокълашты, мушриклернен, кяфирлерге къаршы дженк мында фарз олунды.

Севимли балалар! Бойлеликнен, Пейгъамбер эфендимиз чешит дженклерде иштирак этти. О, иштирак эткен дженклерге «гъазават» дениле.

Севимли балалар! Иштирак этмейип де, асхаптан бир затның комandanлыгъында ёлланылгъан харблерге «серие» дениле. Пейгъамбер иштирак эткен харблер булардыр.

Севимли балалар! 21 гъазават ве 50 серие олып кечкен.

Севимли балалар! Гъазаватларның энъ мешурлары Бедир, Ухуд, Эндек ве Хайбердир.

БЕДИР ДЖЕНКИ

Севимли балалар! Иджретнинъ экинджи йылсы – Рамазан шерифнинъ 17-нджи кунюдир. Бу вакъия милядий 624 сенеси март айына дөгъру келе.

Севимли балалар! Бу дженки Медине янында-ки Бедир деген ерде олгъаны ичюн тарихке Бедир дженки оларакъ кирген.

Севимли балалар! Мусульманлар 310 адам, мусульманларны кырмакъ ичюн Меккеден кель-ген кяфирлер исе 950 адам эди. Джэнк джума куню сабадан буюк бир тутушувнен башлады.

Севимли балалар! Ресуллухынъ душманла-ры мында джан бердилер, эсир олдылар, даянал-магъанлары къачтылар.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимиз бу дженк вакътында эки элинин юкъарыгъа котерип: «**Я, Рabbim, шу эхли иман эляк олса, ер юзүнде санъа иман этеджек къалмайджакъ. Джианны баштан-башкъа куфюр зульмети къаплайджакъ**», дие ялвара. «**Я, Рabbim, мени ярдымынъдан, гъалебенъден маҳрум этме!** Эй, Аллаһым, манъа ваде эткен гъалебенъни ис-тейим», дие дуа эте эди.

Севимли балалар! Аллаһ му'минлерге яр-дымдыхы оларакъ, мелеклер ёллады. Къур'аны Керимнинъ Энфал суреси 9-нджы ает-и ке-римесинде:

إِذْ تَسْتَغْشِي وَدَ رَبَّكُمْ فَإِنَّمَا مُحَمَّدًا كُمْ
بِالْفِيْ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفَيْنَ ⑨

«ИЗ ТЕСТЕГЪЫСУУНЕ РАББЕКЮМ ФЕС-
ТЕДЖАА БЕЛЕКУМ ЭННИИ МУМИДДУКУМ
БИ ЭЛЬФИН МИНЕЛЬ МЕЛЯИКЕТИ МУР-
ДИФЫНЕ»

«Шу вакъытта Раббинъизден ярдым этиль-
генде, О сизге: «Мен сизге бири-бири пешинден
кельген бинълернен мелеклер иле ярдым эте-
рим», деп джевап берди.

Севимли балалар! Дженкниң шиддетли вакъ-
тында Пейгъамбер бир авуч уфакъ ташлардан
алды, душманларның усътиюне **«шахетиль вуд-
жух»** яни юзълеринъиз къара олсун дие атты.

Севимли балалар! Бу муджизенен Аллан олар-
ны серсем этти.

Мусульманлар санки арсланлар киби уд-
жюмге кечип, туткъанларыны ерге сердилер.

Севимли балалар! Пейгъамберимизниң энъ
буюк душманы Эбу Джехиль де шу дженкте
Афра адлы къадынның эки кучюк оғылу тара-
фындан аякълары къылычлангъан деведен тю-
шюриилип ольдюрильген, пек буюк бир зафер
къазанылды.

Севимли балалар! Бу дженкте мушриклерден 70 адам ольдюрильди, 70-и эсир алынды. Мусульманлардан 14 нефери шеит олдылар.

Севимли балалар! Бедирде ольдюрильген 24 мушрикнинъ джеседини Пейгъамберниъ эмрине бинаэн, Бедир къуюсына ташлап, таш-топракъ-нен устьлерини къапаттылар.

Пейгъамбер эфендимиз къуюнынъ башына келип: **«Инатлыгъынызы ве куфюринъиз себебинден Аллаһынынъ сизге ваде эткен азапларыны таптынызымы? Мен исе Аллаһым манъа ишандыргъан гъалебени таптым»**, деди.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимиз асхабынен 3 кунь мында олгъан соң Мединеге кеттилер.

Севимли балалар! Бу Рамазан айында садакъай фитир ве байрам намазы ваджип, зекят фарз олды.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимиз Бедир дженкинде алынгъан эсирлерден пара бералмагъанларына Мединедеки 10 баланы окъутмакъ ёлунен азат этиледжеклерини бильдирди. Эр бир эсир 10 баланы окъумагъа огрете ве бойлеликнен къуртула эди.

Севимли балалар! Динимиз окъувгъа, язувгъа пек буюк эмиет берген, Ресулуллах эфендимиз де бизге бешиктен мезаргъа къадар илим оғренме-

мизни буюргъан, эр васта иле бунъя иришмекни төвсие эткен.

Севимли балалар! Иште бу дженкте эсирлер-нинъ къуртулмасы да бунъя багълыдыр.

Севимли балалар! Бедир дженки акъкъында Ааал-и Имраан суреси 13, 121, 122, 124, 127-нджи ве Энфал суресининъ 7, 12, 19, 43, 48, 67 ве 71-нджи ает-и керимелеринде бильги бериле.

УХУД ДЖЕНКИ

Севимли балалар! Мекке къурейшлери Бедир дженкиндеги магълубиетнинъ адждыхысыны чыкъ-армакъ ичюн келеджек йылды учь бинълик бир ордунен Мединеге арекет эттилер. Буларнынъ 700-и зырхлы ве 200-и атлы экен.

Севимли балалар! Бу дженк Медине-и муневверенинъ баягъы месафесинде 1076 метр юксекликтеки Ухуд дагъынынъ этегинде юзъ берди.

Севимли балалар! Пейгъамберниң Мединеге иджретининъ учонджи йылды, шавваль айынынъ алтынджы джумаэртеси куню эди.

Севимли балалар! Милядий 625 сенеси январь айына дөгъру келе. Ухуд дагъынынъ этрафында дженк шиддетнен башлагъан.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз асхабындан 50 кишини Ухуд дагъынынъ янында къалдырып, биз гъалип чыкъсакъ да, магълубиетке оғрасакъ да, бу ерден кетменъиз, деди.

Севимли балалар! Ильк дженкте мусульманлар гъалип олдылар, душман малларыны быракъып къача эди. Бу аньде Пейгъамберимизниң къалдыргъан 50 силялыш Ресулымызының эмрини унутып, о ерден кеттилер. Анда бир къач адам къалды. Арттан душманнынъ суварийлери Эбу Суфьяннынъ эмринен Ислам аскерлерине уджюм эттилер.

Бу суретте мусульманларны арттан урдылар. Орталыкъ къарышты. Пейгъамбер эфендимизинъ янына къадар сокъулдылар. Пейгъамбер эфендимиз де оларнен дженклеше эди. Базы аскерлер душмангъа тик турып, душманнынъ къылышларына къолларыны тутып, кокюслеринен оны къорчалай эдилер.

Севимли балалар! Бу вакъытта да кимдир «Пейгъамбер ольди» деген хаберни даркъатты. Асхаб дагъылды. Му’минлер бир-бирлерини бильмейип, къарышыкъ бир уруш япа эдилер. Ислам аскери бир-бирини фаркъ этмeden, дёгюше эди.

Севимли балалар! Пейгъамбернинъ эмджеси Азрет-и Амза да шеит олды. Ресулуллахнынъ мубарек дудакълары ярылды, мубарек тиши къырылды. Бу арада бир аскер Пейгъамберни корьди: «**Эй, асхаб! Ресулымыз сагъ, эпинъиз мында келинъиз**», дие къычырды. Бутюн аскерлер Пейгъамбернинъ башына топландылар. Бир чокълары шеит олды. Душман да соńки уджюмине кечип, кери къайтты.

Севимли балалар! Мусульманлар душманны такъип эттилер. Джэнк мейданында мусульманлардан 70-и шеит олды. Мушриклерден де я 20-си я да 30-ы ольди.

Севимли балалар! Ухуд дженки акъкъында Ааал-и Имраан суресининъ 120, 122, 140, 144, 152, 155, 162, 165, 166, 168 ве 172-нджи ает-и керимелеринде икяе этиле.

ЭНДЕК ДЖЕНКИ

Севимли балалар! Ресулллах эфендимиз иштирак эткен дженклерден бириси де Эндең дженкидир.

Севимли балалар! Пейгъамберниң Мединеге келювиндөн беш йыл соң олгъян вакъиадыр. Милядий 627 сенеси март айы яни арап айларындан шавваль айына дөгъру келе.

Севимли балалар! Эндең дженки денильмеси-не Селманий Фарисий адлы затның Мединениң этрафына душманларға къаршы эндең къаздырмасы себепчидир.

Севимли балалар! Къурейшшлилерниң этрафтан топлагъян 10 бинъ адамлық бир орду Мединеге дөгъру юрип, шеэрни сарды.

Оларның къаршысына чыкъылан мусульманлар 3000-ден ибарет эди. Мединедеки бала-чагъя, къарт-яш душманнны шеэрдеге кирсетмемек ичюн бу эндеклерни къаздылар. Душман аскерлери эндеклерниң тышында къалдылар.

Пейгъамбер эфендимиз эндеңниң энъ зыйиф еринде булунды.

Душман ордулары эндектен кечип оламады, кечкенлери де деръял ольдюрильдилер.

Севимли балалар! Мудафаа 27 кунь девам этти. Бир кунь Пейгъамберниң дуасынен кучълю рузгяр котерилип, душманларның бутюн чадырла-

ры авагъя учты. Душман аскерлери зорнен джанларыны къуртардылар.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз о куню уйле намазыны къылгъан соң, дуаларында эллерини семагъя котерип: «**Эй, Китапны ёллагъан. Эй, эсабы чабук олгъан. Эй, булутларны юрьсеткен ве сюрюлерни перишан эткен Аллаһым, бизге ярдым эт**», дие ялварды. Асхабы да козъашларынен амин дедилер. 26 кунь девам эткен сыкъынтылар ичинде ач, ачыкъ къалгъан, перишан олгъан эдилер.

Пейгъамбер дуадан соң асхабына: «**Сизге мужделер олсун, Аллан Тааляынынъ ярдымына наиль оладжасынъыз**», деди. Экиндиге якъын кучылю еллер эсип башлады, акъшам исе олар энди шиддетли рузгяргъа айланып, душманнынъ чадырларыны учурды, тоз-думандан кимсе бир-бирини айырып оламады.

Он бинълик орду акъшамдан соң перишан олды, чадырлар учып кетти.

Севимли балалар! Бу аньде Пейгъамберге мелеклерни тюшкени хабер этильди. Душман ордусы къоркъу, дешет ичинде къалды.

Севимли балалар! Мушриклерни саргъан бу къоркъу мудхиш эди. Башлары Эбу Суфьян аман атына минип янындакилерге: «**26 куньден берли мындамыз, девелеримиз, атларымыз эляк олдылар, силяларымыз яравсыз, чадырларымыз се-**

мада, артыкъ мында къалмагъа чаремиз ёкъ»,
дие къачты. Ордусы да онынъ артындан кетти.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимниң Ах-
заб суреси 9-нджы ает-и керимесинде бу акъта
бойле дениле:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذْ كُرُونَتْ مُنْفَعَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَ شَكُونُ
جُنُودُ فَأَزْسَلْنَا عَلَيْهِمْ بِيَحًا وَجُنُودَ الْمُتَرَوْهَا ④

**«ЙАА ЭЙЙУУХЕЛЛЕЗИИНЕ ААМЕНУЗ-
КУРУУ НИ’МЕТАЛЛААХИ АЛЕЙКУМ ИZ-
ДЖААЭТКУМ ДЖУНУУДУН ФЕ ЭРСЕЛЬ-
НАА АЛЕЙХИМ РЫХАН ВЕ ДЖУНУУДЕН
ЛЕМ ТЕРАВХАА»**

«Эй, иман эткенлер! Сизлерге къаршы чешит
фиркъалардан ибарет ордулар кельген вакытта,
биз оларнынъ усътионе рузгяр ве сизге корюнме-
ген кучълерни яни мелеклерни ёллагъанымызы-
ны – Аллаһнынъ сизге берген ниметини хатыр-
лань! Аллаһ япкъан амеллеринъизни корымекте».

Севимли балалар! Бу рузгяр о ерни асть-усты
эттеркен, эндекниң о бир тарафындаки мусуль-
ман аскерлерине ич токъунмагъан, оларгъа се-
ринлик берген хаифиф бир шекильде эсэ эди.

Эндекниң къаршысындаки душманларгъа
олюм сачкъан бу рузгяр, мусульманларгъа серин-
летиджи ельпазе киби оларны охшамакъта эди.

Эндекниң къаршысындаки душман аскерлерини ушюткен рузгар, эндекниң бу тарафында-
ки мусульманларны охшап аят берे эди.

Севимли балалар! Ресулллахның эмринен
аскерлер душман къацкъан ерге бардылар, душ-
ман тереклерде пишken хурмаларны, эшьялары-
ны ташлап къацкъанлар.

Севимли балалар! Эндек дженкинде мушрик-
лерден дөрт адам ольген, мусульманлардан да беш
адам шеит олгъан эди.

Севимли балалар! Эндек дженкини къулледен
сейир эткен бир къадын элинде къылычы, мизрахы
олгъан оғылуны корыген де онъа: «**Оғълум, чабук
ол, Пейгъамберниң янына етиш, онъа душман ас-
керлерининъ якынлашкъанларыны корем**», деди.

Саад Пейгъамберниң янына ашыкъыр экен,
мушриклерден бириси оның ачыкъ къолуна окъ-
атты. Саад яраланып, къан ичинде къалды.

Пейгъамбер эфендимиз дженкten сонъ бу фе-
дакъяр Саадны месджитниң огюндеки чадыргъа ал-
дырды, оны тедавийлей эди. Лякин Саад вефат этти.

Ресулыны къорчаламакъ ичюн чапкъан Саад-
ның олюми Пейгъамберге пек тесир этти.

Ресулллах Саадның олюми иле Аршуррах-
ман титреди, деди.

Севимли балалар! Кене де о аньдеки бу севги
ве муаббетлери инсаниет ичюн буюк шериф ве
ниметтир.

МЕККЕНИНЬ ФЕТХИ

Севимли балалар! Меккенинъ алымасы Ислам тарихында энъ буюк девирдир.

Севимли балалар! Ресулллах Мединеге кельгенден секиз йыл сонъра рамазан айы милядий 630 сенесине дөгъру кельген январь айында Мекке мусульманлар тарафындан запт этильди.

Севимли балалар! Пейгъамберниң 10.000 кишилик бир ордусы бар эди, бу ордунен Меккени фетх эткен эди.

Севимли балалар! Тевратта Дженаңбы Хакъ бу 10 бинъ адамны макътагъан, Паран дагъларына 10.000-лерниң сефери дие беян эткен.

Севимли балалар! Тевраттаки Паран ады эски джогърафияда, бугунъки Меккенининъ этрафыны саргъан дагъларның адыдыр. Он бинъ адам да Пейгъамбернен Меккеге кеткен о 10.000 кишилик ордусыдыр.

Севимли балалар! Пейгъамбер Меккени алмаздан эвель бир тюш коре. Тюшүнде ордусынен Меккеге киргенлер.

Бу тюшни эшиктен мунафықълар ве кяфирлер мыскыллап: «**Сиз даа Мединеден тышкъа чыкъыланыныз ёкъ да, Меккени алмакъ киби хаялларгъа берилесинъиз**», деген эдилер.

Севимли балалар! Дженаңбы Хакъ Фетх суресининъ 27-нджи ает-и керимесинде бойле дей:

لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولُهُ الرُّبَّ يَا يَا إِنَّ حَقًّا لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ
الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ أَمِنْ مُحَلِّقِينَ رُؤُسَكُمْ
وَمُفَقِّرِيَتْ لَا نَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا بِغَمَّلَ
مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَخَّا قَبَرِيَّا ⑦٧

«ЛЕКЪАД САДЕКЪАЛЛААХУ РАСУУЛЕ-ХУРРУ'ЙАА БИЛ ХАКЪКЬИ ЛЕ ТЕДХУЛУН-НЕЛЬ МЕСДЖИДЕЛЬ ХАРААМЕ ИНШАА АЛЛААХУ ААМИНИИНЕ МУХАЛЛИКЪИНЕ РУУСЕКУМ ВЕ МУКЪАССИРИИНЕ ЛЯА ТЕХААФУНЕ ФЕ АЛИМЕ МААЛЕМ ТА'ЛЕМУУ ФЕДЖЕАЛЕ МИНДУУНИ ЗААЛИКЕ ФЕТХАН ГЪАРИИБЕН»

«Ант олсун ки, Аллаһ озы пейгъамберине онынъ корыген тюшюни керчеклештириди. Эй, му’минлер, сизлер эльбетте, Аллаһ истесе, иншалла тынч-аман олып Месджид-и Харамгъа башларынъызыны тыраш эткен я да сачларынъызыны къыркътыргъан олып, къоркъмайып кирдексинъиз! Аллаһ сизинъ бильмегенлеринъизни билип, сизге Мекке фетхинден эвель якъын бир гъалебени (Хайбер дженкиндеки гъалебени) адагъан эди».

Севимли балалар! Пейгъамбер алайхисселям бу он бинъ кишилик ордусынен Меккеге дөгъру кетти. Меккелилер шашмалагъанларындан ич бир шей япалмадан, мусульманларгъа теслим олдылар.

Севимли балалар! Пейгъамбер эфендимиз Кя'беге Фетх суресини окъуяракъ янындаки асхабы иле кирип барды, андаки бутюн мушриклер айретнен бакъып къалдылар.

Севимли балалар! Ресулллах о куню Кя'-бенинъ къапусына муберак элини таяп бир хутбе окъуды.

Ресулллах шойле сёйлей эди: «**Аллаһтан башкъа Танъры ёкътыр. О вадесини ерине кетирди, къулуна ярдым этти. Алейхимизге топлангъан душманларны масхара этти. Яхшы билинъ ки, джаилликтен кельген къан ве мал давалары шу эки аягъымнынъ астындадыр. Ялынъыз Кя'бенинъ хызмети аджыларгъа сув дагъытмакъ киби иши бундан мустеснадир.**

Эй, Къурейш джемааты! Сизден джаиллик гъуурыны, бабалар иле, сойадлар иле кендини буюк саймакъны Аллаһ ёкъ эткendir. Бутюн инсанлар Адемден, Адем исе топракътан яратылды», дие буюрды.

Худжурат суресининъ 13-нджи ает-и керимесини окъуды:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ دَرَجَاتٍ فَمَنْ كَرِهَ رَأْيَنِي وَجَعَلَنَا
كُمْ شُعُورًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارِفُوا إِنَّا لَكُمْ مَكْفُوفُونَ إِنَّ اللَّهَ أَعْلَمُ بِكُمْ
إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَمِيرٌ

**«ЙАА ЭЙИУХЕННААСУ ИННАА ХАЛАКЬ-
НААКУМ МИН ЗЕКЕРИН ВЕ УНСАА ВЕДЖЕ-
АЛНААКУМ ШУУУБЕН ВЕ КЪАБААИЛЕ ЛИ-
ТЕААРЕФУУ ИННЕ ЭКРАМЕКУМ ИНДЕЛЛА-
АХИ ЭТКЪААКУМ ИННЕЛЛААХЕ АЛИИМУН
ХАБИИРУН»**

«Эй, инсанлар! Догърусы, биз сизлерни бир эркектен Адем атадан ве бир къадындан Ава анадан яраттыкъ. Сизни бир-бирлеринъизнен танышып-билишменьиз ичюн миллетлер ве къабилер этип къойдыкъ. Шубесиз, сизинъ Аллаһ огунде энъ дегерли союнтыз – Онъа къаршы чыкъмакътан энъ зияде къоркъъкан союнтыздыр. Аллаһ билиджидир, эр шейден хабердардыр».

Севимли балалар! Йыллар бою онъа душман олгъян Къурейшке бакъты да оларгъя: «Шимди сизнен насыл муамеледе bulunаджагъымны билесинъизми?», деди.

Къурейшилдер: «Сенден хайыр беклеймиз, сен керим бир къардашсынъ, пек юдже бир затнынъ огълусынъ, бугуну къувет ве къудрет эп сенинъ элинъдидир, сенден хайыр умют этемиз», деп кычырдылар.

Севимли балалар! Ресулллах оларгъа Юсуф суресининь 92-нджи ает-и керимесини окъуды:

فَإِنَّمَا لَاتَّثْرِيبُ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْرِبُ اللَّهُ

كَمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾

«КЪАЛЕ ЛЯ ТЕСРЫИБЕ АЛЕЙКУМУЛЬ ЙЕВМЕ ЯГЪФИРУЛЛААХУ ЛЕКУМ ВЕХУВЕ ЭРХАМУРРААХИМИНЕ»

«Бугунь къабаатламаймыз. Аллаһ багъышлар. О, мерхаметлилерниң мерхаметлисидир». Соңра оларгъа, артыкъ сербестсинъиз, деп умумий афу илин этти.

Севимли балалар! Асырлар бою инсан акълары тапталгъан бир заманда бутюн сучлар афу этильген ве инсанлар бир олгъан Аллаһкъа ибадетке ёнетильгендер.

Севимли балалар! Бундан соң Кя'бениң ичиндеки путлар къырылды. О куньден итибарен акъикъий мабудгъа ибадет этмек ёлу күтюльди.

ХУНЕЙН ДЖЕНКИ

Севимли балалар! Пейгъамберимизнинъ муим дженклерinden бири де Хунейн дженкидир.

Севимли балалар! Ресулллах Мединеге келювининъ секизинджи сенеси шаввель айы милядий 630-нджы сенеси февраль айында Меккенинъ фетхинден 16 кунь соңъ бу дженк башлады.

Севимли балалар! Бу дженк олгъан ер Меккеден он миль месафеде ерлешкен Хунейн вадисидир.

Мында эр сене ярмалыкъ ачылгъаны ичюн де, онъя Зульмежаз ярмалыгъы дениле эди.

Севимли балалар! Мусульманлар янъы ордугъа кирген меккели аскерлернен огге кеткенлер. Вадийде пысып яткъан душман ордусынынъ уджюмине огърап, дагылдылар.

Ялынъыз Ресулллах душман кучълеринен чарпышмагъа башлады. Онынъ этрафында да 12 асхаб бар эди.

Севимли балалар! 5000 кишилик орду Ресулллахнынъ усътионе уджюм эте, о да тек башына урушыр экен: «**ЭНЕННЕБИЙИ ЛЯА КЕЗИП ЭНЕ ИБНИИ АБДУЛМУТТАЛИП**» яни «**Мен яланджы Пейгъамбер дегилим, мен Абдулмутталибинъ огълым**», дей, къылышыны чекерек, шиддетнен атыны душман узерине бастыра эди.

Севимли балалар! Бу алны коръген бир асхаб дей ки, Хунейн дженкинде эпимиз къачтыкъ, факъ-

ат Ресуллах душман ордусынен къоркъмадан урушты. Буны корыген асхаблар кери къайтты, Ресуллахның этрафына топланды.

Севимли балалар! Пейгъамберниң эмдже-си Азрет-и Аббас да къачкъан асхабларгъа гурь бир сеснен: «Эй, асхаб, эй, Ресуллахкъа сөз бергенлер, Пейгъамбер душманнен тек башына дженклешкенде сиз къайда къачасынъыз? Иште, Пейгъамбер мында», диерек багыра эди. Бу сесни эшиктен асхаб аман кери къайтылар, Пейгъамберниң янында топландылар. Шиддетли уджюмге кириштилер. Душманларны магълюп эттилер.

Севимли балалар! Душман джебэ мейданында 70 олю, мусульманлар исе 4 шеит къалдырдылар.

ТЕБУК ДЖЕНКИ

Севимли балалар! Тебук сефери – Ресулллахнынъ дженкке соңыки иштиракидир.

Севимли балалар! Ресулллах иджретнинъ 9-нджы йылы реджеп айында яни милядий 630 сенеси октябрь айында Тебук дженки олды.

Севимли балалар! Тебук Мединенинъ 14 километр месафесинде Шам иле Медине арасында Тебук адлы ер олгъаны ичюн бунъа Тебук сефери я да Тебук дженки денильген.

Севимли балалар! Ресулллахнынъ имаесинде 300 пияде, он бинъ атлы аскер бар эди.

Севимли балалар! О заман Шам Византия империясынынъ эркянында эди. Буларнынъ буюк бир ордунен Мединеге дөгъру келеяткъаныны эшиткен Пейгъамберимиз де буюк бир къуветнен Тебукке къадар барып, Византия императорлыгъыны мейдангъа чагъыргъан.

Севимли балалар! Ресулллах ордусынен бебер Тебукте къалдылар. Шамда веба хасталыгъы даркъагъаны ичюн о ерге бармадылар.

Севимли балалар! О ердеки бутюн Византия империясынынъ имаесинде олгъан къабилелер келип, Ресулллахкъа бахышылар берип, онъа табий олдылар.

ПЕЙГЪАМБЕРНИНЬ КЫРАЛЛАРГЪА ЁЛЛАГЪАН МЕКТЮПЛЕРИ

Севимли балалар! Пейгъамберниң Мединеге иджретининь 6-нджы йылында бутюн дюнья узериндеки о заманнынъ мешур кыралларына мектюплер ёллап, Исламиетке давет этти.

Севимли балалар! Пейгъамбер Дихайетуль Келби адлы бир асхабыны Византия империясынынъ Суриедеки Гъассанийлерниң меркези олгъан Басрагъа бир мектюпнен ёллады.

Севимли балалар! О заманки Гъассанийлерниң башы Харис эди. Азрет-и Дихье мектюпни Хариске берди, Харис де Къайсерге берди.

Къайсер мектюпни алгъан соң, шу этафта Пейгъамберни бильген бир адам бармы, дие кыңдыртты.

Пейгъамберге инанмагъан къурейшлилерден Эбу Суфьян Шамгъа дөгъру кете эди, иште оны расткетирип, Къайсерниң узурына алып кельдилер.

Севимли балалар! Къайсер Геркал тахтына отургъан, епископлар, рахиплер ве папазлар сырасыра тизильген, Къайсернен Эбу Суфьяннынъ къонушмасыны динълей эдилер.

— Сизинъ Меккеден Мухаммед адлы Пейгъамберлик давасыны эткен бирисини таныйсынъмы?
— деди. О да:

— Таныйым. Гузель бир аилеге менсюп, — деди.

— Бу адам ялан сёйлейми?

Эбу Суфьян да:

- Аслы ялан сёйлемез, – деди.
- Берген сёзюнде турамы?
- Тура.
- О сизлерге нени тевсие эте?
- Бир Аллаһкъа къуллыкъ этинъ, Онъа ортакъ къошманъ, – дей.

Геркал:

– Инсанларгъа ялан сёйлемеген Аллаһ акъкъында да ялан сёйлемез, – деди. – Зайыф инсанларнынъ табынгъаныны сёйлейсинъиз, затен бутюн пейгъамберлерниң ёлу бойле япкъан. Пейгъамбер Аллаһтан къоркъмагъа, Аллаһкъа къуллыкъ этмеге давет эткенини айтасынъыз. Бутюн пейгъамберлер бойле даветте булунгъанлар.

Севимли балалар! Соңра мектюп окъулды, мектюpte Ресулуллах оны Аллаһнынъ бирлигине ве Аллаһкъа ибадетке давет этмекте эди.

Къайсер Геркал буны тасдикъласа да, янында-ки папазлар шамата къопарып, Къайсерни къара-рындан къайтардылар.

Севимли балалар! Абдуллах ибн Хузафе адлы бир зат Ресулуллахнынъ мектюбини Ираннынъ Шахы Хусравгъа алыш барды. Бу мектюpte Аллаһнынъ бирлигине, Онъа ибадетке, оны ве миллетини Аллаһнынъ бирлигине давет этиле эди.

Ираннынъ укуомдары Пейгъамберниң ады онынъ адындан эвель язылгъаныны корип, кибир-ленерек мектюпни йыртты.

Севимли балалар! Пейгъамберимиз де оны якъалаттырып, озъ янына кетиртмек ичюн Йемен валисини ёллады.

Ресулллах оларгъа, кери къайтынъыз, якъында Хусрав оледжек, Исламиет анда даркъайджакъ, дие буюрды.

Севимли балалар! Ресулллах Хабеш укюмдары Неджашийге де Аллаһнынъ бирлигине инанмасы, Онъа ибадет этмеси ичюн Азрет-и Джрафернен мектюп ёллады. Азрет-и Джраф Неджашийге мектюпни берди. Укюмдар Ресулллахнынъ мектюбине инангъан.

Севимли балалар! Бир Ыылдан соң Неджаший ольген, бу хабер Мединеге кельгенинен, Ресулллах Мединеде гъыябий дженазе намазыны кылды.

Севимли балалар! Мысыр укюмдары Мукавкасъ да Аллаһнынъ бирлигине, Онъа ибадетке давет этиджи бир мектюп ёллады.

Бу Мукавкас мусульманлыкъны къабул этмegen эди, амма Пейгъамберимизге чокъ бахшышлар ёллагъан эди. Мешур Дульдуль иште онынъ эдисидир.

Севимли балалар! Ресулллах арап реберлерине де эп Аллаһнынъ бирлигине, Онъа ибадетке давет этиджи мектюpler ёллагъан эди.

Севимли балалар! Ресулллах эфендимиз мектюplerининъ астында эп «Аллаһнынъ Ресулы Мухаммед» деген муурь булуна эди.

ВЕДА ХАДЖДЖЫ

Севимли балалар! Ресулллах иджретининъ 10-нджы йылды хадж айынынъ 10-нджы куню яни милядий 632 сенеси февраль айында соңкы адъылыгъыны япкъан эди. Арафатта мешур хутбесини окъуяракъ, асхабынен ведалашкъан эди. Бундан толайы бу адъылыкъъка «веда хаджджы» дениле. 120.000 асхабынен ведалашты.

Севимли балалар! Веданынъ соңунда 120.000 нефер асхабындан меним акъкъымда сорасалар, не дейджексинъиз, деди. Асхабы да, Аллаһнынъ эмирлерини бизге бильдирдинъ, вазифенъни яптынъ дермиз, дедилер. Пейгъамбер учъ кере Аллаһым шаат ол, деген эди.

Севимли балалар! Бу сыртада Маиде суресининъ 3-нджи аети керимеси назиль олды:

الْيَوْمَ أَكْلَتْ مِلَّةً دِينَكُمْ وَأَنْتُ عَلَيْكُمْ نَعِيَّ وَرَضِيَّتْ
كُمُ الْإِسْلَامُ دِينًا ③

«ЭЛЙЕВМЕ ЭКМЕЛЬТУ ЛЕКУМ ДИИНЕ-КУМ ВЕ ЭТМЕМТУ АЛЕЙКУМ НИ'МЕТИИ ВЕ РАДИИТУ ЛЕКУМУЛЬ ИСЛЯАМЕ ДИИНЕН»

«Бугунь сизлерге дининъизни тамамладым, ве мусульманлыкъыны сизге дин оларакъ къабул эттим».

Севимли балалар! Ресуллах бундан бир йыл кечкен соңь иджретнинъ 11-нджи йылы ребиуль эвель айынынъ 12-си, базарэртесининъ геджеси, милядий 632 сенеси майыс айында вефат этти.

Бугунъки месджиди Саадетнинъ янында Азрет-и Айше валидемизнинъ эвинде дефн этильди.

Севимли балалар! Къур’ан-ы Керимде Мухаммед адлы 36 аетлик бир суре бар. Эки ерде Мухаммед исми шерифи, бир ерде де Ахмет исми шерифи кече. Къур’ан-ы Керимнинъ 371 аети Пейгъамберимиз акъкындарып. «Духаа», «Элемнешрахлеке» ве «Иннаа а’тайнаа» сурелери Ресуллахнынъ шаны-шерифи акъкындарып.

УММЕТ ИЧЮН АГЪЛАРЫМ МЕН

Я Рабби!.. Хабибинънинъ умметини джаиллерден,

залымлардан къорчала,

Хабибинънинъ уммети ичюн агъларым мен.

Я Рабби!.. Хабибинънинъ умметини

эр делялеттен къорчала,

Хабибинънинъ уммети ичюн агъларым мен.

Хабибинънинъ ёлу киби къуллыкъ ёлуны

тутмайлар олар,

Инсанларны илихлаштырып туралар олар.

Дин пердесинен эр яланны орьтөлөр олар,

Хабибинънинъ уммети ичюн агъларым мен.

Эй, Зумреджи! Итикъад амельде умметни

бозасынъ сен,

Хакънынъ хабиби ёлундан асла бармайсынъ сен.

Зумреджилик ёлунен бу умметни бозасынъ сен,

Хабибинънинъ уммети ичюн агъларым мен.

Алим олсанъ эгер эп, Хабибинъ ёлунда

юреджексинъ сен

Алим олсанъ да эп, Хабиб ёлуны инсанларгъа

косътереджексинъ сен

Алим олсанъ эгер умметни бирлештирип

Хакъя дёнеджексинъ сен

Хабибинънинъ уммети ичюн агъларым мен.

Эй, зумреджилер, недир бу япқыаныңыз, недир?
Кендинъизни юксек корип, умметни
больгенинъиз недир?
Хакънынъ ёлу билинъиз ки, Хабибинъ ёлудыр,
Хабибинъинъ уммети ичюн ағъларым мен.

Я Рабби!.. Хабибинъинъ ёлуны бильдир бизге,
Я Рабби!.. Хабибинъе берген енъишни бер бизге.
Хабибинъинъ ёлундан юрейик, бу хайнлерни
чёктирейик тизге,
Хабибинъинъ уммети ичюн ағъларым мен.

Мундеридже

Мухтерем окъуйыджылар!	3
Кириш сёзю	5
Адем алейхисселям	7
Шит алейхисселям	11
Идрис алейхисселям	12
Нух алейхисселям	15
Худ алейхисселям	21
Салих алейхисселям	24
Ибрахим алейхисселям	28
Лут алейхисселям	33
Исмаил ве исхакъ алейхисселям	34
Якъуп ве юсуф алейхисселям	37
Эййуб алейхисселям	48
Шуайб алейхисселям	51
Муса ве харун алейхисселям	53
Хыдыр алейхисселям	58
Йушаа алейхисселям	61
Давуд алейхисселям	62
Сулейман алейхисселям	65
Лукъман алейхисселям	70
Ильяс ве эльяеса алейхисселям	75
Юнус алейхисселям	78
Зекерийя ве яхъя алейхисселям	81
Иса алейхисселям	86

Мухаммед алейхисселям	96
Ресуллахъ хира дагъында	
Вахий иляхий олувы	110
Бедир дженки	129
Ухуд дженки	133
Эндек дженки	135
Меккенинь фетхи	139
Хунейн дженки	144
Тебук дженки	146
Пейгъамберниң къыралларгъа	
ёллагъан мектюпleri	147
Веда хаджджы	150
Уммет ичюн ағыларым мен	152

«Акъыллы инсан нефсини эсап кунюнден эвель эсапкъа чеккен ве олюминден сонъу ичюн чалышкъан инсандыр»

Хадис-и Шериф

«Я, Эбазер! Геминъни янъыла, денъиз терендир. Ашайтны чокъча ал, сефер узакътыр. Юкни енгильдже ал, ёл кучь ве четиндир. Амеллеринъни халис къыл, зира янълышларынъны бильдирежек Аллан Таала пек индже къусур да олса, корюджидир».

Хадис-и Шериф